

Meli Muer

San Juan

mel i sucre

Obra Cultural Balear

SANT JOAN

Octubre 1988, núm. 100

mel i sucre

mel i sucre mel i sucre

nº 47

Oltra Cultural Barce **SANT JOAN** Agost 1988, edici. 16

Entrevista amb VERREA i DAVID, de Bona Fina
Dinastia i herència
Octubre 88

mel i sucre
O.C.B. SANT JOAN

Subscripció: Josep Sucre
Comissari: Josep Sucre
Disseny: Josep Sucre
Impressió: Josep Sucre
Distribució: Josep Sucre
Preu: 1.000

NOTA INFORMATIVA

Havent sentit pel poble veus –poques, però xerradisses– que criticaven l'ús de l'escut de Sant Joan i del nom de l'Ajuntament a la revista Mel i Sucre i si aquesta mantenia estretes relacions amb l'Ajuntament volem fer una sèrie de puntualitzacions:

– la inserció de l'escut havia estat confirmada per un membre de la revista; no així el nom de l'Ajuntament, error que hem d'atribuir a la impremta on s'edita el butlletí, ignorant el motiu que els impulsà a inserir el nom d'Ajuntament de Sant Joan.

– la revista Mel i Sucre, únicament en dues ocasions ha rebut diners de l'Ajuntament. Una, ja fa molts anys, devia ser l'any 1980 o 81, i ens arribà 11.000 ptes.; la segona és en motiu de la celebració del núm 100 i en què ens ha promès 15.000 ptes i una pàgina de publicitat; o sia, que de dobberets, pocs i tot en 8 anys. Això sí,enguany han confirmat la seva subscripció.

En definitiva, un error en què els membres de Mel i Sucre no hi han participat directament. Gràcies.

ADHESIONS DE SUPORT AL NÚM. 100 DE MEL I SUCRE

OBRA CULTURAL BALEAR

AJUNTAMENT DE SANT JOAN

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS DEL GOVERN BALEAR

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

EL MIRALL

MIQUEL PASTOR

JOAN TORRES

GRACIÀ SÁNCHEZ

MIQUEL COMPANYY

DOCUMENTA BALEAR

JOAN FONT

MATEU SASTRE

JOAN MORATINOS

MEL I SUCRE — Octubre 88. Núm. 100.
Butlletí Informatiu de l'Obra Cultural Balear
a Sant Joan.

LOCAL SOCIAL — Casa de Cultura, c/
"José Antonio", núm. 13.

CONSELL DE REDACCIÓ — Guillem
Florit, Arnau Company, Joan Font, Joan
Morey, Mateu Sastre, Gracià Sánchez, Cosme
J. Nigorra, Joan Moratinos, Joan Sastre,
Miquel Company.

Tirada actual: 600 exemplars.
Els articles originals s'han d'entregar abans
de dia 20 del mes en curs.

NOTA: *S'adverteix als possibles lectors de Mel
i Sucre que, aquest revista, amb els seus escrits
i comentaris pot ferir la sensibilitat dels
esperits no acostumats.*

Dipòsit legal — 49. 1983.
Imprimeix *Edicions Manacor.*

POSTER COBERTA — Disseny de Jaume
Falconer.
COBERTA — Fotografia de Guillem Florit.

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU:

- Notícies locals del que succeix al poble fins a l'hora de tancar l'edició, per l'OCB.
- "Qui té la culpa més grossa és el Batle de Sant Joan", per Climent Picornell i Antoni Ginard.
- Als amics de Mel i Sucre per Biel Massot i Muntaner.
- L'agroturisme. Una pel·lícula que ja hem vist massa vegades i la continuam veient per Andreu Bauçà.
- 100 per a la història, per Miquel Company Florit.
- The long and Winding Road, per Mateu Sastre.
- Premsa Forana, parlament de Joan Bauçà pronunciat el maig de 1987.
- Bestiari, per Joan Morey, Cosme Nigorra i altres.
- DOSSIER: FUTBOL: temporada 88-89.** Entrevistes al president Guillem Magro i als entrenadors Toni Ferriol i Toni Company.
- Premsa Forana i democràcia per Josep Estelrich.
- Personalíssim, pel PsicoGabinet Delirium Tremens.
- Entrevista a Miquel Gayà Sitjar per Arnau Company, Gracià Sánchez i Mateu Sastre.
- Còmic per Mateu Sastre.
- Mel i sucre, dolcet dolcet per Joan Bauçà.
- Segona etapa de la Cooperativa per Antoni Sastre Gayà.
- Evasió, Comunicació, Relax, Costum, Tertúlia, Vici ... per Catalina Gayà.
- Una pintada, quin escàndol.
- Sa Mostra, per Francesc Canuto.
- Encreuats per Joan Sastre Joan.
- Cent preguntes per al número cent.
- Vocabulari dels infants de UE.
- Una escoleta per als més petits per Francesc Xavier Moratinos.
- Els anys ho obliden tot per Maria Teresa Munar.
- Un vespre abans, vaig somniar la pau per Amador Bauçà.

NOTÍCIES LOCALS

— Els començaments de la tardor han estat dels més calorosos que es recorden. Ha plogut molt poc. Els tarongers han tret flor i han tirat gran quantitat de la fruita que tenien.

— Per un carrer del Camp, per darrere el quarter de la Guàrdia Civil, s'hi ha muntat una grua d'aquelles destinades a la construcció. Els propietaris són dos joves picapedrers santjoaners i la deuen tenir su allà per si l'han de menester.

— S'ha realitzat una ampliació de la xarxa de corrent elèctric pel nostre terme municipal. Concretament, s'han col·locat una estesa de fils i pals a la zona del Mitjà Pla per abastar tots els interessats. N'hi va haver que ho trobaren un poc car.

— Al bar "Es Centro" s'està realitzant la fase final del torneig d'escacs. En general, hi ha hagut poques sorpreses.

— Si algú té bona memòria recordarà que, abans de construir les escoles noves a Son Juny, un grup deia que no era gens convenient fer-les allà dalt. Situar-les enfora del nucli urbà i en un lloc solitari facilitaria accions vandàliques contra l'edifici. I així ha estat. Els dies 22 i 23 d'octubre, gent desconeguda forçaren una porta del menjador (a la banda del camp de futbol), entraren, romperen dues portes més... se'n dugueren dues ganivetes i un rellotge de la cuinera.

— Sembla que la col·lecció d'animals dissecats que es regalà al col·legi públic de Sant Joan, amb motiu de la seva inauguració ara fa cinc anys, passaran a ser propietat de l'Ajuntament. És que allà on estan i així com estan no hi tenen cap feina.

— La colònia de mussols reials que habitualment hiverna al nostre poble es manté any rere any. L'equip d'especialistes ens ha informat que no s'ha de passar pena, i que enguany n'han venguts tants o més que temporades passades.

— Els tords no tenen por de res i un any més s'han atrevit a venir.

— D'aquí a poc temps s'inaugurarà el nou taller-tenda d'automòbils, al Km 1 de la carretera Sant Joan-Vilafranca. Hem sentit a dir que per aquest esdeveniment hi haurà 3.000 (tres mil) convidats.

— Dia 25 d'octubre, Guillem Nigorra Bauzà, de 76 anys, d'origen santjoaner, però resident a Palma, anà a cercar esclata-sangs a la Comuna de Bunyola, juntament amb el seu fill. I un moment en què se separaren, l'amo en Guillem va desaparèixer. A partir d'aquell moment el començaren a cercar, primer el fill, llavors gent i més gent, sense cap resultat positiu fins a hores d'ara (8-XI-88). Durant tot aquest temps s'ha especulat amb moltes i diverses hipòtesis:

Va caure dins un avenc o fondal. Però certament, gent de Bunyola s'amollà on sospitaven que havia de ser i no en trobaren ni rastre.

Va caure mort darrere una mata. Cans policies seguiren el seu rastre i el perderen.

Ha fuit o l'han segrestat, i ...!

— Dia 2-XI-88, a les 8 del vespre, es produí un accident al nucli urbà de Sant Joan. Sortosament, no va ser greu. A l'encreuament dels carrers de Llevant i de Ramón y Cajal (no hi ha cap tipus de

senyalització), el jove Jaume Ginard Font pujava i va topat amb una furgoneta que venia de la banda de la Sínia. Com a conseqüència, pegà un esclat, amb tan mala sort que es foté de cap en terra.

— Dissabte dia cinc de novembre, dos autocars plens de gent de la tercera edat de la vila visitaren les instal·lacions militars del puig Major. Pogueren observar de prop les “bolles”, que ja no són blanques sino pintades d’uns colors marró i verd (per despistar). També digueren que ja no hi ha cap americà.

— El darrer cap de setmana d’octubre tingué lloc a cala Murta de Pollença el XIIè Aplec Excursionista del Països Catalans. Hi assistiren, entre alguns altres santjoaners: Bernadí Company, del GEM; Bernadí Morey, que pels anys 60 formà part del primer grup d’excursionistes que travessà la Fosca; els covers de la vila, que justament passaven per allà i llavors feren l’avenc del Pi del pla de les Basses.

— Ha començat al nostre poble un curset per a tots aquells que es vulguin confirmar.

— Durant aquest curs escolar, la Conselleria de Cultura del Govern ha organitzat, dins els programes d’educació per a adults, una sèrie de cursos per a tots els interessats: anglès, català, graduat escolar, història de les illes Balears, tall i confecció, cuina.

— Dia 12 d’octubre, el bar 3-2 de Sant Joan organitzà una excursió a Sóller: anada en tren i venguda en autocar. Tot és passegera.

— Els covers tampoc no tenen aturall. A més d’explorar l’avenc del Pi, s’han amollat dins l’avenc del Gel (prop del coll del Massanella). Un altre dia feren un tros del torrent de Coanegra.

— També hem sentit a dir que al nostre poble hi ha un altre grup de gent aficionada a fer coves. Durant els darrers temps han recorregut la cova dels Ases, del Port de Felanitx, i la cova de les Rates Pinyades, del puig de Santa Magdalena d’Inca.

— Va succeir al carrer del Progrés de Sant Joan: una dona agranava la carrera; passava un bicicleter despistat ..., “que mos pegam, que no mos pegam” ..., foté bolero a la madona que caigué de folondres i es rompé l’espina.

— És la primera vegada en 8 anys que el *Mel i Sucre* s’endarrereix un mes en la seva distribució als lectors. Es demanen disculpes.

— Al nostre poble hi ha el taller sobre investigació-construcció de gralls i flabiols més important de Mallorca. Durant els 8 anys que ha estat obert, s’han elaborat estudis, s’han introduït innovacions, s’han realitzat feines d’elaboració relacionades amb els instruments musicals tradicionals. Cal destacar:

Disseny i construcció de diferents models de cossos de flabiols. S’ha arribat al model 353, on s’aconsegueix amb mínim corrent d’aire gran quantitat d’harmònics.

Investigació sobre la propagació d’ones acústiques a l’interior d’un tub cilíndric obert.

Disseny i construcció de diferents models de grall, fins a arribar al model 4-A-P, que permetrà amb una canyeta adequada fer perfectament l’escala cromàtica del Do-Major.

— Com cada any per aquest temps, els bunyols omplen de vent els nostres esperits. Devers la plaça Nova hi ha dues portasses on en venen durant un parell de dies a la setmana. Dia 21 foren les Verges i poguérem veure grupets de gent jove anant pel carrer.

— S'han fet noves eleccions a la junta directiva de l'APA de Sant Joan, que a partir d'ara serà presidida per Antoni Ferriol.

— El campionat d'escacs celebrat al *Bar Centro* ha acabat. El guanyador ha estat Miquel Pastor, seguit de Mateu Marió i de Joan Mena. Enhorabona!

— L'autocar d'AUMASA n'ha tornat a fer una de les seves. L'altra setmana deixà el passatge tirat devers Son Costa (entre Montuïri i Sant Joan). Els usuaris del maleït servei hagueren d'arribar al seu destí així com pogueren. Així i tot, sospitam que no serà el darrer esglai que se'n portaran els sofrits passatgers del nostre poble.

— Ha començat un curset de català que organitza l'Obra Cultural de Sant Joan, sota el patrocini del nostre Ajuntament i la Conselleria de Cultura del Govern Balear, per a aquells que volen aprendre a escriure. De moment, l'assistència és molt nombrosa, i si algú vol assistir-hi encara poc començar a anar a les classes que es fan a la biblioteca municipal els dijous -de 20.30 h a 22 h- i els dissabtes -de 16.30 h a 18 h-.

— S'ha iniciat el II Campionat de Truc de Mallorca. Enguany, Sant Joan hi participa amb devuit parelles, que es reparteixen en dos grups: deu parelles que s'han inscrit a les partides que organitza el Club d'Esplai -que tenen lloc al 2-3 *Music Bar*- i vuit parelles que s'han inscrit a les que organitza el *Bar Centro*. Sembla ser que les partides es disputen samb un gran fervor i sota una gran expectació.

— La normalització lingüística sembla que a la fi ha arribat al col·lectiu de la tercera edat. El darrer anunci d'una de les excursions que habitualment realitzen ha estat escrit en català a la pissarra que sempre es posa a l'Ajuntament.

— El Santjoaner Antoni Bonet Company -de Son Santandreu- ha obtingut un excel·lent resultat al concurs d'acudits picants que tengué lloc a la discoteca *Kiss*. Ara veurem si a la fase final pot aconseguir el títol de campió. A més a més, fou l'únic participant que contà els acudits en català. Enhorabona Antoni!

— A la fi hem parit el número 100. Ja era hora!

— El dia 22 de novembre passarà com un dia trist pels santjoaners: Miquel *Costitxer de sa Torre* i Francesc de *Sabó* ens deixaren per sempre després de patir greus malalties, respectivament. Els funerals d'acomiadament foren unes veritables mostres de condol

«QUI TÉ LA CULPA MÉS GROSSA ÉS EL BATLE DE SANT JOAN»

(Sobre la feina de Pere d'Alcàntara Peña per a l'Ajuntament de la nostra vila, 1884)

Remenant cabòries personalíssimes de propòsits d'investigació diversos es topa, de vegades, amb curiositats que et fan tocar —de bell nou— amb els peus en terra.

Tot treballant sobre el passat i el futur de la cartografia a les illes Balears, un dels personatges que esdevé inevitable és Pere d'Alcàntara Peña, que, a part de lletraferit, era també un tècnic i un treballador infatigable.

Pere d'Alcàntara Peña i Nicolau (1823-1906) és un dels mallorquins més il·lustres i, alhora, més prolífics. Estudià dret a Barcelona i es llicencià a Madrid (1849); quan tornà a Mallorca exercí uns anys d'advocat. El 1851 entrà com a delineant del cos d'obres públiques, on desplegà una gran activitat —fou mestre d'obres militars entre 1854 i 1880—.

Com a poeta i escriptor gaudí d'una extraordinària popularitat a tota Mallorca, que pel seu càrrec públic coneixia a fons. Col·laborà

a les publicacions de l'època, tant amb articles científics com literaris. Dirigí *La Ignorància* del 1881 al 1883.

Com a poeta fou un versificador fàcil, amb un fi sentit de l'humor. La seva producció poètica, escrita sempre en formes dialectals, té un marcat to popular, allunyat dels motlles romàntics de l'època; conreà la poesia de tipus intimista (*Records i Esperances*, 1885) i especialment la narrativa i descriptiva, recollida en part

a *Poesies en mallorquí popular* (1892). Fou premiat als Jocs Florals de Barcelona els anys 1867, 1868, 1871 i 1872. El seu teatre, escrit en vers, és de caràcter costumista. A més de la seva vocació literària, escriví també moltes obres en prosa. Es dedicà a la investigació històrica; s'interessà per la música i l'astronomia; treballà en el camp de l'urbanisme, l'arquitectura, l'enginyeria i en altres temes científics i tècnics. Igualment, treballà el dibuix i la miniatura.

Era, en definitiva, un romàntic moderat,

integrant de la Renaixença, que desenvolupà una gran tasca de defensa de la llengua i la cultura.

Pel que fa a la cartografia, és significatiu el fet que el seu pare era pilot naval, la qual cosa influiria en el seu interès pel dibuix i la geodèsia. Pere d'Alcàntara Peña auxilià Carlos Ibáñez en la *Descripción geodésica de las Islas Baleares* (1869). Com a topògraf i cartògraf fou autor, entre altres obres, de

plànols de Palma (1839, 1858, 1869 i 1881), del plànol de Santa Catalina (1862), i d'un mapa de Mallorca (1881), a escala 1:50.000. Cap al 1886 projectà l'edició d'un atlas de Mallorca, amb un centenar de mapes, que no s'arribà a publicar.

Amb la idea de fer un mapa de Mallorca, el 1854 havia començat la triangulació geodèsica de l'illa a la zona situada entre Manacor, Felanitx i Porreres. Els vèrtexs de primer ordre eren Randa, Bonany i Sant Salvador de Felanitx.

Més en concret, el 1858 iniciava l'aixecament dels plànols parcel·lars i municipals d'Artà, Capdepera, Son Cervera, Sant Llorenç, Vilafranca, Manacor, Petra, Montuïri, Sant Joan, Porreres, Felanitx i Campos. S'havien de fer dos mapes, un a escala 1:10.000 i un altre a escala 1:2.500; a més, Pere d'Alcàntara Peña volia fer un mapa de conjunt a escala 1:50.000. La seva tasca es perllongà fins al 1866.

És així, doncs, que, provant d'aclarir quins pobles tenien i quins no tenien mapes del cadastre o *amillaramiento* (registre estadístic de les finques urbanes i rústiques, fet per l'estat per tal de determinar els impostos), i a quins l'havia dreçat Pere d'Alcàntara Peña, recalam a Sant Joan.

El cadastre de Sant Joan, dibuixat i aixecat per Pere d'Alcàntara Peña, és del 1864. Consta de dues parts. La primera és un *Cuaderno de liquidaciones o amillaramiento que forma la junta pericial de este pueblo de los productos, gastos y calidades de cada uno de los propietarios, colonos y ganaderos existentes en el termino jurisdiccional del mismo con expresión de la cantidad y calidad de cada objeto de imposición*. Són dos toms de relacions dels contribuents; el primer des del número 1 (Antònia Amengual) al 548 (Catalina Garí Badox), i el segon del 549 (Damià Garí Moleta) al 1.019 (Pere Verf).

La segona part del cadastre consisteix, efectivament, en un atlas de 17 fulls, de 125 cm d'amplària i 79 cm d'altària. És un *Registro que comprende el Plano General parcelario estadístico del término de San Juan en escala 1:10.000 y los planos por secciones del mismo término en escala mayor de 1:2.500*.

En resum, una vertadera «joia» que caldria guardar i conservar, i no a l'arxiu de la casa de la vila ple d'humitat. També tenim un *Plano de la Villa de San Juan*, a escala 1:2.000, aixecat per Pere d'Alcàntara Peña al 1886.

Però no acaba aquí la història. Després d'haver fet la feina, Pere d'Alcàntara Peña passà un fum per cobrar. El batlle de Sant Joan no el volia pagar. Però, no només fou el de Sant Joan; el d'Artà, el de Capdepera, el de Son Cervera, el de Vilafranca, el de Manacor, el de Petra, el de Montuïri i el de Palma, tampoc no en volien saber res.

Cansat de rodolar i demanar, Pere d'Alcàntara Peña escrigué contra ells *Un Nove-nari de Batles*, un llarg poema que subtitulà *Llamentos d'un Empressari d'Estadística*, una *Cansó que faria riure si no fés plorar; millor diré, que faria plorar si no fés riure*.

**Nou Batles son, y no més;
nou Batles que'm fan la guerra,
que cercan tirarme en terra
y em fan anar de través;
y sense gens de vergonya
m'arramban la séua ronya
ó ab llenguatge solapat
carreguen les séues culpes
á certs senyors de Ciutat.**

El batlle de Sant Joan tampoc no se'n salvava:

**Si perd l'ase y les magranes
derrera el Governador,
Consell y Diputació;
no ho fas perque'n tenga ganes.
Axó es feyna que no ret
y és amarga més qu'un plet.
D'aquest perjudici gran
qui'n té la culpa grossa
es el Batle de Sant Juan.**

Com veis, en aquell temps, s'usaven coses com les d'ara mateix. S'ha de dir, a des-càrrec de tothom, que Pere d'Alcàntara Peña arribà a cobrar el deute.

Clement Picornell
Antoni Ginard

ALS AMICS DE MEL I SUCRE

Està clar que en parlar del vostre poble hom podria fer referència a un esplet de coses: botifarrons, certàmens poètics, motos, pa-i-peix, Consolació ... però avui deixarem de banda aquests tòpics, per altra banda prou coneguts.

En aquesta ocasió cal parlar d'un altre tipus de fet que també ha estat present en la vida de Sant Joan i en forma part activa: les revistes locals.

Ja fa una sèrie d'anys que, per qüestions de dèries arqueològiques del moment, vaig entrar en contacte amb una de les millors publicacions que s'han fet a la part forana: *Documenta*. No vaig estar-me de quedar meravellat, veient com un poble, en aparença mínuscul, podia donar vida a una revista d'aquelles característiques.

I la sorpresa continuava: al cap de poc temps vaig conèixer una altra de les vostres publicacions gràcies al bon amic Miquel Gayà Matas, *Fideuer*, que em va presentar *Sant Joan*, revista que em va fer entrar en contacte, encara inconscient, amb el món de l'anomenada Premsa Forana. Ell mateix, al cap d'una temporada, em va assabentar del naixement d'una nova publicació local: *Mel i Sucre*. Aquesta vegada ja no em vengué tant de nou; ja tenia prou amics i coneguts de la vostra vila per saber que és un poble d'iniciatives i que ha donat una sèrie de personatges al món de les lletres, les ciències i la Música; a la cultura, en una paraula. Encara no havia passat un any i jo mateix m'engrescava en una d'aquestes aventures periodístico-culturals a través de *Pòrtula* –publicació que feim devers Marratxí–, revista que presenta moltes similituds amb la vostra i que em va fer tocar amb les mans tot el que suposa la seva realització.

D'aquella darrera coneixença, per tant, ja han passat devers vuit anys. I, un rere l'altre, *Mel i Sucre* ha arribat al número cent ... que és bo de dir, però no tan bo de fer. Calen moltes coses –personals i socials– per arribar a bon port, per navegar intentant no perdre el rumb, salvant esculls i temporals i, fins i tot, si serveix l'expressió, qualque atac dels pirates, que abunden devers aquestes costes.

A partir d'ara la continuació té per fita pròxima el número dos-cents. Mentres, com representant de les altres quaranta-vuit publicacions associades vos vull transmetre una sentida enhorabona; a nivell particular, a més, hi vull afegir una forta abraçada.

Biel Massot i Muntaner

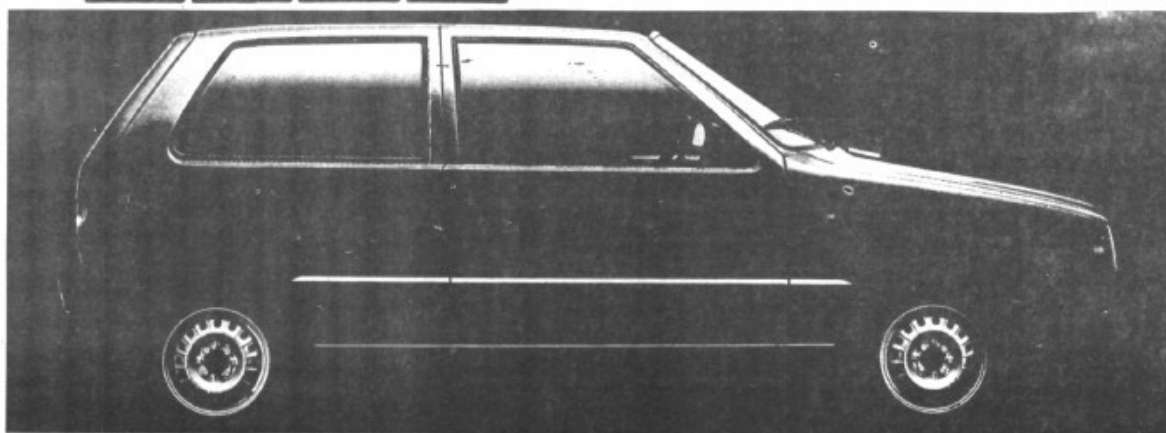
President de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca

Tardor del 1988

**AQUEST NÚMERO HA ESTAT
POSSIBLE GRÀCIES AL SUPORT
DE LA CONSELLERIA DE
CULTURA, EDUCACIÓ I
ESPORTS DEL GOVERN BALEAR**

AUTO VENTA MANACOR

FIAT LANCIA

Cuatro ejemplares únicos, cuatro versiones muy completas y en cualquier caso una carrera ganada. Se mire como se mire, cuatro excelentes alternativas. Así de sencillo.

UNO FIRE BRIO : Un punto fuerte de asfalto ¡Sáquele Brío! Un FIRE con mucho tirón en sus cuatro velocidades. Joven por naturaleza.

UNO FIRE 45: Sin reservas, un gran equipo. Cuatro velocidades, asientos reclinables, reposacabezas, luneta térmica, limpia luneta y cristales posteriores abribles.

UNO FIRE SUPER: Todo un superdotado con tres y cinco puertas, cinco velocidades, luneta térmica, limpia luneta, faros halógenos y espejo suplementario derecho. Pintura metalizada opcional.

Menos de 75000

Seat 127.....PM-H
GS.....M-AP

Menos de 150000

Seat 127 4P.....PM-N
Seat 127.....PM-M

Menos de 200000

Ford Fiesta.....PM-L

Menos de 300000

Panda.....PM-X
Panda.....PM-Y

Menos de 350000

R-5 GTL.....PM-S
Ford Fiesta.....PM-V
Panda 40.....PM-AC

Menos de 400000

Ford Fiesta 1.1....PM-T
Samba GL.....PM-W
Horizón.....PM-S
R-18.....PM-O

Menos de 450000

Panda Trans.....PM-AB

Menos de 500000

R-5 GTL.....PM-Y

Menos de 600000

Ford Fiesta.....PM-AG

Menos 750000

R-18 Turbo.....PM-X
Super 5 GTS .....PM-AG

Menos 800000

Fiat Uno 5P.....PM-AK

Menos 900000

XR2-Negro.....PM-AD

Menos 1200000

Kadett 1600.....PM-AL
Alfa 33 1500.....PM-AN

L'AGROTURISME. UNA PEL·LÍCULA QUE JA HEM VIST MASSA VEGADES. I LA CONTINUAM VEIENT

El darrer intent dels polítics que dirigeixen els destins de la nostra comunitat autònoma en matèria turística ha estat el de de l'agroturisme. Han vist que continuar construint a la vorera de la mar és disbarat. I, evidentment, no han arribat a aquesta conclusió per raons ecològiques.

S'espera que l'any que ve quedin sense vendre 20.000 llits d'hotels i apartaments; és a dir, buits —dades de *Diario de Mallorca*, suplement d'economia, del 8 de novembre de 1988—. Per tant, si queden ja llocs sense vendre, no poden continuar construint a la costa i per això cal cercar un altre lloc on anar a construir.

Molts dels polítics que ens governen tenen interessos econòmics en els sectors de la construcció i turístic —la participació del conseller Cladera en negocis turístics a la zona de Can Picafort ha estat més que demostrada—. Per tant, si ja han omplit de ciment el litoral, i han destruït molts dels pinars que hi havia, ara han trobat que ha arribat l'hora de fer el mateix a l'interior. I és per això que s'han tret de la màniga un nou concepte, amb què anar preparant l'opinió pública pel que volen que vingui: l'agroturisme.

L'agroturisme, segons ells, és la reconversió de les nostres possessions de foravila en hotels luxosos, tot respectant tant l'estructura com la fisonomia externa dels edificis. L'oferta es complementarà amb la construcció de camps de golf, instal·lacions esportives de tota mena, saunes, banys, massatges, instal·lacions per al descans i l'oci.

La idea, a primera vista, és genial. Pot

ser la gallina dels ous d'or o el remei que salvarà dos sectors d'un sol cop: l'agrícola, que es troba en coma profund, gairebé irreversible, i el turístic, que està afectat per una crisi molt greu, produïda per un excés d'oferta de baixa qualitat.

“On radica el problema, si és que n'hi ha cap”, em podreu demanar. El problema està en el fet que això semblava un caramel amb un embolicat molt lluent, però verinós per dins. I per què crec que és així? Perquè fa poc temps tinguérem l'oportunitat de veure què passava amb un decret que promulgà el Govern Balear, el famós Decret Cladera. Aquest decret havia de ser la solució de tots els problemes que patia el turisme: havia de regular l'oferta, havia de fer que aquesta fos de més qualitat ... Què ha aconseguit? Es demanaren permisos de construcció com no s'havien demanat mai abans que entràs en vigor; i el que és pitjor, es concediren quasi tots —com és natural, inclosos els de qui havia parit el decret, el conseller—. D'aquesta manera hem arribat, amb Decret i tot, a l'excés abans esmentat: 20.000

llits per a la propera temporada.

Amb aquests antecedents, per tant, podem fiar-nos de les promeses? Rotundament no. Ens diuen que evitaran que el que ha passat a la costa no passi a foravila. Faran nous decrets que sí faran complir i realitzaran una planificació amb serietat i rigor. Jo us dic que els decrets tornaran a ser paper banyat, i que de planificar ni en saben. Sabeu què passarà?

Al principi,

seran poques les possessions que s'acolliran a aquest sistema, però després entrarem en una altra febre constructora i especulativa que farà que, a tot l'interior de l'illa, no quedin racons on poder posar un "hotelet rural i rústic". Tornarem al de sempre: excés d'oferta, i per tant davallada ràpida de la qualitat de la demanda que podria acollir-se a aquest tipus de turisme. Per tant, a menys qualitat, menys ingressos, i així ja tindriem dues crisis: la de l'interior i la de la vorera de mar.

Hi ha una darrera observació a fer. ¿Com és possible que ningú pugui creure que un hipotètic turista de qualitat, nòrdic, germànic o japonès, per exemple, pugui conviure amb els hooligans o altres herbes que ja tenim a la costa? Perquè no els tendrem tancats tot el dia a la possessió. Voldran sortir de la possessió i l'illa és petita. Tot d'una es trobarien amb els parcs aquàtics massificats i amb el turisme de l'hamburguesa i la coca-cola. Francament, davant el panorama preferiran quedar a ca seva.

Per acabar, us diré que si l'agroturisme ha de ser la nostra salvació, val més que ens deixin en pau i veurem créixer els pins, les alzines i els ullastres dels nostres camps. Uns

camps que, no ho dubteu, cada vegada més, aniran quedant sense sembrar.

Si qualche dia sentiu parlar de la *SERRATURISME*, tremolau. Serà que haurà arribat l'hora a la nostra inconfusible serra de Tramuntana.

Andreu Bauzà

ca na blanch

Llibreria, papereria, premsa diària, revistes, material escolar, objectes de regal

Telèfon 526037
Carrer Bellavista, 32
Sant Joan

100 PER A LA HISTÒRIA

La il·lusió de qualsevol persona o col·lectiu quan es llança en una empresa o iniciativa determinada és la d'aconseguir una meta concreta. Pels qui, l'any 1980, iniciàvem l'edició de la revista *Mel i Sucre*, la fita assenyalada del número 100 ens semblava molt llunyana. Han passat, però, més de 8 anys i l'objectiu s'ha complit.

Els inicis, però, de *Mel i Sucre* s'han de cercar en l'empeta d'un grup de joves il·lusionat del poble conseqüents d'iniciar o d'intentar una tasca de recuperació del procés de normalització lingüística i cultural del nostre poble. El naixement de *Mel i Sucre* respon a una sèrie de factors puntuals i concrets:

- restabliment de les institucions democràtiques i en particular del reiniciament del procés de normalització de moltes tasques aturades o suprimides durant el franquisme.

- a Sant Joan, se segueix editant la revista *Sant Joan*.

- el 1977, es publica un sol número de *S'ou Redó*.

- poc temps després, es produeix una escisió d'un gros nombre de gent col·laboradors del *Sant Joan* i que continuaren amb la tasca iniciada per uns altres joves amb la revista *Mel i Sucre*.

Ca na Ballarina

al seu servei

Carrer Consistori núm. 21

SANT JOAN

Tots aquests factors i molts d'altres no tan importants, però, si decidissiu convergiren en la consolidació del *Mel i Sucre*. De fet, *Mel i Sucre*, no és més que una fita més dins el gruix de revistes editades a Sant Joan durant aquest segle: *La Pandilla* (1931-?), òrgan de difusió dels conservadors durant la I República; *El Republicano* (1931-?), periòdic comarcal on hi col.laboraven els republicans d'esquerres; *Documenta*, revista de documentació històrica amb el suport de les classes dirigents santjoaneres; *Revista Deportiva*, revista d'àmbit esportiu de la qual en queden pocs exemplars i editada entorn dels anys 1950-60; *Apis*, revista escolar editada entorn de 1969-70, amb el mecenatge del mestre Fuster, Joan Más i un mestre extern; *Sant Joan*, la revista de més llarga publicació i òrgan del Centre Cultural; *S'Ou Redó*, editada el 1978, i del qual tan sols en sortí un número; *La Colònia*, revista escolar de les colònies estiuenques; *Kromioussa*, revista escolar editada a l'escola pública; *Més Sant Joan*, revista dedicada a l'esport rei de la qual en sortiren 3 números; i *Mel i Sucre*.

La consolidació de la revista, en comptes del que es pot pensar, no s'ha de cercar en l'ajud que es pot haver rebut des de fons institucionals (Ajuntament, Govern Balear, institucions financeres, ...) ni en l'aspecte de col.laboradors. La consolidació s'ha de cercar, per bé o per mal, en la perseverància d'una sèrie de joves caperruts com ningú (que no citaré per mor d'oblidar-ne algun), que han deixat constància de *Mel i Sucre* pel lloc que ocupa

en el món de la premsa forana, tot i havent consumit un temps d'oci preciós i únicament remunerat pel plaer personal de fer una cosa del nostre gust.

De fet, en dues ocasions –una a la revista *Lluc* i l'altra al llibre *L'Associació de Premsa Forana de Mallorca (1978-1987)*–, faig constar les dificultats en què s'ha hagut de desenvolupar la revista per assolir la consolidació definitiva l'any 1987.

La integració de *Mel i Sucre* dins l'Associació de Premsa Forana és per mi un factor decissiu per la consolidació de la revista, sobretot, a dos nivells: per una banda, els ajuts institucionals han permès –almanco, una mica– fer més lleugera la pressió econòmica de l'edició de la revista i, per altra part, ha oferit als membres col.laboradors de la revista la possibilitat d'intercanviar coneixements i el poder participar en els Premis Premsa Forana, en els quals la nostra revista ha sortida guardonada en dues vegades consecutives –1987 i 1988–, amb dos treballs prou coneguts pels nostres lectors: el 1987, li fou atorgat el 2^{on} premi al serial *Bestiari* (promogut per Joan Morey), compendi de 50 resums de bèsties analitzades a la revista; a 1988, ens fou atorgat el 1er premi d'Honor amb una escultura de Sarasate al treball, *Conversa amb Amador Jaume*, per Arnau Company i Mateu Sastre, resum de 3 converses que tinguèren el ressò a la premsa de Barcelona, en concret a *La Vanguardia*.

En l'actualitat, *Mel i Sucre* respon a una necessitat que té una bona part de la població de Sant Joan i és la d'aconseguir

una informació que mes rera mes arriba, a través de *Mel i Sucre*, al subscriptor. Ara, seccions habituals com la d'Entrevista, **Notícies Locals, Ajuntament, Mel i Sucre dolcet dolcet, Bestiari** són les que donen conformitat i consistència a la revista, sense menysprear la resta de col.laboracions que pel fet de no ser tan regulars no tinguin una importància cabdal en la línia de la revista.

La revista durant aquest 8 anys ha vingut essent i representant la única i regular activitat que ha duit a terme l'OCB, aconseguint, però, un potencial de lectura bastant més elevat que no al principi del trajecte. És difícil -i no es tracta aquí de fer observacions estadístiques- precisar una possible xifra de lectors de *Mel i Sucre*, però sabent que hi ha lectors que ho fan a casa d'un subscriptor hauríem de pensar que els nostres lectors són molt més que no pas el nombre de subscriptors.

En un altre ordre de coses, la revista reb el suport institucional de la Conselleria de Cultura del Govern Balear i del CIM, que sumat a la quota dels socis i la recent

incorporació de publicitat permeten dur endavant l'objectiu de treure la revista al carrer.

Finalment pels qui hem fet el *Mel i Sucre* mes a mes, durant aquest 8 anys, constatar que la revista ha estat, durant tot aquest període, una manifestació senzilla, però que per nosaltres representa haver conseguit un objectiu dintre les nostres aspiracions. La il.lusió, ara, és aconseguir el 200, però per aquesta tasca es necessita més col.laboradors; n'hi ha que ja ho han fet i segueixen, d'altres s'haurien d'exigir més i fer costat a aquesta empresa. En definitiva, que en un poble de 1800 habitants es mantengui una revista durant tants anys, no és qüestió d'atzar.

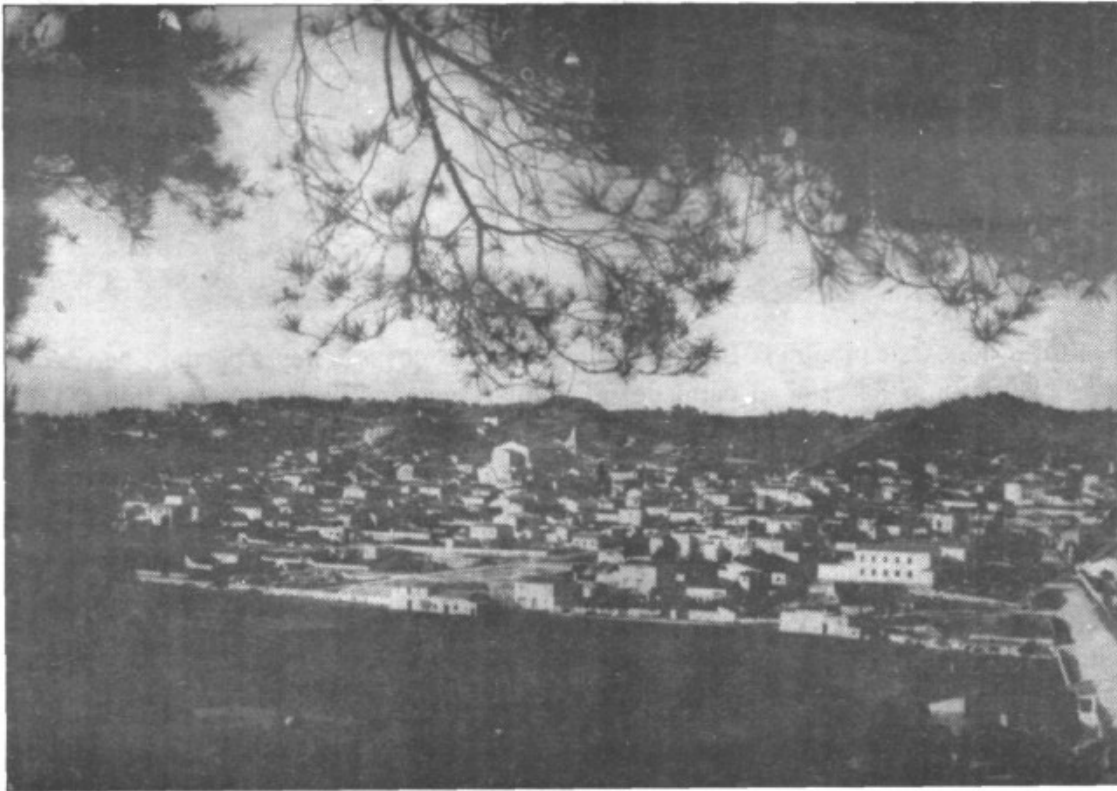
Tot i que hem mitificat el fet de ser el número 100, en el meu cas, haver aconseguit aquest objectiu és de qualque manera haver estat compromés amb la realitat socio-cultural i política d'un projecte en què la revista no és més que una grapada d'arena en pretendre aconseguir aquests objectius.

Miquel Company Florit

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'M' followed by two large, rounded 'O's.

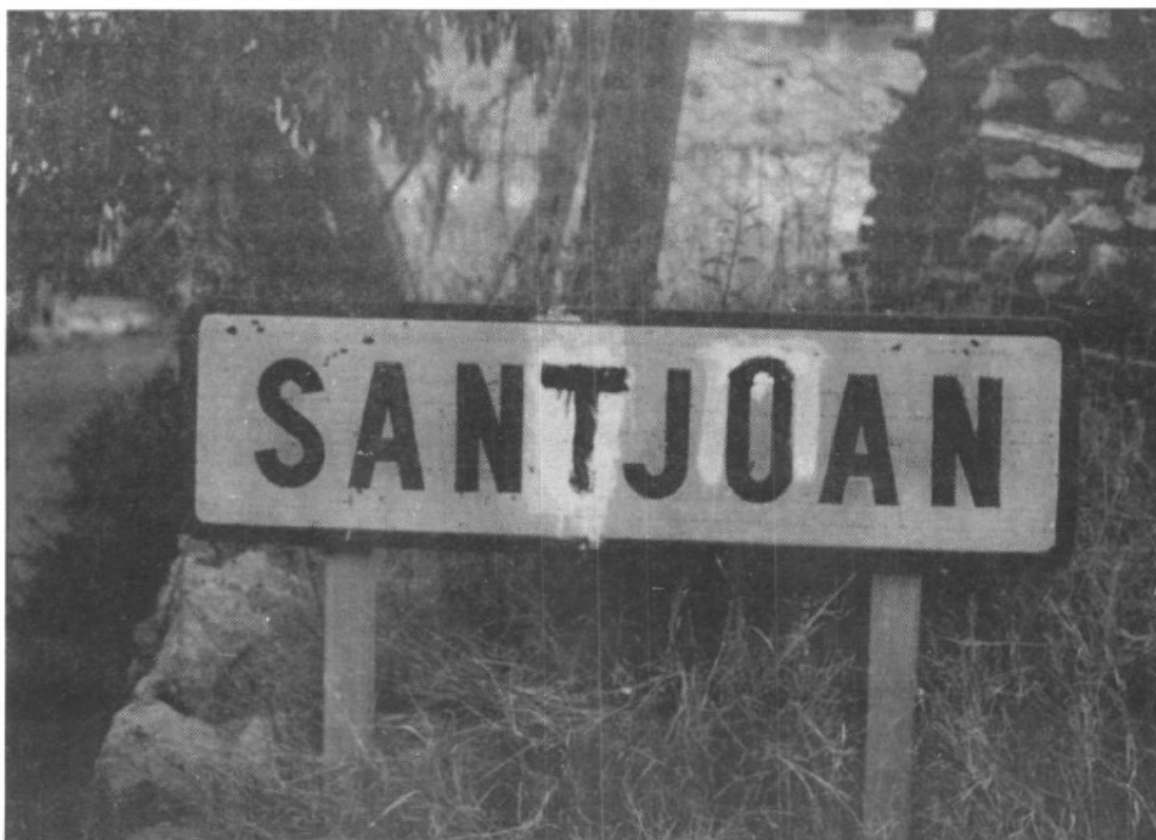
El Batle, a títol personal i en nom de l'Ajuntament felicita a la Revista **Mel i Sucre** en ocasió d'editar el número 100, sobretot per la tasca de culturització i de normalització lingüística que realitza a Sant Joan, tot i desitjant que aquesta important i valuosa feina informativa segueixi endavant.

Molts d'anys

Ajuntament de Sant Joan

THE LONG AND WINDING ROAD

El títol d'aquesta cançó dels Beatles pot servir per il·lustrar quin ha estat el camí de la recuperació del nom popular i català dels carrers i places de la vila. En efecte, ha estat un "llarg i tortuós camí" cap a la normalitat: tretze anys després de la mort del dictador són els que han fet falta per dur les coses al seu lloc.

Tretze anys -mal número, diran els especuladors de les xifres- i no hi són tots els que volfem i n'hi ha també que no en volfem, però si s'ha hagut d'esperar tretze anys no s'hi val a badar, París bé val una missa, encara que sigui borbònica.

MEL I SUCRE, ja des de bon començament, n'ha parlat i fins i tot sobreparlat, del tema. La portada del número tres era ben eloqüent en aquest aspecte, i molts articles també. La mala bava, la consciència venuda dels "altres" també ha estat present al llarg d'aquests tretze anys: fins i tot hi hagué regidors que volgueren aplicar la llei antiterrorista (?) als que s'encarregaven de fer desaparèixer de la plaça Nova la ignominiosa placa que deia *Plza. del Gral. Franco*.

Però deixem estar els col·laboracionistes i

parlem de coses belles: a partir de ben poc el carrer de la lluna serà "carrer de la LLuna" i no "calle Luna", i el carrer del Pare Rafel Ginard no serà una excepció folclòrica i vernacle a la regla castellanitzadora dels todo-por-la-pàtria. Han passat tretze anys i en Franco és mort i ben enterrat al Valle, i només en deuen quedar els ossos i les noves generacions no saben tan sols qui va ser aquest senyor que va voler salvar allò que ell anomenava una *unidad de destino en lo universal* -els misteris del feixisme són inextricables, que cony vol dir això?- i tenim un simulacre d'autonomia i un succedani de president. Tretze anys i en quedaven ben pocs, de pobles, a Mallorca que no haguessin fet aquesta passa: rebutjar els noms dels qui, durant quaranta anys, maltractaren, enganyaren i menysprearen els ciutadans d'aquesta banda del món, diuen, civilitzat.

Al recull de fotografies que acompanyen aquest article podem veure -esperem que per darrera vegada- algunes de les accions dels qui al llarg d'aquests tretze anys s'han encarregat de trencar amb aquest passat vergonyós, que s'han encarre-

gat de fer saber als governants -sobretot als municipals, que és infamant tenir un batle que fa cursets de català i no té l'honestedat, no cal parlar de valentia, de trencar amb un passat d'opressió i vilesa- que aquest país té uns costums i una manera de ser pròpies i que aquesta realitat s'ha de reflectir, entre molts altres aspectes, en el nom de les places i dels carrers.

I tampoc no s'hi val a badar actualment: a la mínima et desgracien, tot d'un

cop, la història i el bon gust i posen una placa a una casa de cultura -de la incultura, que ja diuen- que parla del Cinquè Centenari de la Unificació d'Espanya. Més que de desinformació sobre la història hauríem de parlar, en aquest cas i en casos semblants, de tergiversació històrica de la història, de l'aberrant i perillosa ignorància de certs personatges de fulletó.

Mateu Sastre

VEN A POR TU FIESTA. NO LE FALTA UN DETALLE.

Este es tu coche, Fiesta Trip:

- Motor 1.100 cc. • 5 velocidades
- Llantas especiales y neumáticos 155/13
- Radio-cassette estéreo • Tablero de instrumentos de lujo tipo Ghia
- Cristales tintados • Asiento trasero abatible en dos tramos asimétricos
- Lava-limpialuneta trasera. Luneta térmica
- Nuevos laterales bicapa

Fiesta Trip: el equipo que tú buscas en el coche que tú quieres, por sólo

fiesta trip

1.073.000 Pts.

(Transporte e IVA incluidos)

AUTO DRACH S.A.

Carretera Palma km. 48
Manacor.- Tel. 55 13 58

PREMSA FORANA (*)

Dues lloses em posaren damunt en convidar-me a fer aquesta intervenció: la de la llibertat i la del temps. Un tema per encàrrec m'hauria resultat més suportable que no la benèvola llibertat de triar-lo que em concedí l'Associació. I parlar sense límits és més còmode que el temps necessàriament cronometrat de què dispòs.

No dedicaré el meu temps a cantar l'elogi de la Premsa Forana, encara que el qui parla va tenir un pes significatiu a l'hora d'atorgar la que degué ser una de les primeres distincions honorífiques a l'Associació. Tampoc no el dedicaré a formular les meves personals crítiques a un cert exercici forà de periodisme, encara que sostenc que la denúncia d'aquests defectes no seria el més petit dels serveis que poguéu aportar a aquesta concreta audiència.

El temps disponible no dóna joc per a cap exposició exhaustiva, però sí per a algunes insinuacions. No dóna per concloure cap tesi, però sí per obrir algunes hipòtesis.

Des de quatre angles, propòs apropar-me a una legítima i actualitzada definició -i funció- de la Premsa Forana. Aquests quatre angles són: el de la història i el del futur, el de la teoria i el de la pràctica.

HISTÒRIA

Des del prisma de la història, així es podria explicar el planteig: en quines coordenades històriques sorgí el fenomen de la Premsa Forana? Què devia passar al gran món quan a la petita illa nostra es va infantar aquest específic fenomen?

El meu intent de resposta circularia per aquests carrerans: És curiosa la coincidència, però es dóna de fet. El sorgiment d'estructures supraestats, com el Mercat Comú Europeu o com l'ONU, coincideix, quasi matemàticament, amb el sorgiment d'estructures infraestats, com poden ser les nostres actuals Comunitats Autònomes. El desig d'un Govern Universal coincideix en el temps amb el desig d'un Govern cada cop més Local.

Aquest binomi de fets explica molts d'altres binomis subalterns. En el pur terreny comercial, la inauguració dels grans magatzems, on es poden adquirir tots els productes, coincideix amb la instal·lació de *boutiques* superespecialitzades en un sol producte.

En el terreny del periodisme es constata el mateix. El sorgiment dels grans *holdings*, de les grans

concentracions de mitjans periodístics es dóna a la mateixa època que assisteix al naixement d'un tipus de periodisme més localista, com és, per exemple, el de les ràdios lliures i com és, més específicament, la Premsa Forana.

L'ONU és un fet la importància del qual no podem negar. De cinquanta-un països que el 1945 firmaren l'acta de constitució a San Francisco, avui s'ha passat a cent cinquanta-quatre, la pràctica totalitat dels països del món. La utopia d'un Govern Universal està en vigència.

Igualment, la creixent concentració a unes poques mans del poder informatiu és un fet que no es pot negar: l'agència de notícies *France Press*, ella tota sola, té 12.000 diaris subscriptors en el món. L'agència britànica *Reuter* cobreix la informació de 153 països. I l'americana *Associated Press* distribueix 17 milions de paraules per dia. Aquella utopia periodística de cobrir "tot el món, tot el temps" s'està traduint a la realitat. Quan la *CNN Cable News* d'Atlanta inaugurà les seves transmissions, digué: Observau bé la "Carta d'Ajust", la Carta d'Entrada. No la tomareu a veure mai. Perquè mai no tomaren a entrar. Sempre estigueren en funcionament.

Però si l'ONU existeix, la nostra autonomia també. I si els grans *trusts* de la informació existeixen, existeixen també les publicacions locals de les nostres viles.

A partir d'aquesta constatació es poden obrir moltes hipòtesis de treball: Entre els grossos del periodisme i els petits del periodisme hi ha una relació de causa-efecte? Es dóna Premsa Forana com a reacció a la gran premsa?

No mancarien raons per a una raó afirmativa. Cada Goliat, històricament ha tingut el seu David. El Goliat nostre, a qui anomenarem *civilització occidental*, està rebent intermitentment successives pedrades: les pedres dels moviments *underground* que es proposen refusar el sistema; les pedres del terrorisme que intenta dinamitar-lo; les pedres dels *verds* que, parlamentàriament, cerquen transmutar-lo.

El Goliat de la gran premsa, històricament, ha tingut ja els seus Davids: el David anomenat *Contra-informació* —del qual aquí no parlarem— i el David anomenat *Premsa Alternativa*.

És la Premsa Forana Premsa Alternativa? Realment som davant una alternativa als modes i maneres clàssiques i habituals d'exercir el periodisme?

FUTUR

Deix l'angle del procés històric per passar al prisma que ens pot deparar les previsions de futur. L'interrogant seria aquest: Té futur la Premsa Forana?

Si històricament cada monstre Goliat ha tingut el seu David, no és històricament ver que els Davids guanyen als Goliats. El relat bíblic és formós, però no usual. L'usual és que es compleixi allò d'*el peix gros es menja el petit*.

Reconeguem-ho honestament. El sistema té un gran poder d'absorció. El sistema tendeix a menjar-se tot el que se li posa davant. I és així que ha realitzat ja el que pareixia inconcebible: ha integrat la cançó protesta als *hits parades* i sonen a *Los Cuarenta Principales*; els contestataris *vaqueros* es venen i compren a preus alts a les botigues de super-luxe; fa alguns anys, Nova York jugà a ser anti-Hollywood; un contestatari tan conegut com Norman Mailer creà un setmanari de premsa alternativa, que serví de portaveu a un moviment polític radical contra el govern i el sistema nord-americà de vida, el títol del qual era *Village Voice*; era l'any 1955. Us interessa saber què és ara mateix aquest periòdic? És un periòdic totalment integrat al sistema i forma part del grup comercial Murdoch.

Quants d'anys estarà el sistema a absorbir els rotatius de la Premsa Forana?

La hipòtesi de l'absorció es pot admetre prudentment. La hipòtesi es pot no admetre també. El futur dóna joc a d'altres constatacions. Assistim a un redimensionatge del que s'anomena *territori-notícia*. Es redimensiona la notícia vinculada estretament al propi territori. El localisme cobra vigència. Tant a les societats desenvolupades com a les del Tercer Món.

Entre 1970 i 1980 el *New York Times* va reduir la secció d'internacional del 55% al 15%, i el *The Washington Post* i *Los Angeles Times* tenen percentatges encara més baixos: el que no és local no arriba al 10%.

Respecte al Tercer Món, la UNESCO encara no té decidit, que jo sàpiga, un viu contenciós. En nom de molts d'altres països de la Terra, Àfrica aixecà la seva queixa i protesta: les notícies que sobre Àfrica donen la volta al món no són produïdes des d'Àfrica. Els països desenvolupats coincidien amb els països rics, encara que des d'òptiques oposades, a valorar la importància d'aquest factor, que, curiosament, és el factor base de la Premsa Forana: el factor del *local*.

Vist des d'aquest punt de mira, el futur és esperançador. A més, l'esperança en ve del marc internacional. Desgraciadament, el marc de l'Estat espanyol no ens dóna llicència per gaire optimismes.

El percentatge de lectura de llibres només frega un llibre per espanyol/any. Si dels llibres passam als periòdics, les alegries no donen per més. Segons un estudi de PRISA, el 1983 es venien a Espanya el mateix nombre de diaris que el 1931.

TEORIA

Arribat a l'angle de la Teoria, ja ens toca plantejar el tema basilar: la pròpia definició de la Premsa Forana.

Resulta concebible que un director d'una revista de poble es posi com ideal ser el Cebrián de la Premsa Forana? És la Premsa Forana la Premsa Nacional en petit?

La meua hipòtesi de treball —més que hipòtesi— és que no. Rotundament.

Un nin no és una miniatura d'un home. Un nin és un home, tot ell és un home. En edat distinta de la de l'adult. Amb facultats distintes, però no per això menys persona.

L'Associació de Premsa Forana no és el grup ZETA en barat, ni cap de les seves publicacions és *El Periódico* en petit. És tota una altra cosa, tota una altra història.

Si un mestre està en disposició de cometre tots els disbarats pedagògics del món si es basa en la teoria "un nin és una miniatura d'un home", un periodista té tots els condicionants per equivocar-se de part a banda si es basa en "la Premsa Forana és *Le Monde* o l'*ABC* en miniatura".

Refusem comparacions que, per norma, solen resultar totes odioses. El que potser fóra útil són dialèctiques. Per exemple, seria la mar d'interessant que la Gran Premsa i la Premsa Forana, juntes, es demanassin: Qui de nosaltres dues s'ajusta més a la denominació *Mitjans de Comunicació de Masses*? Estic per assegurar que el diàleg confrontador donaria bons resultats. Potser descobrírem que els periòdics de gran tirada compleixen més amb el mot *masses*, i la Premsa Forana més amb el mot *comunicació*.

El famós senyor Springer de la no menys coneguda empresa periodística *Bild Zeitung* manifestà: "Una cosa sé que desagrada als alemanys: pensar". I sobre aquesta tesi muntà el seu imperi periodístic. I per més burla i afronta, amb gran èxit. El *Bild Zeitung* compta amb 14 milions de lectors. Estic més que segur que cap titular de la Premsa Forana, ni per equivocació, admet aquesta tesi. I és que el titular de la Premsa Forana no pretén ser el gerent d'unes informacions per al poble. Pretén convertir-se en el garant de la comunicació entre el poble, la qual cosa és bastant distinta.

PRÀCTICA

La Premsa Forana no té futur si copia. Només en té si és original i creativa, si realment és capaç de ser i de romandre premsa alternativa.

I això, davallat al nivell de la pràctica -el darrer dels meus angles de visió- vol dir proposar-se tres tasques olímpiques:

Primera: rebentar el concepte de *premsa-quart poder*.

Segona: rebentar la pròpia definició de *notícia*.

Tercera: rebentar el circuit empresarial de producció.

Primera.- En una democràcia de poders no n'hi ha ni un ni dos. Hi ha els tres clàssics descrits per Montesquieu: el legislatiu, el judicial i l'executiu. Perquè hi hagi democràcia és necessari que hi sien els tres poders. Però no li'n fa falta ni un més. El que falta són serveis.

Per què ens resulta fins i tot com a inimaginable l'existència d'una informació-servei?

Idealista o no, tant me val. Amb tota llibertat expressaré el meu pensament: no crec que la informació-servei sia la utopia inaconseguible del periodisme. Més aviat crec que la informació-poder és la corrupció aconseguida pel periodisme històric.

El periodisme no ajudarà a la causa democràtica en la mesura que aconsegueixi poder, ni que sia el quart. Ajudarà a la democràcia en la mesura del seu servei social.

Segona.- L'ingredient de la raresa, de l'insòlit, de l'estrany, dins la definició del que és notícia o fet noticiable resulta del tot castrant. El dels manuals del periodisme "notícia és un home que mossega un ca", tocaria fer, no riure sinó, rialles.

Si la tasca del periodisme és mostrar la realitat s'ha de començar per admetre l'evidència, mai no admesa pels llibres dogmàtics de les facultats, que el quotidià és tan real, almenys tan real, com l'excepcional. De fet, moltes pàgines publicades per la Premsa Forana demostren més que a bastament que és possible fer un periodisme interessant, i que, en tot cas, l'excepcional no es troba sempre a fora poble, ni que sia a Hollywood, sinó més aviat dins cada un dels homes i les dones que han viscut intensament al propi entorn. El veritablement nou i enriquidor no es troba tant en les persones que la societat de consum ha predeterminat unilateralment que sien excepcionals, sien elles comtesses o estrelles, com en el caire excepcional que, en el fons, si se sap gratar, es pot descobrir en cada una de les persones dels nostres propis carrers.

Tercera.- Per a la premsa del sistema, el lector només és el destinatari final, el consumidor passiu d'un producte prèviament dissenyat. La gran premsa, segons declarà McLuhan a un simposi a Barcelona, s'assembla a un nin que amb un diari davall el braç surt corrent al carrer cridant: "Jo tenc les respostes, qui té les preguntes?". El crit d'aquest nin representa bastant bé la gran premsa. No podrà representar mai — hauria de poder representar— la Premsa Forana, que no solament parla a la gent sinó que l'escolta, i, per a aquesta, el poble no sols és el destinatari sinó que, a la vegada, és el veritable productor de la revista que llegeix.

Acab: - Premsa que opta més pel poder.

-Premsa que, malgrat el manuals consagrats, sosté que a un poble normal i corrent de l'illa hi ha més que matèria suficient per produir un periodisme interessant.

- Premsa que no fa de gerent de productes-notícia de consum, sinó de garant de la intercomunicació d'un poble.

- És premsa que no tan sols llaura el seu propi futur sinó que, minant un obsolet, encara que omnipresent, mode de concebre periodisme, aporta un element accelerador per a una societat distinta.

- La Premsa Forana a Mallorca ja és un fenomen significatiu en la present situació illenca. Cap sociòleg no firmaria un estudi seriós sobre Mallorca sense dedicar unes bones pàgines al fenomen. Això ja és un fet important.

- Però la Premsa Forana no ha desenvolupat ni d'un bon tros totes les seves virtualitats. Són possibles moltes més coses i, sobretot, molt més distintes.

- Jo compararia, malgrat el tòpic, la present situació de la Premsa Forana a la d'un lleó adormit. Estic formulant una despietada crítica final? Potser sí, potser no. Si en aquesta sala ara mateix anunciàs la presència de fet d'un lleó adormit, els més imbecils només entendrien això d'adormit. És clar que crític la dormició. Esper que vostès sien prou intel·ligents per retenir que jo he parlat de lleó. De la força i de la gallardia innata del lleó. Això d'*adormit* és una pena, però sols un accident. El que és substantiu i definitiu és això de *lleó*.

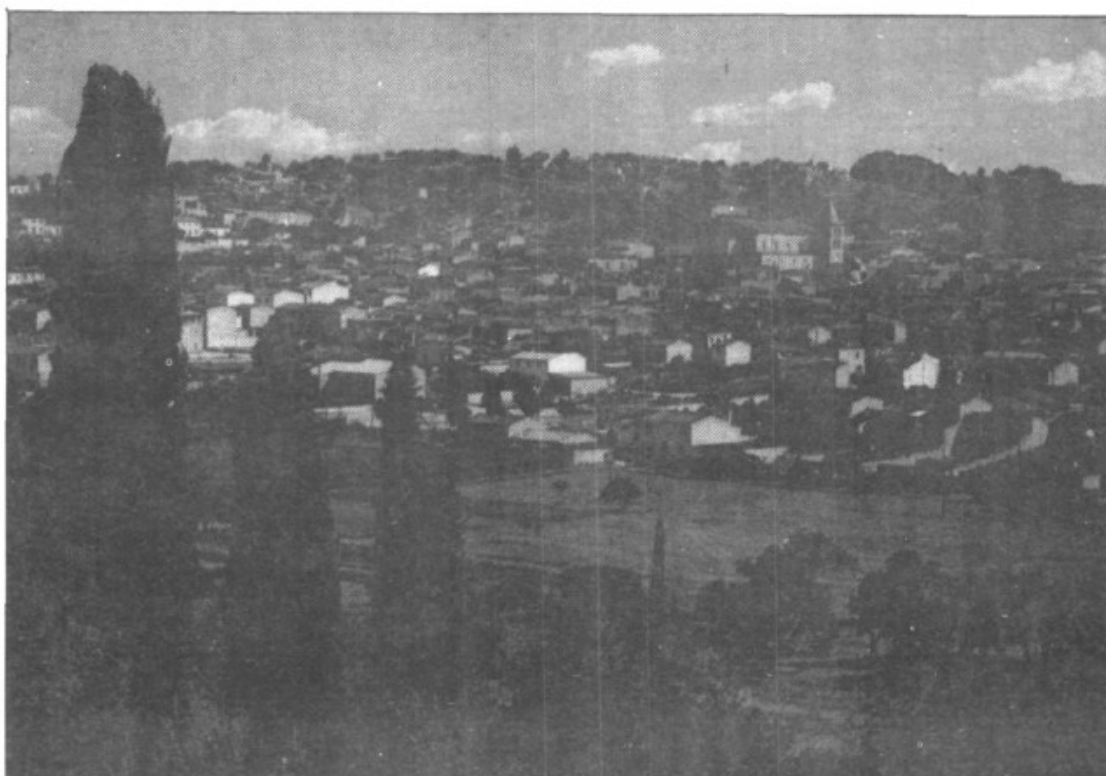
Joan Bauzà Bauzà

Manacor, 13 de Maig de 1987

(*) Aquest article és el parlament que serví de presentació a l'entrega de premis de la Premsa Forana al teatre municipal de Manacor, el maig de 1987.

DIA A DIA, TREBALLAM PELS POBLES DE MALLORCA

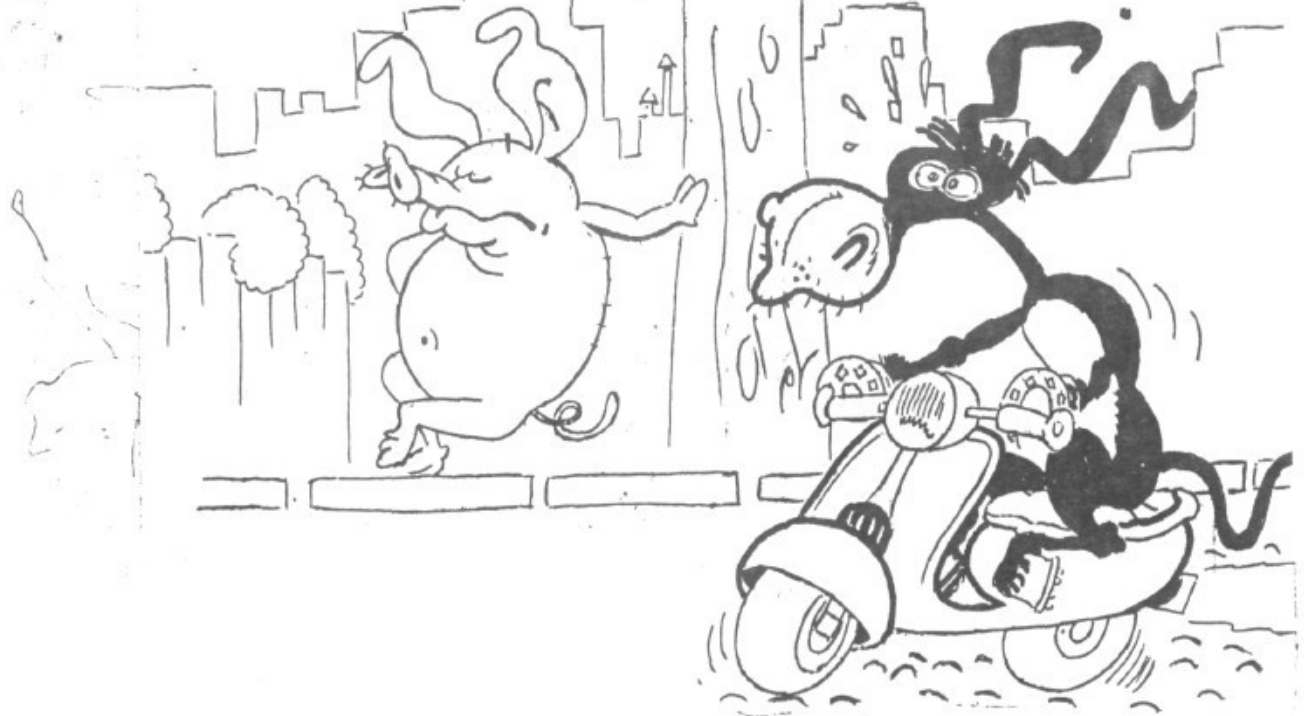

**El Consell Insular de Mallorca s'afegeix al goig que la revista
Mel i Sucre experimenta en arribar als 100 números.
Molts d'anys al Mel i Sucre i a tot el poble de Sant Joan**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

BESTIARI

L'Homo Vulgaris Melysuccharis

Fa uns 320 milions d'Unitats Senzilles de Temps (es considera una UST la 86.400ena part d'un dia solar), travessava la nostra població (com moltes altres arreu de l'Estat Espanyol) els acabatalls de l'era *Teleclupensis*. Aquesta havia forjat l'*Homo Teleclupensis*, de característiques pròpies i ben arrelat dins l'ecosistema vigent. Un dels trets més característics d'aquesta subespècie era l'ús de l'escriptura, que s'anà perfeccionant al llarg dels mil•lenis. Reflectia aquesta capacitat no tan sols escrivint el necessari, sinó que fruïa d'aquesta habilitat fomentant la creativitat, la imaginació, provava coses noves...: com a conseqüència la revista local del Tele-Club elevà el seu nivell en tots els aspectes; i era repartida a tots els especímens que més o menys combregaven amb la manera de ser de l'*Homo Teleclupensis*...

A poc a poc i per motius de selecció natural sorgí dins el si de la subespècie una varietat mutant (esdeveniment comú per tot arreu, segons expliquen les més variades teories evolutives). Així com anava passant el temps més diferència i divergència hi havia amb el seu ancestral predecessor. La gota que féu vessar el tassó de la discòrdia fou un escrit, diguem-ne polític, signat sota el pseudònim de *El Patriota*, i aparegut al mil•leni 280.000 de l'era T. Es congriava un nou ser, el nostre amic *Homo Vulgaris Melysuccharis*.

Els mutants, encara en estat embrionari, acabaren d'agafar forma, sobretot asseguts a un pedrís de la plaça i al convent. Després de reflexió i més reflexió, converses clandestines, raonaments, pensaments... i de treure call, arribaren a madurar i a formar una espècie pròpia i diferent de totes les aparegudes fins a aquells dies.

- Tenen una capacitat, diguem-ne inigualable, de fer voltes; tant a una taula, com pels carrers de la població (sobretot de tard).

- Els agrada criticar la labor de la corporació municipal, principalment en certs temes, com poden ser: urbanística, normalització, poder...

- La major part dels efectius són d'un únic sexe, la qual cosa fa encara més difícil la reproducció. Malgrat tot, han provat de perpetuar-se per "simpatia". Però baldament pareixi rar hi tenen certa debilitat: els agrada xerrar-ne sovint-sovint i tenen posat el garbell estret.

- Molts del seus efectius són més caparruts que un porc negre. Envesteixen de cap com els bous i això ha provocat alguns desastres ecològics dins la població.

- L'*Homo Vulgaris Melysuccharis* té com una tendència natural a estar quasi sempre (i no tots) en grups minoritaris.

- Per poder-los observar dins la naturalesa un s'ha de revestir d'un sac de paciència: no es deixen veure fàcilment, ja que sempre solen estar amagats a part o banda.

- Tenen fama de ser ateus. Però aquesta característica és gairebé errònia, i si els observem i analitzam de prop ens drem les més variades sorpreses, i acabarem per obtenir les més diferents conclusions.

- Un dels seus pitjors enemics (ja ho va dir Mn. Joan Bauçà) és quedar absorbits pel sistema.

- Són seriosos, però si els posam davant un paper, es desbaraten.

- Amics de sentir contar animaladotes, i sempre estan orella alta, per així poder captar-les. Tenen

*Observau-ne aquí un bell
exemplar, únic dins l'espècie.
Ningú no sap d'on ha sortit.*

com un sisè sentit per tal menester, però, com que no l'hagin perfeccionat adequadament, a vegades incorren en certs *lapsus* d'interpretació.

- Amants de l'acció i de l'activitat en general. Això provoca alguns desplaçaments migratoris no gaire llargs ni perllongats, perquè sempre acaben per anar a tocar mare com més prest millor.

- S'alimenten de qualsevol cosa, però un dia de cada set solen fer una excepció.

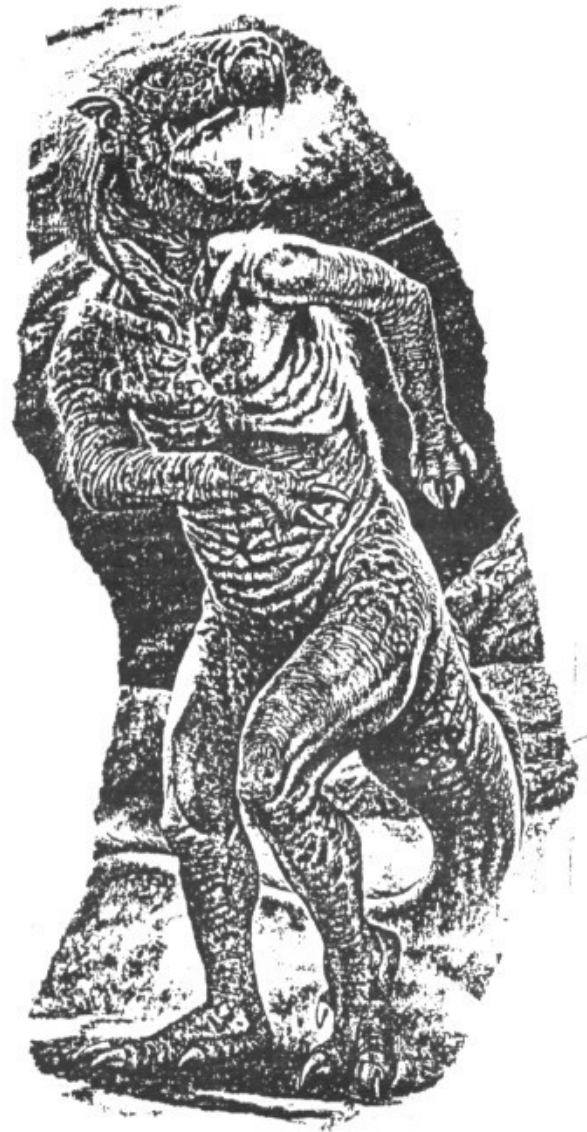
Baldament sigui de moderna aparició, el seu nom ja ha estat escrit al llibre vermell d'espècies en perill d'extinció, i ha faltat poc perquè així succeís. Tots sabem que perquè una espècie colonitzi tots els habitants terraquius, ha d'estar formada per individus no gaire especialitzats, que s'adaptin fàcilment als canvis ambientals. Recordem les rates, que tant els és viure dins una síquia de poble, dins el sostre o dins una claveguera de gran ciutat; i que tant els és menjar animals morts com rosegat plàstic: són producte de la civilització, se n'aprofiten i per això proliferen.

Però això no és el cas del *Melysuccharis*. Els efectius, ja de per si, són triats de "cama a cama". Els qui donaren nom a l'espècie s'autoeliminaren i cediren el lloc als actuals per pròpia voluntat. I seran aquests, els actuals, els qui podrem estudiar, els qui més podrem conèixer més a fons, ja que a pesar de tot han arribat als nostres dies.

Analitzem a continuació els trets més espectaculars i ens adonarem de la difícil situació de supervivència en què es troben. Hi ha altres teories que diuen que mai no desapareixeran:

- Heretat segurament dels seus predecessors, tenen una capacitat extraordinària per escriure esdeveniments, fets, comentaris, opinions, notícies, assajos, sèries..., tot relacionat principalment amb l'ecosistema allà on viuen.

- Se'ls nota una certa tendència ecologista.

Aquest altre ha sortit de dins una cova

FUTBOL: TEMPORADA 88-89

Al començament de la temporada futbolística d'enguany hem volgut mostrar la situació en què es troba el futbol al nostre poble i les perspectives per a enguany. Aquests són els resultats.

ENTREVISTA AL PRESIDENT GUILLEM MAGRO XUMET

-Quants d'anys fa que sou el president de l'entitat?

Fa dues temporades. Fa nou anys que estic dins el club. Sempre havia estat delegat de camp i quan en Miquel "Ferro" ho va deixar em varen triar a mi.

- Com va ser que us oferiren aquest càrrec?

L'esport sempre m'ha agrat i vaig ficar-m'hi.

- Quins són els objectius d'enguany dels juvenils i dels grans?

Si els juvenils aconseguen no davallar de categoria aniria bé. Els grans esper que pugin perquè tenen categoria però duen un poc de pardaleria.

Crec que haurien de venir jugadors externs perquè llevarien la pardaleria als locals. Així s'ho agafarien més seriosament i s'esforçarien més, ja que si han d'estar al banquet no els agradaria i s'esforçarien més. Quan als juvenils, esper que s'esforcin i juguin bé... no havien jugat mai.

- No creis que també serien necessàries les seccions de benjamins, alevins i infantils?

Crec que seria bo que hi hagués aquestes seccions, però falten doblers i gent que ajudi. Els al·lots han de començar a jugar de petits perquè qualcun n'aprèn, sempre és mi-

llor que en sàpiguen de petits i no que n'hagin d'aprendre de juvenils, que ja els costa més. Amb l'escola no hem tengut mai contactes, tampoc no hi ha hagut mai cap mestre futbolista, i en això s'ha errat.

- Quin pressupost té el club per enguany?

El pressupost és d'unes cinc-centes mil pessetes. Crec que enguany no arribarem als vuitanta socis, n'hi ha de desanimats, n'hi ha de morts (en Miquel Oliver, n'Esteva Borràs). Els

socis paguen tres mil pessetes tots i poden anar a veure els dos equips. Només hi ha dos socis d'honor. Les entrades al camp valen tres-centes pessetes per a tothom.

- Quines mancances més importants teniu?

Ens fan falta doblers, pares que col·laborin amb els juvenils en la qüestió del transport. Quant al material esportiu, ens fan falta xandalls, ja que de pilotes en tenim. Només tenim quatre xandalls per als dos equips i ens fa falta algú que els vulgui pagar.

Cada diumenge pagam 2.000 pessetes del qui recull les pilotes, 2.000 més de rentar la roba i 5.390 de l'àrbitre pels grans. Ens salvam perquè cada parell d'anys el Consell Insular ens envia uns doblers pels juvenils.

Al camp hi falten uns quants viatges de

picadís o arena, ja que la qüestió del llum s'ha arreglat. També hi fan falta uns banquetes tapats per si plou i, a més, ara estan a un costat perquè feren córrer el camp.

Les casetes estan totes esquerdades i l'aigua del bany fa olor perquè també s'ha esquerdat el pou negre (les casetes són del vuitanta-dos).

- *Quines són les vostres relacions, com a president del C.E. Sant Joan, amb l'Ajuntament?*

Amb l'Ajuntament tenim unes bones relacions, sempre que hem necessitat alguna cosa l'hem tenguda més prest o més tard.

- *Com col·labora?*

L'Ajuntament paga el llum, fins ara. L'aigua l'hem pagada sempre nosaltres, ara no sé si l'Ajuntament també se'n farà càrrec. El picadís del camp el pagam nosaltres.

- *Com podria ajudar més?*

Per arreglar les casetes, l'any passat férem un pressupost i val milions arreglar-les perquè han de fer una paret de contenció, unes

dutxes noves, unes noves portes, etc... Això s'espallà per la revinguda del terreny.

- *Què demanaríeu i diríeu als aficionats?*

Als socis els demanaria que vinguessin més al camp a veure els dos equips, i que procurin que no hi hagi violència. És necessari tenir paciència ja que ningú ho veu d'una mateixa manera. Un àrbitre s'equivoca com ho fa tothom. Amb els juvenils la gent ha de tenir paciència ja que els al·lots no han jugat mai la gran majoria d'ells.

- *Quines relacions teniu amb les altres entitats esportives santjoaneres?*

No tenim cap relació a nivell d'entitats.

- *... i amb la Federació?*

Tenim bones relacions. Hi ha dos santjoaners dins la Federació, en Joan "Amador" i en Tomeu "Putxer". Vàrem tenir problemes, però ara ja està tot arreglat.

- *Què demanau als jugadors, tant els juvenils com els grans?*

PRENDES ESPORTIVES
PRENDES SPORTWEAR
TEXANS ...

En aquestes marques

ellesse, adidas, lacoste, mistral
DUNLOP ... i altres

SURF

(Taules MISTRAL ... i altres)

Centre Comercial ROYAL MEDITERRANEO
Local 4 SA COMA (Sant Llorenç)

Obert TOT EL DIA
(Dissabtes inclòs)

Als juvenils els demanaria que no contestassin als àrbitres i que els respectin, i que no es desmoralitzin. Als grans els demanaria que s'ho agafassin seriosament perquè enguany hem de pujar de categoria. Dins la Segona Regional hi ha més despeses i pujar de preu les fitxes la gent no ho vol.

- *Què fa que penseu seguir de president?*

Segueisc en el càrrec perquè tenc massa estima pels jugadors i el futbol, encara que qualche vegada tenc ganes de fugir.

- *Més disgusts o més alegries?*

Fa uns anys, amb els juvenils, tenia moltes d'alegies perquè la cosa anava bé i tothom estava content. Dins Tercera no he passat gaire gust, hi ha hagut molts de problemes però esper que tot vagi bé.

- *Encara hi ha president per uns quants anys?*

No crec que hi hagi president per molts d'anys. Estic cansat perquè no hi ha col·laboradors suficients i haver de fer tota la feina cansa la gent. Si hi hagués més col·laboradors la feina es repartiria i crec que tot aniria millor.

ENTREVISTA A L'ENTRENADOR DE TERCERA REGIONAL ANTONI FERRIOL

- *Quants d'anys fa que ocupau el càrrec?*

Des de la temporada 82/83, que vaig començar amb els juvenils i els vaig tenir tres anys. Després vaig fer un any d'aficionats (sub23) i finalment, ara farà tres anys, els grans.

- *Per què sou l'entrenador?*

Vaig començar ajudant a entrenar els benjamins de futbol, on jugaven els meus fills. Ens en cuidàvem n'Arnau "Faleu", en Biel

Jaume i jo. L'any següent em demanaren per entrenar els juvenils, quan era el president en Miquel Mas, "Fraró".

Vaig acceptar perquè m'agradava el futbol i qualcú havia de ser l'entrenador perquè hi hagués futbol. I així vaig començar.

- *Baixes i altes respecte de l'any anterior...*

Les baixes de l'equip, enguany, han estat: Pep Mas Llaneras, Joan B. Font i Amador Bauzà Bonet.

Les altes són: Amador Bauzà, Joan Oliver, Tomeu Bauzà, Biel Jaume i Miquel Alzamora, encara que aquests ja havien jugat altres anys.

- *Quins són els objectius d'enguany?*

L'objectiu principal és pujar de categoria. L'any passat ja quedàrem a les portes de l'ascens.

- *Quin són els rivals més importants d'enguany?*

El Montaura, de Mancor de la Vall, pareix que serà un dels més forts, encara que n'hi pot haver d'altres. Es prest per dir-ho.

- *Quins són els principals problemes que teniu com*

a entrenador, amb l'entitat, els jugadors...?

La manca de material esportiu adequat pels entrenaments, com les pilotes i altres coses. Amb els jugadors el principal handicap seria la manca de sacrifici als entrenaments i la poca assistència.

- Quines creis que són les mancances més importants de l'equip i, per altra banda, quines són les qualitats més destacables?

Una de les principals mancances és que no tenim davanters, també manca qualche migcampista. Les principals qualitats serien que, sense ser vells, els jugadors fa molt de temps que juguen plegats.

- Com aconseguir, si n'hi ha, la disciplina d'equip?

Cada jugador té idees pròpies sobre com s'ha de jugar a futbol, però procuren fer el que manda l'entrenador.

- Com veis els reforços de jugadors d'altres pobles?

Mentre siguin de millor qualitat que els

locals crec que seria una motivació perquè els d'aquí s'esforçassin més. De tota manera, enguany és el primer any que incorporam qualcú que no sigui del poble, encara que en Joan Oliver, montuïrer, té familiars a Sant Joan.

- Quins dies teniu d'entrenament?

Els dimarts i els divendres. Començam a les vuit i acabam a les deu del vespre. Encara que crec que l'ideal per l'equip serien quatre entrenaments setmanals, encara que això seria molt difícil perquè molts d'ells fan feina fins tard.

- Quins són els plantejaments físics i tècnics de l'entrenament i a veure si els pensau variar durant la temporada?

L'entrenament consisteix en mitja hora de *footing* o córrer, mitja hora d'exercicis de gimnàstica, sèries d'*sprint* i un partidet entre la plantilla.

Respecte de la tècnica, assatjam qualche jugada i qualche tipus de falta, però no s'aprofundeix gaire en això perquè creim que fa falta temps d'entrenament.

**CAN
TRONCA**

bar

Carrer de Palma, núm. 1

SANT JOAN

Jo crec que primer de tot és una bona preparació física per evitar possibles lesions i poder rendir durant el partit. L'ideal serien quatre entrenaments i així dos d'ells es podrien dedicar a la part tècnica.

- Com ha anat la pre-temporada?

Ha anat bastant malament, quan a resultats. Hi ha hagut molts de lesionats a la plantilla i això ha fet que a cada partit fossim els jugadors justs.

Hem jugat dos torneigs, el primer ha estat l'Alhamar, a Sant Joan, on férem tercers (Sant Joan-Lloret: 1-3, Sant Joan-Sencelles: 0-4).

També hem jugat el Torneig del Meló, a Vilafranca, on jugàrem la final i férem segons (Vilafranca-Sant Joan: 1-2, Montuïri-Sant Joan: 2-0). Hem jugat altres partits a Petra (Petra-Sant Joan: 1-1, Ariany-Sant Joan: 0-2).

Un dels nostres problemes en aquesta pre-temporada ha estat la manca de golejadors, i també crec que a sobre ens han fet molts de gols (Sant Joan-Can Picafort: 5-2, Badia-Sant Joan: 0-2, Sant Joan-Escolar: 0-1, Ariany-Sant

Joan: 0-1).

- Què demanau a l'aficionat que ve a veure-vos cada diumenge al camp?

Que tinguin paciència ja que procuram fer-ho el millor que sabem.

- Quina funció té el futbol dins un poble com Sant Joan?

Es un entreteniment per a la gent els diumenges capvespre, que poden anar a espaiar-se al camp. Per als jugadors seria una manera de fer esport i al mateix temps és més entretingut i divertit que altres esports.

- Voleu dir res més?

Dins el Sant Joan s'hauria de tenir més esment en la creació d'una infraestructura d'equips de categories inferiors: benjamins, alevins i infantils. Una de les causes que no hi hagi aquests equips és la manca de gent que es vulgui encarregar de dur-ho endavant. Crec que un mal menor és que aquests al·lots vagin a jugar a equips d'altres pobles de veïnat.

Gremio de Toneleros, 8
Poligono Son Castelló
Teléfono 29 99 90
07009 - PALMA DE MALLORCA

ENTREVISTA A L'ENTRENADOR DELS JUVENILS ANTONI COMPANYY

- *Quants d'anys fa que ocupau el càrrec?*

Enguany és la primera temporada. Al torneig de futbolet d'enguany vaig fer d'entrenador de l'equip del Centro-jove.

- *Per què sou l'entrenador?*

Perquè coneixia els jugadors i parlaven de fer un equip de juvenils i em demanaren si volia ser-ne l'entrenador, i jo vaig dir que bé.

- *Baixes i altes respecte de l'any passat?*

L'any passat no hi havia juvenils. Qualque jugador havia jugat amb els juvenils de fa dos anys, com en Miquel Barceló, n'Antoni Bauzà Matas, en Joan Lluís Miró, en Joan Josep Mas. En Martí "Putxo" ve del Lloret juvenil.

La resta són jugadors joves i molts d'ells és la primera vegada que fitxen per un club de futbol.

- *Quins són els objectius d'enguany?*

L'objectiu d'enguany és jugar, fer amistats, mirar de quedar el millor possible i que els jugadors vagin aprenent a jugar i preparar-los perquè els anys vinents en sàpiguen més i puguin tenir objectius més ambiciosos.

- *Quin són els rivals més importants que té l'equip?*

Com que enguany és el primer any que jugam encara no conceixem ben bé els nostres rivals i no sabem quins seran els més forts, però pel que ha passat en altres temporades i pel que ens han dit, pareix que els més forts seran el

Barracar, de Manacor, el Montuïri i el Santanyí, a més del Porreres.

Crec que la resta d'equips seran semblants al nostre nivell, perquè hi ha bastants d'equips nous, com el Xilvar, el Cala d'Or ...

- *Quins són els principals problemes que teniu com a entrenador amb l'entitat, els jugadors...?*

Amb els jugadors un dels principals problemes és la manca de disciplina i la falta d'enteniement entre ells, a causa de la seva inexperiència. Sempre hi ha qualche petit problema, però l'arreglam bé tots junts.

Amb el club no he tengut cap problema, però de vegades manca un poc més de col·laboració. No he tengut cap més problema ni amb la gent ni

amb els pares dels jugadors.

- *Quines creis que són les mancances més importants de l'equip, i per altra banda quines creis que són les seves qualitats més destacades?*

No hi ha gaires mancances quant a equips, el que sí desitjam serien uns xandalls, sobretot per a l'hivern.

A l'equip, la cosa que li fa més falta és experiència, també aniria millor que hi hagués més jugadors i, sobretot, més davanters. També ens serien necessaris més entrenaments. Les qualitats més destacables dels jugadors és que s'esforcen bastant a pesar de la seva inexperiència, és a dir, que hi posen tot quan saben, i també que tenen molta d'il·lusió per jugar.

- *Un dels problemes amb el que segur que us*

trobau és amb el fet que a dins l'equip hi ha molts entrenadors...

Sí, és vera que freqüentment hi ha massa entrenadors, perquè tothom vol fer i dir-hi la seva, però per solucionar-lo s'ha de seguir una disciplina perquè sinó seria una caos.

- Com aconseguir, si és que n'hi ha, la disciplina dins l'equip?

Bé, la disciplina s'ha de seguir i quan hi ha gent que no vol creure val més que no jugui, això no saben i les friccions que hi ha són petites.

- Com veis els reforços de jugadors d'altres pobles?

Crec que seria bo perquè hi hauria més competència i això faria que els jugadors locals s'esforçassin més per no haver d'estar asseguts al banquet dels suplents. El que passa és que no n'hi ha, de jugadors de fora, tots són de la vila.

- Quins dies teniu entrenament?

Els dimarts i els divendres, de les vuit a les deu o deu i mitja del vespre. Compartim el camp amb els grans. Tenim mig camp per a cada un dels equips. El que sí crec que seria necessari és fer més entrenaments. L'ideal serien tres entrenaments ben fets, però a causa de les despeses del llium només voien que entrenem dos cops per setmana.

- Quins són els plantejaments físics i tècnics de l'entrenament i a veure si els pensau variar auran: la temporada?

L'entrenament físic comença amb unes corregudes, ja sigui dins el camp o fora d'ell, també practicam canvis de ritme, *sprint*, unes taules de gimnàstica...

Quant a la part tècnica, no ho aprofundim gaire perquè els jugadors són novells, però sí que fem una sèrie d'elements tècnics. Al llarg de la temporada el que hauriem de fer es anar fent plantejaments tècnics a mesura que anem aprenent coses. En canvi, el plantejament físic no crec que canviï gaire.

- Com ha anat la pre-temporada?

Només hem jugat un únic partit contra el Lloret, on vàrem perdre per 2-1. No en férem més perquè vàrem tenir problemes amb la Federació que no ens va incloure dins la categoria perquè no hi havia lloc per a un equip més, però després ens hi ficaren perquè un equip es donà de baixa i vàrem ocupar el seu lloc, és per això que no férem més partits, perquè creïem que no podríem jugar enguany (Sant Joan-Alqueria: 2-5, Mariet-Sant Joan: 2-1, Sant Joan-Lloret: 2-4, Xilvar-Sant Joan: 7-0, Sant Joan-Llubí: 1-6, Cala d'Or-Sant Joan: 1-2, Sant Joan-Porreres: 1-14).

- Què demanau a l'aficionat que ve a veure-vos cada diumenge al camp?

Els demanaria que ens animassin ja que és el primer any que jugam i crec que no es pot esperar gaire de nosaltres.

- S'hauria de tenir més esment de les categories inferiors: benjamins, alevins, infantils?

Crec que seria molt desitjable que hi hagués categories inferiors a les nostres perquè és difícil aprendre a jugar bé als setze anys, quan comencen els juvenils. La culpa d'aquesta manca és, crec, dels pares que no ajuden a crear i mantenir aquestes categories, que són la base de tota la resta d'equips.

- Quin paper té el futbol dins un poble com Sant Joan?

Quant als jugadors és que aprenguin a jugar i mantenir-se en forma i no estar "penjats" sempre. També crec que és un entreteniment per a la gent que no juga però que li agrada el futbol.

- Voleu dir res més?

Que la gent col·labori, cada un dins les seves possibilitats, ja sigui jugant o venint a veure'ns perquè si seguim així s'acabarà el futbol a Sant Joan.

FITXA DEL CLUB ESPORTIU SANT JOAN

Tercera Regional
 Número 1050 Telf.- 52 61 03
 Domicili: carrer Major, 81.
 Camp de joc: C.M. Consolació.
 Dimensions: 92 per 54'5 metres.
 600 asseguets.
 2.600 drets.
 Camiseta: Blanca.
 Calçons: Blaus.
 Calces: Blaves i blanques.
 Camiseta de reserva: Vermella.
 Calçons de reserva: Blaus.
 Calces de reserva: Blaves i blanques.

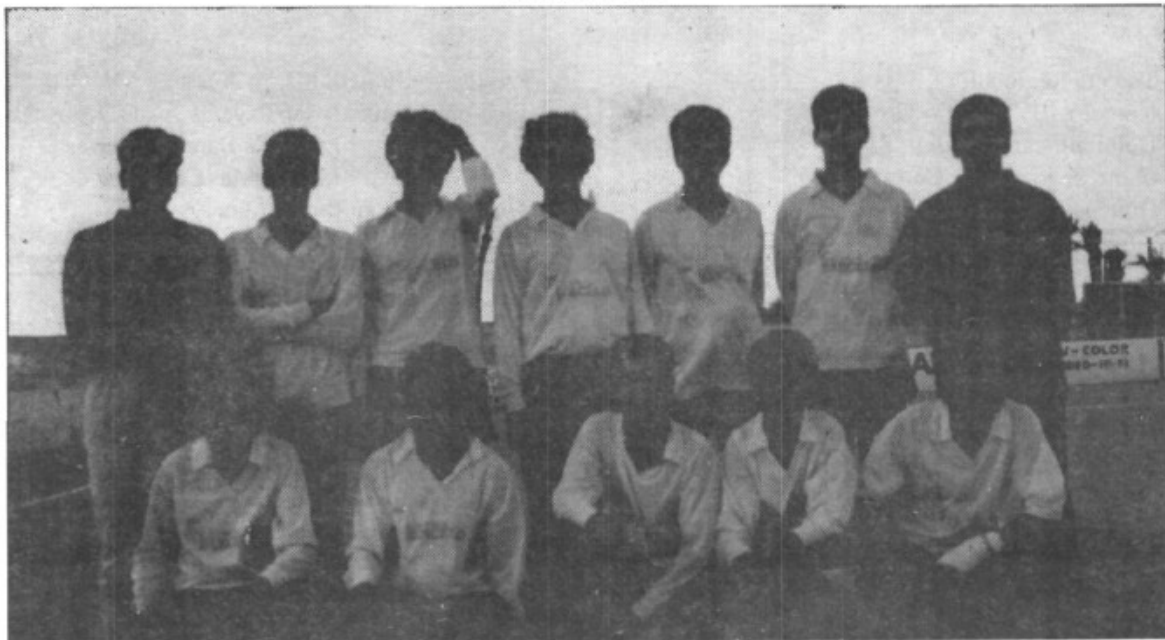
President: Guillem Magro Xusset.
 Vice-presidents: Josep Payeras Juan (Delegat).
 Francesc Barceló Arbona.
 Miquel Mas Company.
 Tresorer: Antoni Bauzà Matas.
 Comptable: Martí Jordà Ferrer.
 Secretari: Josep Matas Matas (Delegat).
 Vice-secretari: Gabriel Ferriol Antich.
 Vocals: Guillem Mas Font.
 Guillem Català Nigorra.
 Joan Roig Bauzà (Delegat).
 Miquel Bonet Gayà.
 Gabriel Móra Mas.
 Joan B. Font Roig (Delegat).
 Miquel Alzamora Bauzà.
 Bartomeu Bauzà Gayà.
 Entrenador: Antoni Ferriol Gomis

TERCERA REGIONAL

Joan Bauzà Bauzà	07-08-65	Porter	Miquel Alzamora Bauzà	15-11-51	Migcampista
Arnau Munar Bauzà	15-03-65	Mig-defensa	Rafael Company Estelrich	25-05-68	Defensa
Francesc Mestre Estelrich	23-07-65	Migcampista	Gabriel Jaume Bauzà	09-06-63	Migcampista
Miquel Nicolau Català	18-06-69	Defensa	Benigne Company Pérez	14-01-70	Porter
Miquel Matas Fullana	11-11-62	Defensa	Guillem Mas Gayà	01-11-67	Davanter
Joan F. Prados Rodríguez		Davanter	Bartomeu Nicolau Català	22-01-68	Migcampista
Miquel Company Jaume	07-07-60	Davanter	Joan Bauzà Matas	22-03-68	Migcampista
Miquel J. Company Bauzà	04-12-66	Defensa	Bartomeu Bauzà Jaume	30-10-67	Defensa-porter
Andreu Bauzà Bonet	29-11-61	Migcampista	Joan Oliver Munar		Davanter
Joan Jaume Bou	25-09-67	Defen-davanter	Miquel Gayà Bauzà	19-01-63	Defensa

JUVENILS

Martí Bauzà Jaume	24-09-71	Porter	Bartomeu Pastor Nigorra	27-12-72	Migcampista
Bartomeu Català Bauzà	14-03-72	Defensa	Miquel Sastre Bauzà	12-02-71	Davanter
Miquel J. Barceló Costa	02-04-71	Defensa	Antoni Oliver Blanch	17-11-71	Davanter
Climent Roig Gayà	22-03-72	Defensa	Miquel Gayà Mayol	13-07-72	Migcampista
Guillem Munar Bauzà	13-11-72	Defensa	Francesc Català Company	02-10-72	Migcampista
Antoni Bauzà Matas	02-11-71	Davanter	Andreu Galmés Bauzà	19-07-72	Defensa
Rafael Riera Veny	15-03-72	Davanter	Joan J. Mas Amengual	01-09-70	Migcampista
Joan LL. Miró Gayà	18-08-71	Migcampista	Antoni Bauzà Juan	21-09-73	Migcampista
Joan Jaume Bauzà	05-12-70	Migcampista			

**Robes per
festes i joia**

A SANT JOAN: Catalina Company
Turricana. Carrer de Consolació, núm. 2.
Tel.:52 60 19

A PALMA: Carrer Aragó, núm. 30, 7^è
1^{era} Tel.: 77 01 11

PREMSA FORANA I DEMOCRÀCIA

En totes les dictadures de qualsevol caire polític, una de les seves preocupacions és el control de la informació. I en les democràcies, una de les seves característiques és la llibertat d'expressió.

Per això, l'estret control de la premsa en temps de la dictadura franquista no afavoria gaire les publicacions locals, si bé darrerament n'aparegueren algunes, i alguna d'elles encara subsisteix.

La implantació del sistema democràtic dugué aparellat el naixement de nombroses publicacions d'informació local, quasi totes, almenys en un principi, de tendència progressista, però independents dels partits polítics o sindicats (tots aquests tenien les seves pròpies revistes) i escrit totalment en la nostra llengua popular. Així naixia a Mallorca una important premsa forana que tengué un gran pes en la transformació política i social de les darreries de la dècada passada i que varen fer una feina decisiva en la implantació de la normalització lingüística als pobles de l'illa, preparant el poble, tan acostumat a veure tota la lletra impresa en castellà, a llegir i escriure en el nostre idioma.

Però el naixement de tota aquesta modesta però influent premsa, i el seu definitiu arrelament, no hauria estat possible sense el suport d'una institució que era ja major d'edat, amb una forta experiència en el recobriment de la nostra identitat: l'Obra Cultura Balear.

En aquestes circumstàncies apareixia a Sant Joan la nova revista mensual batejada amb el nom de *Mel i Sucre* i que, contra els pronòstics dels escèptics i detractors que la consideraven una aventura sense continuïtat de quatre joves barbuts, ha arribat, sense interrupcions, al número cent, havent aconseguit durant aquests anys un prestigi dins l'Associació de la Premsa Forana, a la qual pertany, i una forta influència en el desenvolupament de la vida local. Almenys, la gent s'ha acostumada a llegir més, cosa que es nota en el

comportament social i en un més alt grau de coneixements històrics, econòmics, polítics, de llengua, etc.

Però és que, a més, l'existència de més d'una publicació periòdica en un poble fa que existeixi un afany de superació, una espècie de noble competència, un contrast d'idees i d'opinions, enriquidor del sentit del respecte i de la tolerància, però que també dóna l'oportunitat de dir sense por tot allò que, sense faltar al respecte ni a la veritat, estaria vedat a un sector del poble. Amb una paraula, sense el màxim de facilitats per expressar l'opinió, la democràcia (en aquest cas, la nostra democràcia santjoanera) romandria coixa, incompleta d'informació, mutilat el ventall d'opinions i marginant un sector del poble.

Des d'aquí, i aprofitant l'avinentesa d'aquest número centenari (tal volta sigui massa el culte al número, però què hi farem) volem fer una crida a totes les institucions públiques (estatals, autonòmiques i locals) perquè, si de veres volen acabar amb l'analfabetisme, la incultura, el caciquisme, etc en els petits i mitjans nuclis urbans, ajudin la premsa d'aquests pobles, sempre amb falta de mitjans econòmics i d'assessorament tècnic, que solament amb la il·lusió i el desinteressat esforç d'uns valents pot seguir endavant. La seva mort seria una desgràcia de greus conseqüències.

Voldria demanar també als que fan possible que cada mes arribi a les nostres mans la revista *Mel i Sucre* (equip de redacció, repartidors, etc) que no deixin una tasca tan noble. Avui, tal volta no és degudament compresa, però les noves i venidores generacions us ho hauran d'agrair.

I a tots els santjoaners i amics: continuau llegint la revista que ara teniu en les vostres mans. No us en penedireu.

Josep Estelrich

CORMOTOR SA

The GM logo, consisting of the letters "GM" in a bold, sans-serif font, with a horizontal line underneath, all contained within a dark square background.

GM

CONCESSIONARI OFICIAL

M A N A C O R

CARRETERA PALMA-ARTÀ, KM. 47, 400. TEL. 55 38 51

PERSSONALÍSSIM

VOLCORUM HOROSCOPOS

A causa de la singularitat d'aquest número hem volgut obsequiar-vos en la primícia d'un horòscop desconegut, i recentment descobert, que ha arribat a nosaltres gràcies a les excavacions realitzades a la zona de la muntanya *Palatinus*, origen de l'antiga Roma.

Es veu que l'esmentat horòscop va ser utilitzat pels etruscs, encara que tots els indicis ens aboquen a afirmar que la seva autoria és deguda als Volsci, antic poble assentat a la zona dels Set Turons i membre, per tant, de la confederació del *Septimontium*.

Aquest horòscop fou tramès pels mateixos Volsci al poble etrusc, per via dels seus intercanvis comercials i culturals. No obstant això, hem de constatar que no s'han trobat restes que puguin provar la suposada autoria dels Volsci.

Dit tot això, passarem a fer un resum de les característiques principals que conformen cadascun dels signes, tenint en compte, però, el temps en què l'horòscop va ser realitzat, que probablement data dels anys 1930 a 1730 ac, i la possible manca d'alguns dels signes que el conformen.

Aquest horòscop es regès per l'altura de cada persona, per això hem actualitzat les mesures emprades i el seu contingut, a fi i efecte de fer més factible la seva comprensió (1).

EGO DOMINO (d'1.85 a 1.90 m)

L'orgull és la seva característica dominant. Reprimeix la seva agressivitat mitjançant una hipocresia mal dissimulada. Tenen ànsies de poder i afany de sobresortir per damunt els altres. Són sociables per naturalesa, encara que a vegades no puguin reprimir la seva ironia. Es creuen autosuficients, però en realitat necessiten dels altres per satisfer el seu ego. Mentre tenen interessos de cap a algú són molt simpàtics i fan gala del seu bon humor. En les seves relacions amoreses són dominants i impetuoses, ja que normalment estan marcats per un desengany sentimental. Tenen aptituds per a professions liberals, tal com directius d'empreses, alts càrrecs executius, líders polítics, etc. La seva parella ideal són els *Debilis Supervus*, perquè són els únics amb els quals poden satisfer els seus afany de domini.

Situació ideal

Dret damunt el brollador de la plaça, el braç dret en alt i cantant cert himne que tots ja sabem. (Si vols dur el *Mein Kampf* davall l'altre braç resultarà més impactant)

MORBUS SANGUINARIUS (d'1.80 a 1.85 m)

Són frustrats i envejosos ja que no han aconseguit arribar a l'alçada desitjada; han quedat a mig camí, com en moltes d'altres coses. Per amagar aquest complex d'inferioritat, solen ser bons conversadors, tot intentant aclaparar el màxim d'atenció possible. Demostren una intel·lectualitat autoimposada, encara que a vegades no poden evitar que el cos domini el seu intel·lecte. En contrapo-

sició a les seves ànsies de superació, en el terreny sexual, són sado-masoquistes, s'autocastiguen per no poder arribar al grau de superioritat desitjada. Són addictes als estimulants, a la sang i al *morbo*. D'aquesta manera s'ajuden en la seva escalada al poder, tot eliminant els subjectes que poden dificultar aquesta ascensió social. El seu ídol és, indiscutiblement, Mario Conde. Són aptes per a les següents professions: vice-presidents, massatgistes, esportistes, actors, conferenciants, relacions públiques, humoristes, professors, etc. La seva parella ideal són els *Romanticus Nymphae*, encara que molt sovint es decantin pels *Debilis Supervus*, en l'afany d'imitar els *Ego Domino*.

Situació ideal

Nit obscura i emboirada. Fermat a les quatre barres del llit d'una cambra d'hotel (estil *Psicosi* d'A. Hitchcock), es fan flagel·lar per un neoinquisidor de mesures exageradament exorbitants.

OCULUS MACHINATOR (d'1.75 a 1.80 m)

La característica principal és el voyeurisme que es pot extreure de tots els seus actes. No tenen una personalitat definida: de les persones que l'enrevolten agafen els trets més distintius del seu caràcter. Una excessiva timidesa és causa de la seva insociabilitat. A més a més, són observadors, constantment controlen els moviments dels altres individus; això ajuda a definir el seu caràcter marcadament maquiavèlic. Per la seva conducta són socialment perillosos. No tenen una parella definida. Els seus interessos es dirigeixen cap a les persones dels altres signes que ja estan involucrades en una altra relació,

(1) La situació ideal és aquella en què el subjecte en qüestió veurà realitzats els seus instints més amagats

formant així el típic triangle amorós. No obstant això, com ja us hem dit abans, són molt perillosos, ja que experimenten un plaer pervers, maquinen la manera de sortir de dins la penombra tot erigint-se en líder de l'esmentat triangle, i fins i tot arriben a l'èxtasi amb la pròpia destrucció. Són professions adequades: escriptors, pintors, cambres, professors d'educació física, fotògrafs i totes les professions que facin referència a l'observació dels comportaments externs.

Situació ideal

Amagat darrere unes cortines translúcides, observa una orgia que té lloc a les runes d'un antic temple romà.

INFIDELIS VIRILE (d'1.70 a 1.75 m)

És el símbol de la virilitat masculina -també aplicable al sexe femení-. En l'aspecte sentimental solen ser inestables, amb tendències cap a la infidelitat, sobretot corporal. Moguts, ràpids, adaptables, s'exalten en l'aventura curta i intensa. Són individualistes, refusen tot tipus d'influències externes. Aquesta desconfiança defineix el seu caràcter superficial i voluble. De naturalesa dandista, destaca el seu afany de sobresortir dins els cercles socials en què es mou; però, a causa del caràcter inconstant, no poden accedir a alts càrrecs al món professional. Això fa que canviï contínuament de treball, per la qual cosa sovint es troba a l'atur. No tenen inclinació per cap professió en especial, exceptuant, és clar, les relacionades amb el cultiu del cos: lligadors de platja i *gigolos* en general. Com a parella ideal destaquen les persones del mateix signe, sempre que siguin del sexe contrari, és clar. Això no obstant, cal remarcar que no desaprofiten cap ocasió d'entaular relacions amb persones de qualsevol altre signe.

Situació ideal

Un oasi perdut per dins el desert. D'entre la sorra s'alça una música sensual, acompanyada de veus rialleres de dona o d'home. Flotant en un univers de coixins, satinats, es troba ELL, o ELLA, envoltat/da de concubines/íns que fan les seves delícies, mentre ELL/ELLA exhibeix la perfecció del seu cos.

SATANICAE LUNATICUS (D'1.65 A 1.70 m)

Persones de caràcter molt estrany i difícil. La seva naturalesa llunàtica provoca continus canvis en el seu estat d'ànim. Veneració per l'ocultisme i la màgia negra. La nit és l'escenari on desenvolupa la seva vertadera personalitat. Les persones d'aquest signe són molt perilloses per als qui les envolten, ja que solen pertànyer a sectes secretes relacionades amb les pràctiques de rituals tètrics: adoració d'espectres i esperits malignes, misses satàniques, vudús, etc. Són addictes a les malalties de tipus mental; això fa que desenrotllin molt la seva imaginació, tot arrossegant els altres cap a situacions totalment fantàstiques i inimagina-

bles, que provoquen el plaer dels que les viuen; per aquesta raó, tenen gran quantitat d'amics disposats a entrar amb ells dins aquests móns suprarrealis i desconeguts. Els seus interessos es dirigeixen cap als nascuts sota el signe del *Romanticus Nymphae*, a causa del seu caràcter nimfomàtic. En les relacions de parella, viuen en un món totalment allunyat de la realitat. Les professions que més correntment solen realitzar són: mèdiums, quiròmans, mags, astròlegs, bruixes, bruixots, etc; encara que no es descarta que puguin fer qualsevol altre tipus de feina, sempre que es realitzi de dia.

Situació ideal

De nit. En un descampat, a la vora d'un cementiri, s'està celebrant una missa satànica. Els membres d'aquesta secta estan asseguts formant un cercle al voltant d'una gran foguera. Mentre es van repartint les restes d'un animal sacrificat, reciten, en veu alta, el passatge 743 del *Manual de màgia negra i pràctiques satàniques*.

ROMANTICUS NYMPHAE (d'1.60 a 1.65 m)

Les natives d'aquest signe solen ser nimfòmanes insaciables, en contrapartida als del sexe masculí, que solen ser poc agraciats en aquest aspecte. El sexe presideix totes i cada una de les seves activitats diàries; per a elles l'amor no existeix, tot es redueix al plaer físic i corporal; en canvi, els individus de sexe contrari solen ser romàntics i enamoradissos: dequiquen tota la vida a preparar l'arribada de la princesa blava, que sempre se sol presentar sota la forma d'una mestressa de casa; són persones de caràcter tranquil i despreocupat; en la seva vida només hi ha una motivació: l'amor. Per altra banda, les femines són molt actives i perfeccionistes, dequiquen la major part del temps a la seva professió. Com a parella ideal destacaríem els *Satanicae Lunaticus* per a les femines, encara que moltes d'elles se senten més satisfetes amb els *Infidelis Virile*. Els individus de sexe masculí no tenen preferències per cap tipus de signe en especial, ja que s'enamoren, molt sovint, de qualsevol persona que s'interessi per ells.

Situació ideal

Dones: el lloc on es trobin no té importància, l'únic que interessa és el fet d'estar en companyia masculina, i si és més d'un molt millor.

Homes: una illa perduda en l'oceà Pacífic; de nit, amb el cel cobert d'estels, una parella camina damunt la sorra, agafats de la mà, mentre ell recita els versos: No és verdad àngel de amor que en esta apartada orilla ...

DEBILIS SUPERVUS (d'1.55 a 1.60 m)

De naturalesa esquizofrènica, els nadius d'aquest signe tenen una doble personalitat, que es fan presents en les seves relacions socials: són simpàtics, bons conversadors i

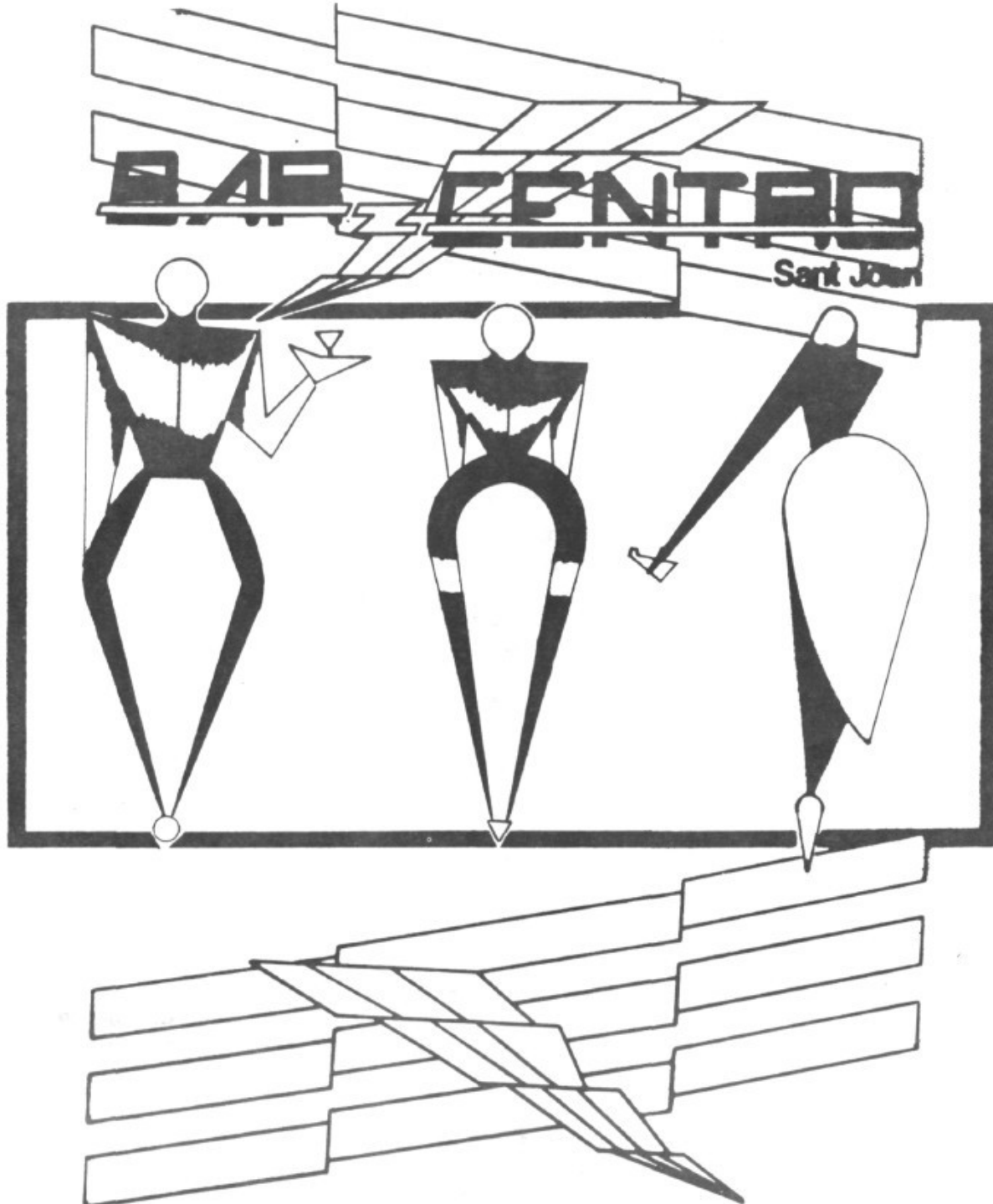
extrovertits, mostren una imatge fingida, darrere la qual s'oculta la seva verdadera personalitat; en realitat són molt insegurs i tímids, arrossegueu un complex d'inferioritat que intenten amagar creant-se una imatge més atractiva de cara a les altres persones. El seu element és el foc, que representa el símbol de les coses indestructibles, i desperta un sentiment de respecte i admiració. Exteriorment, volen aparentar que estan per damunt dels sentiments, donen una imatge de persones supersegures i autosuficients; però en el fons són uns romàntics obsessionats en la reserca de la persona ideal, amb la qual esperen viure un amor etern. La seva parella ideal són els *Ego Domino*, ja que en ells esperen

trobar la força que els manca: ambició, autosuficiència, seguretat, dinamisme, etc. Són aptes per a professions en les quals només interessa l'aparença externa, fent de portaveus dels qui realment adopten les decisions importants.

Situació ideal

Una nit de lluna plena, sobre la sorra d'una platja deserta es veu una foguera encesa on es perfila la silueta del *Debilis Supervus* damunt l'*Ego Domino*.

Psicogabinet *Delirium Tremens*

Amb motiu de l'edició del número 100 de la revista *Mel i Sucre*, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports vol felicitar tot el poble de SANT JOAN i els responsables de la publicació i, al mateix temps, expressar el seu suport per la tasca realitzada

Molts d'anys

**EXPOSICIONS EN
COL·LABORACIÓ AMB ELS
AJUNTAMENTS**

HANS CHRISTIAN ANDERSEN
PORRERES - Del 24 al 30 d'octubre
ARTÀ - De l'1 al 17 de novembre
Casal de Cultura de Na
Batlessa
LLUCMAJOR - Del 9 al 15 de novembre
Sala d'exposicions Edifici
Colon (C/ Ramon LLull, 3)

PINTORS LOCALS (Edició de catàlegs)
La Conselleria de Cultura, Educació i Esports espera les sol·licituds dels Ajuntaments per continuar amb les exposicions de pintors locals que es duen a terme a la part forana.

AULES DE LA 3a EDAT
MANACOR C/ Major, 1
Tel. 551348

INCA Avda. Obispo Llompart, 56.
Tel. 505792

**CONFERÈNCIES PER A LA
TERCERA EDAT**

La Direcció General de Cultura organitza durant els propers mesos de novembre i desembre un cicle de conferències i audiovisuals per a associacions de tercera edat.

TEATRE

CIRCUITS TEATRALS: Durant els mesos d'octubre i novembre s'han reanudat les activitats teatrals que organitza el Centre Dramàtic de la Direcció General de Cultura a la part forana.

NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA
El Servei de Normalització Lingüística de la Direcció General de Cultura distribuirà a totes les escoles de la part forana els llibres de vocabulari *Brulla* del cicle inicial i *Canya* del cicle mitjà per a l'ensenyament del català.

**ESCOLES ELEMENTALS DE
MÚSICA**

FELANITX
MANACOR
PORRERES
CALVIÀ
ALCÚDIA
MURO
ARTÀ
CAMPOS
MONTUÍRI
SANTANYÍ
CIUTADELLA de MENORCA
FERRERIES
MERCADAL

**ESCOLES ELEMENTALS DE
MÚSICA DE PROPERA
INTEGRACIÓ**

ALGAIDA
CAPDEPERA
ESCORÇA
POLLENÇA
SANTA MARIA del CAMÍ
SELVA
SES SALINES
SINEU

**AJUDES PER A L'EQUIPAMENT
DE LES ESCOLES DE MÚSICA.**

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports concedeix ajudes per a l'equipament de les escoles elementals de música integrades a la xarxa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

PROGRAMES EDUCATIUS

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports distribuirà per totes les escoles de la part forana un lot de llibres de pedagogia i didàctica per a la consulta d'alumnes i professors. La Conselleria també repartirà per les escoles els programes en català de Pre-escolar, EGB i 3er de BUP.

PLA D'EDUCACIÓ D'ADULTS

La Direcció General d'Educació du a terme a la part forana un programa d'educació per a adults. Un programa que sota el lema "aprendre per anar endavant" pretén sensibilitzar el ciutadà de la importància de l'educació per assolir un bon nivell de benestar social. La Direcció General d'Educació ha firmat convenis amb les següents poblacions:

ALGAIDA
ARIANY
COSTITX
LLORET
LLUBÍ
MARIA DE LA SALUT
MONTUÍRI
PETRA
SENCELLES
SANT JOAN
SANTA EUGÈNIA
SINEU
VILAFRANCA
INCA
MANACOR

**HOMENATGE A TOTS ELS
MESTRES JUBILATS**

La Direcció General d'Educació prepara per al novembre un homenatge per a tots els mestres jubilats de la part forana. Amb aquest motiu s'organitzarà una setmana d'activitats educatives i festives dedicades al mestre i es lliurarà el diploma d'honor al mestre distingit per la seva labor educativa.

La Direcció General d'Educació organitzarà una setmana de celebracions per commemorar la tasca realitzada pels mestres jubilats.

PROGRAMA D'ESPORT ESCOLAR

La Direcció General d'Esports du a terme un programa d'esport escolar a totes les escoles de la part forana. Els interessats poden practicar diferents modalitats esportives durant el període de calendari escolar.

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS

GOVERN BALEAR

ENTREVISTA A MIQUEL GAYÀ SITJAR

Sant Joan de Sineu, Mallorca, 1917, escriptor. Blauet de Lluc del 1927 al 1930 i deixeble fidel de Miquel Ferrà i de Maria Antònia Salvà, ha publicat diversos llibres de poesia adscrits a l'escola mallorquina: *L'atzur il·luminat* (1944), *Breviari d'amor* (1946), *Ruta dels cims* (1951) i *Poema de l'Ave Maria* (1953). Col·laborador assidu de la revista *Lluch*, el 1962 aconseguí d'introduir-hi una secció en català i, després de moltes dificultats, el 1968 la convertí en *Lluc*, redactada totalment en català; en fou secretari -i pràcticament director- fins el 1972. És autor d'un assaig sobre la poesia de Miquel Ferrà (1960) i ha editat una Contribució a l'epistolari de Miquel Costa i Llobera (1956) i una Contribució a l'epistolari de Joan Alcover (1964). Ha traduït vuit poemes d'André Riboire (1946).

Això és el que ens diu de Miquel Gayà Sitjar la Gran Enciclopèdia Catalana. Al suplement de l'Enciclopèdia llegim que també ha estat l'autor del llibre poètic *Miratges del record* (1975) i de *L'intimisme poètic de Guillem Colom* (1978). L'any 1986 edità la biografia dels seus primers trenta-vuit anys, titulada *Històries i memòries*. Per la nostra banda no afegirem res més a aquest currículum envejable, només les seves respostes a les nostres preguntes.

- Vós sou una persona interessada per la cultura en general, i la nostra en particular, d'on l'heu tret, a aquest interès?

Jo vaig néixer a Son Castanyer i vaig passar a viure a Sant Joan a casa d'una tia meua i pocs anys després em dugueren a una escola que va ser la de Lluc, i això que en aquells temps era difícil arribar fins a Lluc, com anar a Amèrica avui. Allà hi vaig passar molts de calvaris perquè vaig caure com una gota d'aigua enmig de la mar. Hi havia al.lots de tot Mallorca i em vaig haver d'espavilar. Hi vaig viure tres anys i després, amb el temps, em va fugir la por i allà va ser on vaig començar a tenir les meves primeres inquietuds culturals, i la meua curolla pel mallorquí. Allà estudiava molt, sobretot a partir del segon any...

- Hi havia altres santjoaners a Lluc quan vós hi anàveu?

Durant els dos primers anys no n'hi havia cap i jo estava tot sol. Quan obria la boca se'n reien de mi pel meu parlar santjoaner, em feien befa i, com he dit, em vaig haver d'espavilar. El mig any darrer varen entrar una allau de santjoaners, com en Josep Estelrich, en Guillem "Escolà", un tal Llull de cal Forner, en Francesc Mestre "Poll", que va ser l'únic que va seguir i va ser frare. Entraren quan ja estava cansat d'estar-hi.

En Pinotxet d'aquí ho va fer magníficament bé per fer-ho malament

- L'any que estiguéreu a Sant Joan, a la casa de la vostra tia, on anàveu a escola?

A l'escola, allà on ara han fet una casa de cultura que pareix una església. La façana antiga és feta per un bon arquitecte mallorquí, en Forteza.

- I quins mestres teníeu?

Entre ells hi havia don Josep Lliteres, molt conegut, que és una de les persones de les quals jo he de dir més bé. Era un home molt just, molt recte... i pegava molt per ser lliberal! Però ensenyava molt i bé, i molts dels que anàvem amb ell en tenim un bon record. Després es va ficar en política i això dins Sant Joan no va quadrar gaire i les coses li anaren malament. L'any del moviment va desaparèixer i no he

arribat a saber com, però segons un serverí el trobarem mort vestit de militar, i n'hi ha que diuen que varen ser santjoaners els que el mataren. A Sant Joan no varen matar ningú del poble, però per ventura n'hi hagué que aprofitaren per matar-ne a altres bandes. No ho he aclarit mai, i això són uns punts tan agres que no paga la pena d'encaparrar-s'hi.

- Heu dit que vàreu tenir el vostre despertar cultural a Lluc, però no hauria estat més fàcil, en aquells moments, despertar-se en la llengua castellana i no en la catalana?

No tant, perquè l'Església no ha anat mai d'acord

El poble va batejar aquesta festa amb el nom de la "festa de les teranyines", i era perquè anàvem a cercar les teranyines de les coses antigues

amb les institucions civils, l'Església conservava una gran independència. Per exemple, jo em vaig trobar amb un *padre* -sempre els he anomenat així- que sense ser un mallorquinista declarat, però que era de Pollença, tenia un esperit que feia que el seu comportament fos peculiar. Posaré un cas: hi havia uns rètols que deien *Se prohibe la entrada*, i un dia trobà que l'havien de pintar, i aleshores en lloc de posar el que deia abans va posar "No es permet l'entrada". Jo era molt jove, però allò em va obrir els ulls.

A partir d'aquell moment, quan folrava els llibres amb paper, en lloc de posar *Gramàtica Latina para uso de Miquel Gayà Sitjar*, vaig començar a posar "Gramàtica Llatina per a ús d'en Miquel Gayà Sitjar". Aleshores no sabia tan sols posar els meus llinatges, però ja començava a tenir aquesta curolla.

- *I en quines normes us basàveu?*

No en coneixia cap, de norma, aquestes varen venir després. A més, jo encara no havia estudiat preceptiva literària i, per tant, encara que fent moltes faltes, escrivia com podia. En certa manera ha estat una cosa temperamental, que ja hi he nascut, vaig néixer a una possessió a foravila i allà jo vivia en mallorquí, no en castellà.

- *Col.laborau a l'Enciclopèdia de Mallorca...*

Bé, col.laborar no exactament, només som un assessor. Em vaig comprometre que si venia algú a consultar-me jo l'assessoraria.

- *Us limitau a això?*

De moment sí.

- *Què pensau que serà aquesta Enciclopèdia de Mallorca?*

No puc formular cap judici a priori, però he vist proves compaginades i a mi em causaren una bona impressió. A més, el fet d'haver-hi posat en Miquel Dolç com a director és tota una garantia, però no podem parlar fins que vegem els fets.

- *Com a fet cultural, valoreu positivament l'aparició d'aquesta Enciclopèdia de Mallorca?*

Sí, m'han donat idees sobre com ha de ser l'Enciclopèdia, i no serà del tipus de l'*Enciclopèdia Catalana*, tampoc no serà una enciclopèdia castellana traduïda. Només parlarà de coses relacionades amb Mallorca, i si parlen d'algun personatge estranger serà perquè està relacionat amb Mallorca, com en Chopin, l'Arxiduc o en Rubén Darío.

- *Vós vàreu estar molt vinculat a aquella publicació que es feia durant els anys quaranta a Sant Joan, la Documenta, quins records en teniu actualment?*

A les meves memòries també en parl, d'això. L'amo en Francesc dels Calderers, en Jordi Miró, i don Ramon Gayà s'acostaren a mi perquè féssim aquesta revista. No era exactament el que jo volia fer però ho férem. Durant aquella època jo anava a can Massot, on es feien lectures en la clandestinitat, per fer recitacions de poesia, de prosa, etc... I, a instàncies d'ells, ho vaig repetir a Sant Joan, a la casa de les Fernández, i allà es reuniren una cinquantena de santjoaners. Molts d'ells no entenien res, però Sant Joan sempre ha estat un poble molt mallorquí i sentir algú que llegia en mallorquí no els venia esquerra mà, i així em vaig vincular a Documenta.

- I d'aquelles jornades històrico-literàries que es feien al teatre, quins records en teniu?

Hi venia molta gent. el poble va batejar aquesta festa amb el nom de la "festa de les teranyines", i era perquè anàvem a cercar les teranyines de les coses antigues.

Sempre hi havia algú que venia a ca nostra amb uns papers vells, un testament que tenia tres segles i que, de veritat, no servia per res, però que amb la curolla de les teranyines aquell home es pensava tenir un tresor...

- També es concedien premis pels treballs i els poemes...

Sí, es feia un certamen de temes històrics o de costums de Sant Joan, i allò era un estímul. Hem de tenir en compte que estàvem en plena guerra mundial i la cultura s'evadia de les grans ciutats. Totes les manifestacions culturals sortien cap a fora de les ciutats i anaven a caure a un poblet, i Sant Joan va tenir el privilegi que hi anassin totes aquestes inquietuds. S'hi reunien una mala fi de persones de lletres, en Moll en persona hi venia, el Pare Batllori, en Pons i Marquès, don Miquel Arbona, Guillem Colom... Es una glòria per a Sant Joan en un moment determinat haver donat cabuda a tota aquesta gent.

- En vàreu dur molts, d'aquests, vós en particular?

No, jo només hi contribuïa, com en Francesc dels Calderers o el Pare Ginard, que també coneixien molta gent i els podíem engrescar. L'Ajuntament, en Francesc dels Calderers en particular ja que era el batlle, pagava un sopar i patrocinava les vetllades. Procuràvem que les despeses no fossin gaire altes, i per això només hi venia el batlle i no els regidors. Donar sopar en un acte d'aquest caire era una gran gesta en aquell temps, la majoria no ho podien fer quan eren a Palma.

Tota aquesta gent important es podia reunir a Sant Joan, mentre que a Ciutat si ho feien els haurien tancat a la presó. Hauríeu de veure la quantitat de "punyetes" que la censura i el Govern Civil varen posar a tot el que era cultura, no ho haurien pogut fer més desencertadament. En Pinotxet d'aquí, d'Espanya, ho va fer magníficament bé per fer-ho malament.

- Com veis la figura de don Ramon Gayà?

És un historiador local, un home amb moltes qualitats i possibilitats que les va malmetre per viure arraconat a Sant Joan. Va aprofitar aquestes qualitats per fer una història de Consolació bastant bona, amb l'exhumació de documents antics que transcrivia a *Documenta*... Jo, si hagués quedat a Sant Joan hauria fet el mateix, no me n'hauria pogut sortir.

- Seria un feina ben feta però menor.

Sí, tots aquests historiadors locals fan una bona feina per al poble, però no trascendeixen dins la cultura universal. Les enciclopèdies, per exemple, no recullen els historiadors locals.

- Com acaba la *Documenta*? Com és que a les darrerries quasi tot són transcripcions de papers vells per part de don Ramon?

Perquè aleshores ja hi havia altres coses i ja no

En Baltasar Porcel és un vividor de la literatura

tenia raó de ser, ja que al cap i a la fi era una publicació a un poble, que es feia en castellà i en mallorquí i que no passava per la censura... En Francesc dels Calderers s'excusava dient que l'Ajuntament tenia dret legal a fer les seves publicacions i que no havien de retre comptes a ningú, però un dia l'agafaren i encara que va treure totes les excuses el feren passar per la censura i amb l'excusa que tot el que sortia en mallorquí eren transcripcions de documents el deixaren fer, però a partir d'aleshores sempre el feren passar per la censura.

- Moltes vegades, a les transcripcions de la *Documenta* que estan en català els títols són en castellà, per què?

Perquè la censura ho volia així, el títol sempre en castellà. Una vegada, don Joan Rotger, de Sineu, volia fer una corona poètica, un llibret de poesies, i li digueren que el pròleg havia d'anar en castellà. Don Joan Rotger va posar el títol del pròleg en castellà però tota la resta era la transcripció d'un document en llatí, un text del Papa.

- Per fer totes aquestes "fintes" a la censura la cosa havia d'estar molt arrelada, hauria estat molt més fàcil fer-ho en castellà.

Aquí podem respondre el mateix que va dir n'Aramon, de l'Institut d'Estudis Catalans, quan li demanaren per què no ho feia en castellà, va respondre que no ho feia no perquè no sabés castellà, sinó perquè no li donava la gana. Així era, perquè jo en sabia, de castellà, més que

El rector Mas era massa rector per al poble on estava molts castellanistes, però tampoc no em donava la gana.

- Quina va ser la vostra relació amb en Guillem Colom?

Quan en Guillem Colom va escriure *Cecília de Solanda*, en Francesc dels Calderers, que estimava molt les coses mallorquines i més si estaven relacionades amb Sant Joan, va fer que aquesta obra s'estrenàs a Sant Joan, a Solanda, i es va interpretar dins la clasta. Estava ple de gent. Era un vespre de Sant Sebastià. En Guillem Colom va llegir aquesta obra i en Francesc es va entusiasmar tant que va fer que l'obra s'interpretàs al teatre de Sant Joan, amb ell d'actor i na Catalina "Pagesa" de protagonista. Més tard la interpretaren a Sóller, el poble d'en Guillem Colom. De totes maneres, no és de les millors obres que va fer en Colom, ni tan sols es va publicar.

- Amb el rector Mas estiguéreu molt vinculat?

Bastant. El rector Mas era massa rector per al poble on estava, hauria d'haver estat a un altre poble, com Manacor o un de semblant.

També tenia els seus defectes, com tothom. Els seus defectes eren deguts a la seva condició de santjoaner, és a dir, que va agafar els defectes dels santjoaners en general: era tossut, caparrut. Va ser per això que va fer l'església i crec que era perquè li agradava ser al poble. Per altra banda, com que no podia ser rector, el rector vell encara era viu però l'havien marxat del poble, havia de fer de regent, i moure una obra d'aquestes característiques era una garantia perquè a un home no el moguessin del poble. I d'aquesta manera es va assentar a Sant Joan, i va fer obres fins prop de la seva mort. En el fons era perquè estimava el poble. Un home digué d'ell que era un cavaller perquè era amant de regalar coses, va destruir la seva fortuna per generós, per esplèndid, no mirava prim.

Record que, com que ell havia de vetllar les obres i no tenia temps per dur la burocràcia de l'església, em feia anar a passar uns quants dies a la seva casa. S'hi menjava com a una casa de senyors, tenia dues criades. Va ser un dels primers que posà una cambra de bany a la casa. A mi, em pagava els jornals esplèndidament, si anava a aplegar ametlles a Son Castanyer em donaven tres pessetes, mentre que ell em donava un duro, a més de dinar i sopar bé. Era un home esplèndid i generós, i va ajudar a molta gent. Era geniós i feia els sermons llargs i la gent es cansava. Era més home que capellà.

-Vós que estàveu a Ciutat i éreu un home de lletres, com vèieu el

Sant Joan d'aquell temps?

Fins que vaig fer els devuit anys no vaig conèixer Ciutat, encara que hi havia passat temporades. Als devuit anys vaig anar a fer el servei militar a Palma i després m'embolicaren amb la guerra. Després, a Sant Joan, només hi vaig ser a temporades, per exemple la temporada de *Documenta*.

- Com ha estat la vostra faceta de periodista?

L'he cultivada molt i tenc molts de retalls d'articles, però tot el que he treballat als periòdics m'ho he mirat més com una prova pel que ve després, que és escriure.

També vaig ser el responsable durant quatre anys de la revista *Lluc* i vaig escriure'n moltes editorials. Encara som del consell de redacció.

- Quins anys vàreu ser-ne director?

Des del 68, però no vaig figurar mai com a director perquè no tenia el títol de periodista i figurava com a secretari, però la feina de direcció la feia jo. Ho vaig ser durant quatre anys, després em rellevaren... vingueren les enveges perquè la revista anava bé i em rellevaren. Em vaig dedicar a l'epistolari d'en Ferrà que havia hagut de deixar perquè la feina de la revista m'absorbia completament.

El meu nom va seguir al consell de redacció durant un temps i ara, des de fa devers un any, quan l'O.C.B. es va separar de la revista, em tornaren cridar i una altra vegada estic dins el consell de redacció, encara que ja no m'interessa el periodisme.

- Amb vós la revista *Lluc* va començar a ser majoritàriament en català, com ho aconseguíreu?

En aquells moments jo coneixia molta gent i podia

dur moltes firmes prestigioses a les pàgines de la revista. Això em situava en una bona posició. Fins i tot hi havia gent de Barcelona que m'ajudava. Vàrem aconseguir que la majoria de la revista es fes en mallorquí, mentre que abans havia sortit quasi tota en castellà.

- *No vàreu tenir problemes?*

Sí, molts, la censura ens feia molta pressió, ens obligava a fer, almenys, la meitat de la revista en castellà. Jo dirigia la part en mallorquí i un capellà la part en castellà. Després passaren els anys i el bisbe morí, i com que la censura ja no atacava tan fort vàrem aconseguir fer tota la revista en mallorquí. Després varen venir els maldecaps perquè deien que el director havia de tenir carnet de periodista i va ser per això que demanàrem a en Gafim que se'n fes càrrec, de la direcció. Aquell sabia nedar molt bé entre dues aigües i hi va accedir, encara que li complicaren molt la vida.

- *També amb vos Lluç va passar a Lluç, per què aquest canvi de grafia?*

Això va ser a l'any 62. Quan vaig agafar la revista la primera cosa que vaig fer va ser posar-me d'acord amb el prior de Lluç per adequar la grafia a les normes.

- *No tinguéreu problemes amb aquest canvi de grafia?*

No, amb això no en vaig tenir cap. Va ser la primera passa per assentar la cosa.

- *Què pensau de les dades del padró municipal de Palma que diuen que hi ha prop del cinquanta per cent de nins i nines que parlen el castellà?*

Sempre hi ha hagut gent presumida que pensa que parlar el mallorquí és parlar la llengua de la criada, ara és al revés. M'he adonat que des de fa una vintena d'anys la gent de cultura usa més el mallorquí, i això és bo. Abans n'hi havia que es pensaven que no era bo usar el mallorquí, com en Gaspar Sabater, en Joan Bonet del *Baleares*, en Tòfol Serra, etc...

El panorama a l'escola ha ajudat molt. És veritat que anam a la baixa i que tenim molts elements en contra,

però jo dic el que deia n'Aramon que no escrivim en castellà perquè no ens dóna la gana, i encara que haguem de morir pel camí batallant així ho farem, per la nostra causa, encara que fent-ho així no tinguem tant de nom com tendríem fent-ho en castellà. A més, està demostrat que un bon escriptor mallorquí és en mallorquí que ha d'escriure, i no en una altra llengua. En Costa i Llobera ho va fer així, i en Joan Alcover, que escrivia en castellà, es va adonar que no anava enlloc i va canviar al mallorquí, i va ser quan va fer les seves millors obres.

- *Què pensau de la literatura catalana actual feta a Mallorca?*

Hi ha bons poetes, com en Blai Bonet, encara que jo no sigui de la seva camada, i per damunt de tots hi ha en Llompart de la Peña; en Vidal Alcover també és bo. En Miquel Dolç com a traductor és molt bo, més que com a poeta, és el traductor de l'*Eneida* de Virgili, i ens podem llevar el capell davant aquesta traducció. Llorenç Moyà també va fer una bona obra literària.

- *I en Baltasar Porcel?*

No el conec molt, és un vividor de la literatura. Va a guanyar premis i a vendre llibres. Sap el truc per viure de la literatura i a Catalunya ha tingut molt d'èxit perquè és de dretes, perquè ara li deu convenir així ja que abans em pareix que no ho era. Ell és una d'aquestes persones que van allà on els paguen més, i això és un vividor. Hi ha altra gent que va allà on li dóna la gana, i jo som d'aquests, mai no m'he preocupat per guanyar doblers.

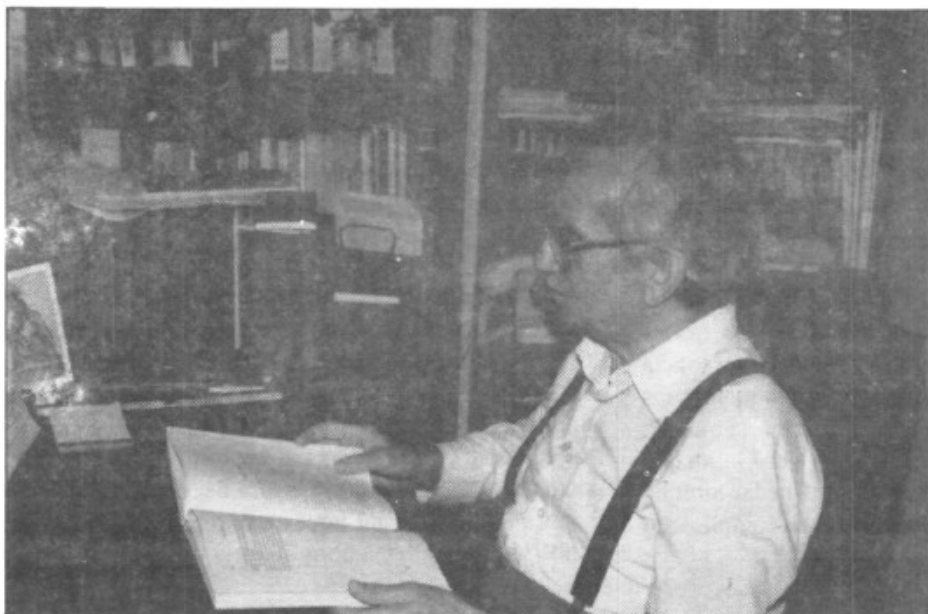
- *Quins són els vincles que heu tingut amb Catalunya?*

Hi he estat molt vinculat. En Josep Maria de Casacuberta ha estat un gran amic meu i m'ha dedicat un parell de llibres meus. He tingut amistat amb en Josep Maria López Picó i amb en Carles, Riba, en Josep Miracle, en Lluís Bassó, en Cardona i molta altra gent. L'altre dia vaig rebre una felicitació d'un poeta català que ho va fer amb una poesia.

També tenc una bona amistat amb mossèn Pere Ribot, que vaig conèixer durant la guerra a Mallorca i que va fugir de Catalunya perquè no el matassin, i ho va passar molt malament entre el foc d'allà i el d'aquí. Ara viu al Montseny.

Català o mallorquí, només gent curta de gambals en pot xerrar

- D'aquesta polèmica que de tant en tant reviscola sobre si català o mallorquí, vós què en pensau?

D'això només gent curta de gambals en pot xerrar, però hi pot haver polítics d'alta envergadura curts de gambals. Parlar d'això és de baixa categoria, ara bé, el nombre de beneïts és il·limitat, el món n'està ple.

- És això de la gent que juga a ser filòlegs...

Sí, seria com si en Moll, que és un gran filòleg, volgués jugar a polític i prendre partit per un i intentàs fer lleis, això seria ridícul.

- Fareu, com en Moll, una segona part de la vostra biografia, els altres quaranta anys?

No sé res del que faré. Tenc molta feina, ara, però ho tenc dins el pensament, encara que no els hagi de publicar, que quedàs com a obra de consulta per al dia de demà. Jo faig més feina per ajudar al patrimoni cultural que per a mi mateix. Ara estic passant i anotant l'epistolari d'en Miquel Ferrà, però si tenc temps i humor el faré.

Respecte de les *Històries i memòries*, he de dir que

són els primers trenta-vuit anys de la meua vida, una primera etapa. Fins en aquells moments jo havia escrit poesia i va ser per aquesta època quan em vaig adonar que m'estancava, som una persona que sap reconèixer les seves limitacions, i això és molt bo. Després, algú molt viu em va encarrilar i em va engrescar perquè publicàs una col·lecció de cartes d'en Costa i Llobera, amb anotacions a cada carta. Es tractava d'un treball d'investigació. Quan vaig tenir aquest epistolari acabat vaig fer un assaig sobre la poesia d'en Miquel Ferrà. Vaig veure que servia per a això i més tard en Casacuberta, de l'Editorial Barcino,

em va encarregar un altre epistolari d'en Joan Alcover i el vaig fer. També em varen editar l'assaig sobre la poesia de Miquel Ferrà. Així va ser com va canviar el rumb de la meua vida, i en lloc d'escriure poesia parlava sobre poesia.

- Ens hem fixat que quan es parla de vós sempre posen "nascut a Sant Joan de Sineu", per què aquest "de Sineu"?

Bé, si miram l'Enciclopèdia Catalana hi ha una mala fi de Santjoans, i per diferenciar els uns dels altres s'usa el seu nom sencer, encara que actualment no s'usi. Ara bé, a Sant Joan sempre hem de dir "Sant Joan", i res més.

G. Sánchez
A. Company
M. Sastre

Perruques, postissos
A més, talls moderns

PERRUQUERIA
M.ª. ANTÒNIA GUAL

Al seu servei en el c. Consistori, 12. SANT JOAN

VELAZQUEZ, S. A.
COMPAÑIA ESPAÑOLA DE SEGUROS Y REASEGUROS
PASO DE LA CASTELLANA, 66 - 28046 MADRID

GRUPO
Royal Insurance

Li ofereix tota classe d'assegurances (automòbils, maquinària agrícola, motocicletes, camions, habitatges, de caça, particulars, agrícoles, etc ...) amb preus ajustats.

Subagent a **SANT JOAN:**
M. MONSERRAT PAYERAS BOU
C/ Major núm. 90 (Can Borràs)
Tel.: 52 60 59 — 52 63 82

RENAULT

SANT JOAN

Mercado Nacional de
Ocasión

RENAULT

*Coches llenos
de vida*

Ctra. Vilafranca s/n. Tel.: 52 60 67

SANT JOAN

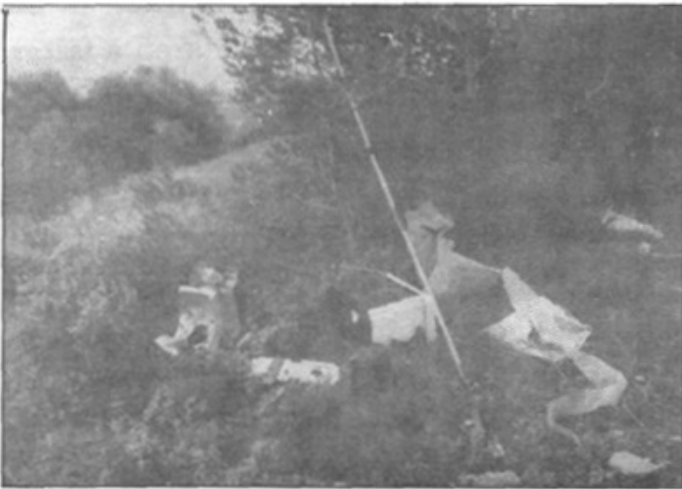
mel i sucre, dolcet dolcet

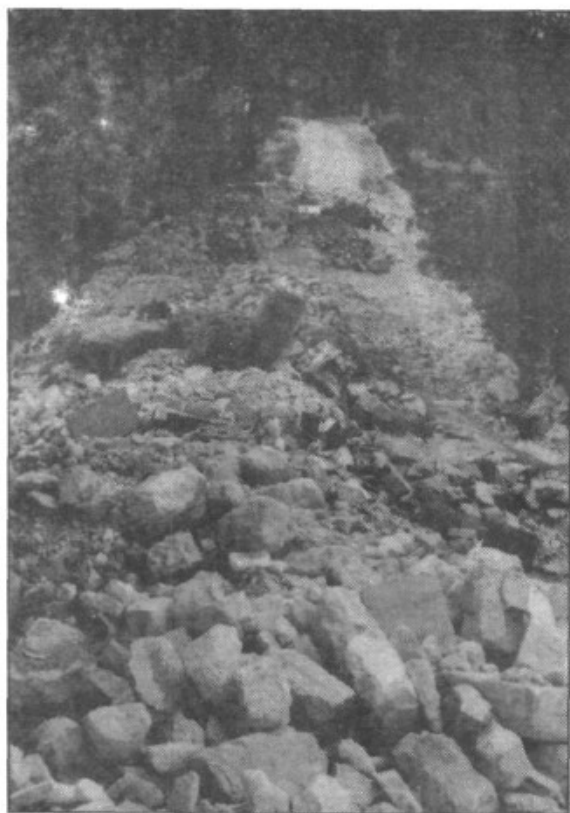
- El regidor d'Obres de l'Ajuntament té previst presentar a llarg plaç una aprovació d'un pla per forrar -o bé amb marès o bé amb pedra- la paret que es va fer, fa una sèrie d'anys al camp de futbol, la qual vista des de la costa den Pago sembla un bunker del temps de la 2^{ona} guerra mundial. Una vegada enllestida l'obra, tots els lectors de *Mel i Sucre* hi podran anar a fer les pregàries oportunes, tal com fan els jueus al seu *mur de les llamentacions* de Jerusalem.

- Ha arreglat el batle el tema de l'assistència sanitària? Viu la metgesa a Sant Joan?

- L'Ajuntament del nostre poble, seguint amb les tendències més modernes en qüestió de parcs naturals, pensa construir-ne un d'ultramodern. El camí -o no és un camí?- que enllaça Consolació i el camp de futbol de son Juny no es ferà. La UM -la que pretenia dur a terme el projecte, o sia, un camí peatonal que enlassès Consolació, camp de futbol i el carrer de Solanda (ex-Caídos por la patria)- ha canviat de parer.

En aquell indret, on fa una sèrie d'anys s'hi podia transitar almanco a peu, ara entre ullastres i pins, herbes, cuines de butà, galeres, escombraries diverses, tot ben ramanat donarà lloc al parc natural

ultramodern de Consolació-Son Juny. Ah! i amb una avantatge: els nins i nines de l'escola el tindran a dues passes, el que permetrà estudiar la seva evolució i creixement.

- És usada la Casa de Cultura per les associacions i entitats locals?. No és hora de trobar-hi una solució? O serà com la Casa de Cultura de Costitx que consumeix més electricitat que la resta de dependències municipals?

- El passat reportatge que realitzà el diari *Baleares* (25-10-88) sobre el nostre poble tenia molt que desitjà. Algunes de les informacions aparegudes es prestaven a confusió: la poca claretat amb que es profussava l'autor indugué a lectors

externs a confondre's més que ho estaven. D'altra banda, es notaren a faltar algunes referències forçoses en la vida del poble, de les quals ni se'n parlava: em referesc a una visió ràpida de la Cooperativa, problemàtica agrícola del poble, l'ensenyament al poble, la cultura, ... Admetem que hi havia acerts, però és evident que les firmes que sortien al suplement no omplien de cap de les maneres una bona i global visió del que és el nostre poble.

- És gestionable el nostre Ajuntament? Està ben configurat l'estructura de la corporació municipal?. Crec que ...

- Podem dir ben aviat que l'Ajuntament -i en concret el regidor que en té potestat- no arregla l'entrada del camí de son Baró vençuent des de Petra, just al costat de la creu den Reüll, podrà obrir un taller públic de reparació d'automòbils. De segur que serà rendable i, a més, serà una altra manera de càrrega indirecta que ens afectarà als usuaris d'aquest camins.

Joan Bauçà

SEGONA ETAPA DE LA COOPERATIVA

Amb motiu de la publicació del número cent de la revista local *Mel i Sucre* m'han demanat que aportés una col·laboració, i ho fare referint-me a la cooperativa de Sant Joan la qual, ja fa uns quants anys, un grup d'amics convençuts que era necessari organitzar aquest servei de magatzem al poble posarem en funcionament amb molta il·lusió però sense cap duro: un va cedir una portassa com a magatzem, un altre es va comprometre a dur la comptabilitat i de les feines de secretaria, un altre a tenir obert unes determinades hores tres o quatre dies a la setmana i uns altres a col·laborar en el que poguessin. Tots ells sense cobrar res durant uns mesos, fins que la cosa funcionés. I crec que, ara, ja podem dir que hem vist realitzada una bona part de les nostres il·lusions.

Avui, la primera etapa de la cooperativa -com es el servei de magatzem, la recollida de cereals, ametlies, garroves, la distribució de pinsos i adòs, com també la de llavors i una extensa gamma de productes fitosanitaris com els insecticides, fungicides, herbicides, etc...- funciona bastant bé, encara que sempre hi haurà coses que es podrien millorar o ampliar a altres serveis; i aquesta és una tasca que s'ha de dur a terme amb la col·laboració dels socis i

dels directius en benefici de tot el poble.

Pareix que s'acosta una segona etapa de la cooperativa, que seria la d'organitzar la comercialització de fruites i hortalisses, ja que la gent de Sant Joan està capacitada per produir molt més del que produeix actualment. Així, si la cooperativa organitzés la recollida i comercialització de tota aquesta mercaderia segurament n'augmentaria la producció.

Fins ara, se n'ha parlat a la junta rectora i a l'assemblea de socis, i fins i tot a la Conselleria d'Agricultura. S'han fet projectes d'un magatzem, de cambres frigorífiques, de màquines classificadores, etc...

La meua modesta opinió, basada en l'experiència que tenim sobre com s'han anat desenvolupant els serveis que actualment funcionen, és la de continuar pensant que el fet primordial és el factor humà: si sortís un equip amb il·lusió i ganes de fer feina, en poc temps trobarien col·laboració, tant de part dels socis com dels organismes oficials. Sempre he pensat que si la gent que vol organitzar coses, en lloc de demanar, ofereixen és quan tothom hi col·labora de més bona gana.

A veure si qualcú s'anima a dur endavant aquesta segona etapa de la cooperativa. Per partir tan sols fa falta una persona amb ganes de fer feina i guanyar doblers, a canvi de donar un servei al poble que, de veres, necessita.

Antoni Sastre Gayà

EVASIÓ, COMUNICACIÓ, RELAX, COSTUM, TERTÚLIA, VICI...

Vet aquí una sèrie d'entrevistes realitzades el darrer estiu als clients i també als casineros dels bars-cafès de Sant Joan:

PREGUNTES FORMULADES ALS CLIENTS

- 1a. Per què vas al cafè?
- 2a. Trobes que hi van tantes dones com homes?
- 3a. Com et pareix que solucionen la necessitat d'esplai les dones de Sant Joan?
- 4a. Creus tu que algú va al cafè per beure alcohol?

Les respostes són les següents:

Home, 28 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per llegir el diari i veure els quatre amics que surten.
- 2a. En aquest poble hi ha menys dones que homes al cafè. Però no succeeix igual pertot. Per aquí hi ha una guarda de reaccionaris que t'espanten el personal de mala manera. La dona se sent agredida. Darrerament ha evolucionat la situació, però tenint en compte que la mentalitat de l'home de Sant Joan també ha canviat. Les dones de Sant Joan quan són fora poble tenen un comportament distint, se senten desinhibides. Dins el poble les dones es controlen bastant a causa de la repressió que tenim a Sant Joan: "El que està ben fet i el que està mal fet". Jo crec que els bars de Sant Joan tots són iguals, l'únic que canvia és el tipus de música.
- 4a. Depèn del lloc on es va. Per exemple, segons on, si beus un tassó de llet se'n riuen de tu i en un altre lloc la mateixa gent no se'n riurà.

Home, 25 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per fer tertúlia amb els amics, per sortir de la monotonia de la feina de cada dia.
- 2a. El problema que hi ha menys dones que homes als bars és degut al fet que els pares limiten més les nines que els nins. Tanmateix, observ que darrerament la situació ha canviat un poc.
- 3a. Crec que les dones no estan mentalitzades a cobrir la necessitat de ruptura de la monotonia de la feina de cada dia.
- 4a. No hi ha cap necessitat de beure alcohol quan vas al bar. Però hi ha gent que en beu.

Home, 28 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per passar el temps i veure la gent que normalment no veig.
- 2a. i 3a. Crec que les al·lotes no van tant al cafè, senzillament perquè surten menys. Les dones prefereixen estar dins ca seva, degut a una manca d'hàbit de sortir al cafè. Això ve de més de 50 anys enrere, que al cafè només hi anaven els homes. Anar al cafè era una cosa mal vista i d'aquí les nines estimen més estar dins ca seva. Hi ha bars

- distints, que influeixen en el procés de canvi.
- 4a. Jo no bec ni una gota d'alcohol.

Home, 23 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per esperit de tertúlia.
- 2a. Quan una dona està dins un cafè el seu subconscient li canta, es troba incòmoda, perquè hi ha una història que s'encarrega de dir-li que aquest no és el seu lloc.
- 3a. Crec que les dones són conscients de la necessitat de rompre la monotonia, però consenten no sortir.
- 4a. Jo sempre que vaig al bar acostum a beure.

Home, 52 anys:

- 1a. Jo vaig al bar per estar amb els amics i beure una copa.
- 2a. Els pobles petits no són iguals que els grans. Hi ha pobles com Felanitx, Manacor, Inca, que si la dona no va al cafè l'home tampoc no hi va.
- 3a. La dona té necessitat de tertúlia, però es veu a ca una amiga, a ca una tia, a ca la veinada... però no al cafè.

Home, 40 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per vici, no per set. També he de dir que hi trob la tertúlia. També és el lloc de partida cap a la feina.
- 2a. Hi ha dones que surten del cafè per anar a fer feina, però només les que utilitzen l'autocar.
- 3a. Hi ha algun grupet de dones que fan una "quiniela". Darrerament ha canviat la situació, van més dones al cafè.

Home, 59 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per vici. El bar és un enganall parat. Jo m'hi trob bé segons la madona del bar. La major part de vegades hi vaig per set.
- 2a. A Sant Joan hi ha el mateix nombre de dones que fa uns anys.
- 3a. Crec que les dones organitzen comparses d'amics i fan bauxes a casa d'un o l'altre.
- 4a. Hi ha gent que va al cafè per l'alcohol, però pitjor està el que beu. Els qui ho fan malament són els que es posen amb la cadira a la paret per vigilar qui beu i ells sols beuen si els conviden. Podrien estar a ca seva!

Home, 57 anys:

- 1a. Vaig al cafè per beure alguna vegada i per estar amb els amics. Si estàs dins ca teva i no hi tens res que fer, què hi has de fotre? També surt per trobar feina. A mi no m'han vist mai dins un cafè jugant.
- 2a. Hi ha menys dones que homes perquè ja és rutina vella. Darrerament la situació ha canviat.
- 3a. Les dones no van al cafè perquè no hi troben feina.

Home, 55 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per beure un granisat i menjar galetes.

Estic de baixa i he de passar el temps. Les anques arriben que em fan mal de seure.

2a. Dins un poble petit hi ha la crítica. Si una dona va al cafè és criticada. En canvi, si hi va un home no el miren.

3a. Les dones necessiten estar amb les amigues.

Dona, 58 anys:

1a. Jo vaig al cafè per beure un granisat o un cafè. Quan vénc de foravila m'espai un poc, però no som dona d'estar dins un cafè.

4a. Darrerament la situació ha canviat.

Home, 29 anys:

1a. Jo vaig al cafè per sortir un poc, per xerrar i per espaiar-me.

2a. Al cafè que jo vaig hi ha més dones que homes, aposta hi vaig. A altres cafès no hi van tantes dones, perquè són antics.

3a. Crec que les dones que no cobreixen la necessitat d'espaiar-se anant al cafè, ho sublimen d'una altra manera, potser pegant a l'home.

4a. Referent a l'alcohol, diuen que hi ha dones que beuen. Als bars antics es beu més alcohol que als moderns. Hi ha bastant gent dependent de l'alcohol.

Home, 66 anys:

1a. Els que van al cafè és per beure, refrescar-se un poc, per veure's amb un o l'altre; si vas a ca seva o el trobes o no el trobes. Les dones sí es troben a ca seva, els homes no.

2a. Les dones van menys al cafè perquè no s'usa. Les dones són tan sortidores com els homes, però van a altres llocs que no són el cafè. Abans si les dones anaven al cafè pareixia un delictes. Ara la situació ha canviat. A la nit no surten les dones.

Dona, 50 anys:

1a. Jo vaig al cafè per beure el que tenc set. Per passar una estona. Per jugar a la maquineta, cent pessetes. Passam el temps perquè, tanmateix, què en tenim de la vida? No en tenim res més.

2a. Als bars antics hi ha més poques dones que homes. Però jo trob que avui en dia tant de dret té un home com una dona.

3a. Les dones que no van al cafè tenen per criticar a ca seva.

4a. Crec que al bar s'hi va per passar l'estona i no per beure alcohol.

Home, 77 anys:

1a. Jo vénc al cafè per llegir el diari i per passar el temps. Jo hi vénc molt poc. Cada dia puig a les onze i mitja per fer un botet, fas més de quaranta anys que el faig.

2a. Ara ja hi van dones als casinos, juguen a ramiro els dissabtes. Els matins també n'hi ha que van a beure un refresc.

3a. Les dones que no van al cafè és perquè estan a ca seva. Un temps les dones que anaven al cafè es creia que era per una altra cosa. Ara ja no està mal vist. Ara hi va tothom.

Home, 63 anys:

1a. Vénc al cafè per passar el temps.

2a. Hi ha menys dones, degut a la manca de costum.

3a. Aquí a Sant Joan les dones no surten.

Home, 50 anys:

1a. Vaig al cafè per seure'm, no podem fer feina sempre. Al cafè no hi trob res de bé, en el cafè s'aprofiten de nosaltres, però a algun lloc has de passar el temps. A més de passar-hi un temps mort te trobes amb els amics. També hi trob feina.

2a. És difícil d'explicar perquè hi ha menys dones. Jo diria que sempre hi ha hagut diferència entre el que és un home i una dona. Darrerament canvia la cosa, però a poc a poc, i només amb gent jove.

3a. Les dones crec que ocupen el temps mort amb les seves amigues, van a una casa o l'altra, més que al cafè.

Home, 52 anys:

1a. Jo vaig al cafè per comprar tabac, per beure una copa de conyac o una cervesa. Llavors me'n vaig a ca meva.

2a. Jo no puc explicar perquè hi ha menys dones. La meva dona no la hi veuràs mai; a la botiga sí.

Home, 29 anys:

1a. Jo vénc al bar per fugir de la monotonia de la feina, per xerrar i contar-nos quatre coses.

CAN BUFALÍ

Carrer de Petra, 34
SANT JOAN

"SA BANCA"

C/ Mestre Mas, 11
Tel. 52 60 66
SANT JOAN

BANCA MARCH

2a. Hi ha bars que hi ha igual nombre de dones que d'homes, depèn del bar.

3a. Les dones tenen la mateixa necessitat de relax que les homes, perquè estan molt dins ca seva. Els homes no estan tan fermats.

4a. Jo crec que l'alcohòlic no va al bar.

Home, 28 anys:

1a. Jo vaig al bar per relax.

2a. Hi ha hores del dia que hi ha més dones al bar, però no sé quines són aquestes hores, perquè si jo ho sabés ja hi hauria més homes. Avui el bar ja no és el casino de fa vint anys, ja que hi ha Coca-cola, maracuias, etc. En canvi, abans només hi havia conyac, caçalles i ginebres.

4a. Els que beuen alcohol són els majors, de joves no n'hi ha cap que begui.

Home, 18 anys:

1a. Jo hi vaig perquè em trob amb la gent de sempre.

4a. Hi ha poca gent dependent de l'alcohol, només el típic vicí.

Home, 69 anys:

1a. Jo vaig al cafè per passar l'estona: llegir el diari, veure els amics, canviar impressions, saber notícies del poble, etc.

2a. De la meua edat hi ha menys dones, però de joves hi ha igual nombre que d'homes, tant de joves fadrines com casades. Nosaltres adoptam uns costums d'enrere, en que les dones no anaven al cafè.

3a. Les dones s'espaien a la botiga, de compres, a la perruqueria, amb els veinats; sense cap dubte s'espaien.

4a. Els qui estan acostumats a beure no tenen edat. Pot ser que n'hi hagi una dotzena al poble. Nosaltres som socis de cadira.

Home, 45 anys:

1a. Jo vénc al cafè per passar un temps d'oci. Jo no hi trob el que vull, hi manca molta de cosa.

2a. Les dones que no van al cafè són unes reprimides. Jo, com que no pas el dia al cafè no sé si ha canviat la situació.

3a. És difícil explicar com les dones passen el seu temps d'oci. És possible al carrer, pel poble, alguna reunió, etc.

Home, 26 anys:

1a. Jo vénc per beure alguna cosa, per refrescar-me, per llegir el diari. Hi trob el que necessit.

2a. Les dones van menys al cafè perquè estan empegueïdes o perquè no hi tenen cap feina.

3a. Jo crec que les dones passen el temps xerrant amb quatre amigues o anant a comprar. Fent algun cafetet a ca una amiga, etc.

Home, 49 anys:

1a. Jo vaig al cafè per comprar tabac.

2a. Jo crec que les dones estan empegueïdes d'anar al bar ja sia perquè no les vegin o diguin "aquesta sempre està dins el cafè".

3a. Ara ha canviat bastant la situació.

4a. Encara hi ha gent que surt per beure.

Home, 74 anys:

1a. Jo vaig al cafè per passar l'estona. No som alcohòlic, sí som fumador, encara que volia deixar el tabac; però un cunyat meu va deixar el tabac i als nou mesos va morir, i per això no l'he deixat. Al cafè hi trob amistat, el diari i un cafetet o una cerveseta.

2a. Ara li contestaré amb una poesia de l'any 2000:

" La mujer a la taberna irá a fumarse un puro
a beber ron y cazalla y también a jugar al burro.
El hombre tendrá los críos y también el culo
lavará,
hará la cama cantando y lavará el orinal."

Encara no ha arribat l'any 2000.

3a. Hi ha dones que necessiten anar al bar, altres no.

4a. Hi ha gent que encara beu alcohol. Jo en coneixia un que bevia moscatell i es va morir perquè la sang li va tornar moscatell.

Home, 73 anys:

1a. Jo vénc per passar l'estona.

2a. Ara me talles.

3a. Les dones també fan molta bugada, és una altra manera de passar l'estona.

4a. Hi ha molta de gent que no beu alcohol. El 90% de la meua edat no beu alcohol.

Home, 46 anys:

1a. Jo vénc al cafè perquè estic cansat d'estar dins ca nostra. M'agrada estar amb la gent.

2a. Als bars hi ha menys dones perquè tenen moltes feines. Un home quan arriba de foravila ha acabat la feina, una dona no. Una dona és diferent.

3a. Ara la situació ha canviat per al jovent, però les dones majors aniran a ca una veinada o a ca una tia, però al bar no. Les dones majors sols entren a un bar si és a un poble extern.

4a. Crec que els homes van al bar per sortir de ca seva, no per beure alcohol, sobretot els casats.

Dona, 22 anys:

1a. Vaig al bar per entretenir-me i passar l'estona.

2a. Hi ha cafès que hi ha més dones que homes.

4a. La gent jove no beu tant d'alcohol com la gent major.

Home, 20 anys:

1a. Vaig al cafè perquè m'agrada, és un lloc on hi trob beure i escolt música. A mi m'agrada més el pub que el cafè.

2a. Les dones estan mes empegueïdes d'anar al cafè que els homes.

3a. Supòs que les dones també necessiten anar al cafè, veure els amics, escoltar música, però les dones no vénen al bar totes soles.

4a. Avui es beu alcohol, però no tant com abans.

Home, 37 anys:

- 1a. Vaig al cafè perquè tenc set. Venc de foravila i m'atur a fer una cervesa. També veig quatre amics.
- 2a. Hi ha pobles que hi moltes dones als bars. No sé perquè a Sant Joan no és així.

Home, 60 anys:

- 1a. Jo venc per fer tertúlia i saber les notícies.
- 2a. Avui les dones van al cafè igual que els homes.
- 4a. A partir d'una certa edat es beu poc alcohol. En canvi, els joves beuen wiskies, cubalibres, el que està de moda.

Dona, 18 anys:

- 1a. Jo vaig al cafè per trobar-me amb gent.
- 2a. Hi van més homes.
- 4a. A Sant Joan hi ha gent que beu molt d'alcohol.

Dona, 19 anys:

- 1a. Per veure amitats i passar un poc de temps.
- 2a. Ara ha canviat un poc la situació. Un temps no hi anaven les dones, però ara sí.
- 4a. Els homes majors sí beuen alcohol, la gent jove no.

PREGUNTES REALITZADES ALS CASINERS

- 1a. Per què ve la gent al cafè?
- 2a. Hi ha igual nombre de dones que d'homes?
- 3a. Com creis que cobreixen les necessitats d'esplai les dones?
- 4a. Hi ha clients que vénen al cafè per beure alcohol?
- 5a. Que exigeix del cafè el client?

RESPOSTES

Casinera, 28 anys d'experiència:

- 1a. La gent va al bar per passar unes hores, per jugar i per divertir-se.
- 2a. Les dones no anaven al cafè. Però jo sempre vaig tenir un grupet d'amigues que venien a jugar a parxís i a cartes.
- 3a. Ara van més dones al cafè, el que cerquen és passar el temps, fugir dels maldecaps. Jugant, una persona riu, no murmures i fugen els problemes.
- 4a. Sempre hi ha hagut alcohòlics. Els que no beuen alcohol bevien cafè amb llet, cervesa, graciosa, taronjada, etc.
- 5a. El client vol beure, qualitat i bona cara. També vol netedat, encara que no ho digui.

Casiner, 13 anys d'experiència:

- 1a. Molts de clients vénen al cafè perquè estan avorrits d'estar a ca seva. Algun diu a la dona "me'n vaig" i se'n va al bar a fer un truc. Hi troben alegria, no senten renegar i riu una estona.
- 2a. Hi van més dones que homes. Darrerament el percentatge ha canviat. Abans una dona tenia por d'entrar a un bar. Ara juguen igual les dones que els homes.
- 3a. Les dones quan estan enfeinades o cansades es componen quedant totes soles a ca seva. L'home els fanosa. Altres dones van a cercar raons a ca una companya, perquè ja se sap: dones, raons. També hi ha homes raoners, i molt.
- 4a. Hi ha gent que va al bar per beure alcohol, en general són els joves.
- 5a. El client demana: bona cara, preu barat, bo i que no tengui corona.

Casinera, 33 anys d'experiència:

- 1a. La gent va al bar per costum. Cerquen passar el temps i estar amb els amics.
- 2a. Les dones no van tant al cafè perquè tenen feina a ca seva. Els homes, si veuen feina la deixen.
- 3a. Les dones no cerquen ni tenen moment d'esplai. I si alguna el cerca, de vegades li va malament.
- 4a. Sí es beu alcohol. Els majors beuen cafè i conyac i els joves wisky i herbes.
- 5a. El client vol: bona cara, tracte personal, que li moguis joc, els majors miren el preu, els joves la qualitat.

Casiner, 46 anys d'experiència:

- 1a. La gent ve al cafè per passar l'estona. Abans venien per veure el televisor, per estar més còmodes o per jugar.
- 2a. Abans les dones no anaven tant al cafè, ara hi van més. Crec que les dones tenen més feina a ca seva.
- 4a. Abans la gent bevia més alcohol al cafè. Els joves encara en beuen, però els vells, molts el tenen privat i van alerta: beuen suc de fruita, camamil·la, etc.
- 5a. La gent vol del cafè: comoditat, frescor a l'estiu, calor a l'hivern, és a dir, estar més bé que a ca seva, i bon preu.

Casinera, 13 anys d'experiència:

- 1a. La gent ve al cafè per passar el temps i divertir-se.
- 2a. Hi ha menys dones perquè encara tenen un poc de vergonya.
- 3a. Les dones troben com passar el temps i divertir-se a la cuina.
- 4a. Hi ha gent que encara beu alcohol, són les persones majors. Els joves si beuen és per catxondeo.
- 5a. Saps què volen els clients? doncs que la casinera els entretengui.

Casiner, 22 anys d'experiència:

- 1a. La gent ve al cafè per diferents motius:
  - Per costum.
  - Perquè és un lloc de trobada.

- Perquè hi tenen lloc diferents activitats: jocs, discussions, etc.

2a. No hi ha igual nombre de dones que d'homes: és un lloc masculista. Encara que hi ha un increment lent de dones. Una cosa a destacar és que les dones casades vénen amb el seu marit i les fadrines amb un grup d'amigues.

3a. Crec que les dones s'esplaien dins ca seva, escurant i en coses d'aquestes. També crec que miren la televisió, però a ca seva.

4a. Sí, es beu alcohol, però és la gent d'edat. Els joves beuen alcohol combinat, segons la moda.

5a. El client vol: bon servei, "la gent fa gent", conversa, qualitat. Els joves es fixen més en la qualitat que en el preu, la gent major al contrari. S'ha de recalcar que el

benestar ha canviat la necessitat de confort d'abans, com també hi ha hagut una disminució de la conversa, degut a la televisió.

Casiner, 2 anys d'experiència:

1a. La gent crec que ve per passar l'estona, per oblidar algunes coses, etc.

2a. No hi ha tantes dones com homes.

3a. En dos anys no he vist canvi de proporció.

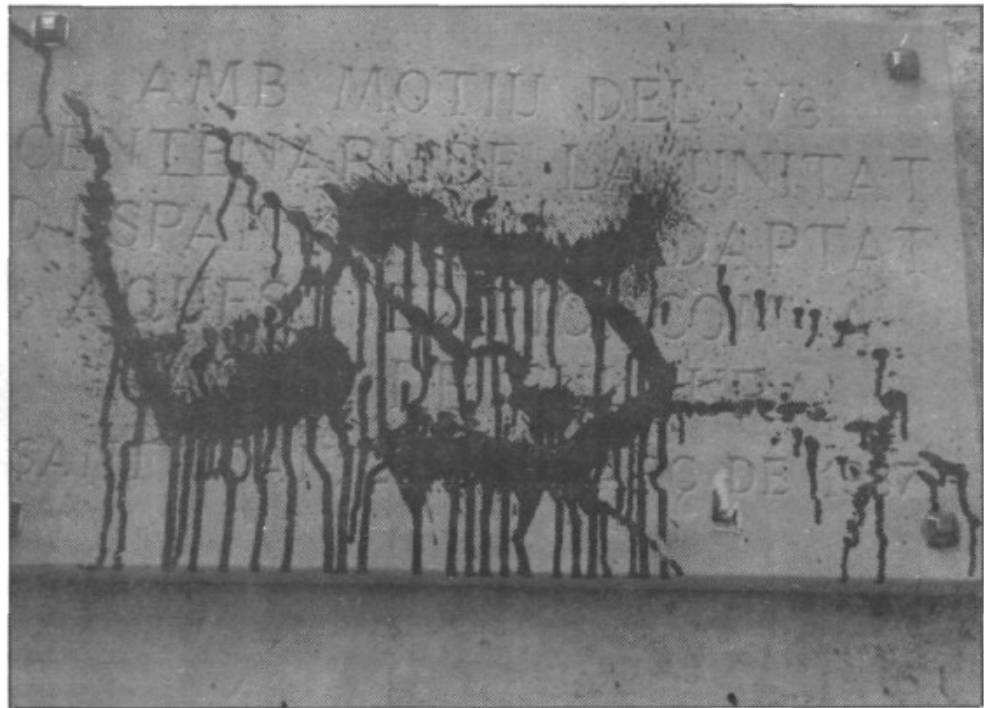
4a. Crec que les dones passen l'estona fent una volta.

5a. Pens que la condició més important perquè un cafè funcioni és que sigui cèntric. La persona de la barra és igual que sigui un o l'altre. Referent a les marques, ara tot és de qualitat.

Catalina Gayà

UNA PINTADA, QUIN ESCÀNDOL!

Aquest és el comentari que fa la gent quan algú "embruta" una paret. Simplement això: Quin escàndol! Fins i tot una publicació local ho comenta i, sense analitzar amb detall els fets, critica les pintades del Centre Sanitari i la de la placa de la Casa de Cultura com si del mateix delictes tractàs. I creiem que és molt distint insultar una persona, com és el cas de la pintada del Centre

Sanitari, fet amb el qual no estam en absolut d'acord, i una altra cosa és que s'embruti una làpida que pretén immortalitzar amb goig la "Unitat d'Espanya", tot recordant no sé quin centenari. Sant Joan, Mallorca i la nostra cultura en general no deu res en absolut a Espanya; va ser una jugada política que a força de segles de repressió ha pretès anihilar-nos com a poble. És un insult, repetesc, un autèntic insult pretendre enga-

nyar un poble, tot un poble, amb una placa que vol enaltir uns fets que per a nosaltres va ser l'inici d'una "batalla" que encara dura.

Criticar aquesta acció com si es tractàs d'una pintada feta amb l'únic propòsit d'embrutar una paret és ignorar la nostra història i donar suport a la desencertada política dels qui varen penjar la placa.

El Citroën 2.500.000 es un AX GT.

100.000 PTAS. DE AHORRO.

Para celebrarlo.

Citroën ha fabricado su coche número 2.500.000, y quiere celebrarlo con Usted haciéndole una oferta muy especial.

Ahórrese 100.000 pesetas en la compra de su nuevo Citroën gasolina (90.000 pesetas vehículos industriales gasolina), si lo financia

a 2, 3 ó 4 años a través de la Entidad de Financiación de Citroën, con una entrada de sólo el 10%.

Condiciones excepcionales al contado. Aproveche esta magnífica oportunidad para comprar su nuevo Citroën.

PRECIO TARIFA LEAS EN MANACOR: 1.191.973.887 PTAS. PRECIO PROMOCIONAL: 973.887 PTAS. PRECIO AFLAZADO A 2 AÑOS INCLUIDA ENTRADA: 1.058.714 PTAS.
FERTAL VALIDA PARA PERIODO DE TURISMO EN STOCK EN PENINSULA Y BALEARES. CONDICIONES ESPECIALES PARA CANARIAS. NO ACUMULABLE A OTRAS OFERTAS PROMOCIONALES.

LA RED DE CONCESIONARIOS CITROËN

AGENCIA EN MANACOR

HERMANOS NADAL

SERVICIO OFICIAL CITROËN

Tienda: C/ Ebro s/n - 55 21 77

Taller: C/ Menorca, 24 - 55 13 02

MANACOR

SA MOSTRA

Era el lloc, prop de la vila, on antigament es feia la parada o desfilada de gent d'armes, per recomptar-la, per examinar-la o per exercitar-la.

A Sant Joan, *sa Mostra* estava entre la plaça del Brollador o Pes dels Porcs i el carrer 2 de mayo i Sud.

D'origen medieval, aquest nom sorgí de la necessitat d'un lloc disponible a les viles de Mallorca -obligades a contribuir amb homes d'armes i impostos a les nombroses despeses del Regne de Mallorca, sobretot, a causa de les empreses bèl·liques- per entrenar-se amb les diferents armes: llances, espases, rodelles, ballestes ... així com la revista militar o recompte d'homes, rossins, cuirasses i d'altre material bèl·lic.

Aquesta revista la feia el sergent Major de la part forana o el virrei de Mallorca, bé visitant tots els pobles de l'illa o fent desplaçar la gent a Ciutat per elaborar el llibre de mostra general.

Al segle XIV hi ha notícies sobre l'ús de *sa Mostra* a Sant Joan: "El 1.395 (1), en Mulet es queixava davant el governador perquè els jurats han feta una mostra per jugar al joc de ballesta en una sort de terra del dit Mulet".

Durant l'any (29) 1.515 es realitzà un inventari de forces militars de Ciutat i de totes les viles de Mallorca per confeccionar el *Llibre de mostre general del any 1.515*.

Aquest topònim o nom de lloc el trobam documentat a l'*Estim* (3) *General* de 1.578: *Gabriel Gual, tres quartons de terra a la Mostra, 90 lliures*.

A l'any 1.665 (4): *Antoni Socies de Margarit: per la Mostra, 300 lliures*.

Cap al 23 d'octubre de l'any 1684 (5) hi hagué la visita del sergent Major:

"El sergent Major de la part forane Don Berenguer Doms de Sant Joan, constituït personalment en esta vila de Sant Joan per effecta de pendre mostra y resenya de la gent de armes y regonexer les monissions de respecta per lo qual lo die de vuy ab asistencia del lloch tinent de capità, balle y jurats de dita vila acontinuat le dita mostra y conforme les llistes sea trobat haveri ... persones de valls sea trobat tresa dels quals han comparagut sis, y aximetex ha reconegut les monissions de respecta y sea vest averi dos quintas, pedrefogueres sinsentes y corante pipes polvore fina que dit major manà en la altre visita comprasen, ab que es ven han cumplit a sa obligatió, de tot lo qual jo Hieronim Strany scriva reyal he continuat le present acta, ad perpetuam rei memoriam, prenint per testimonis Hieronim Maimó, secretari de la Capitania General y Pere Bibiloni ferrer".

També es troba documentat a l'any 1.726 (6). A l'any 1.792 (7): *Can Barretina, junt a la Mostra*.

A l'amirallament (8) de l'any 1.864 es troba la relació de propietaris i extensió dels bocins que conformaven *sa Mostra*:

H-320- Ramon Bauçà -Morei- 3 quartons, 7 destres.

H-322- Jaume Noguera -de Son Gual-, 24 destres.

H-323- Rafel Ginart -de Son Baró-, 20 destres.

H-324- Antoni Mayol -Bonet-, 23 destres.

H-325- Maria Bauçà -Verra- 74 destres.

H-326- Esteva Ginart, 74 destres.

Actualment, aquest topònim està en completa regressió absorbit per la crescuda del nucli urbà, si bé cal tenir-lo en compte per un futur estudi dels noms populars dels carrers de Sant Joan i, tornar recobrar un dels aspectes de la nostra vertadera personalitat com a poble.

NOTES

(1) Ramon Rosselló Vaquer: *Sant Joan segles XIII-XVI*. p. 59.

(2) Arxiu del Regne de Mallorca. *Llibre de mostre general del any 1.515*. En el foli núm. 135 es troba l'inventari de la vila de Sant Joan, transcrit per Joan Muntaner a *Documenta*, p. 22.

(3) Ramon Rosselló Vaquer: *Sant Joan, segles XIII-XVI*. p. 22.

(4) Arxiu Municipal de Sant Joan. *Cadastre 15 setembre de 1.665*.

(5) Arxiu Municipal de Sant Joan. *Llibre de Provisions 1.684-1.684*. Transcrit per Ramon Gayà Pvre. a *Documenta*, p. 272

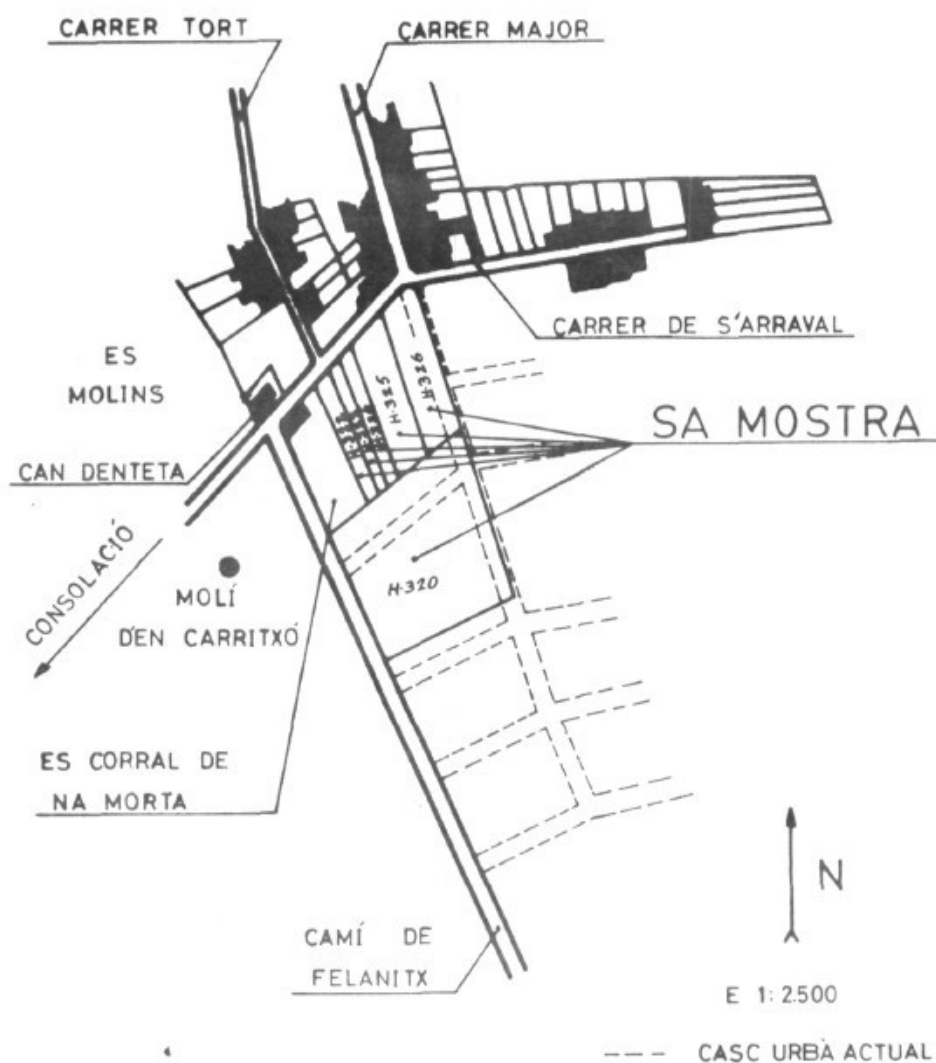
(6) Arxiu Municipal de Sant Joan. *Cadastre de l'any 1.726*.

(7) Arxiu Municipal de Sant Joan. *Cadastre de l'any 1.792*.

(8) Arxiu Municipal de Sant Joan. *Amirallament de 10 de maig de 1.864*.

Francesc Canuto

SANT JOAN ANY 1864

Pequeños precios para sus grandes Fiestas

DETERGENTE LUZIL 5 Kg.	699
LAVAVAJILLAS IDENOR 1 L.	55
SUAVIZANTE IDENOR 4 L.	237
SUAVIZANTE IDENOR 2 L.	138
JABON DERMOPROTECTOR DAMA DE ESPANA 1 L.	196
MASAJE BRUMMEL 250 MI	439
COLONIA BRUMMEL 250 MI	599

MENAJE

VAJILLA 44 Pzas. MOD. FRESCO	4125
LOTE 3 SARTENES ANTIADHERENTES MONIX	995
BATERIA ESMALTADA 8 Pzas. MOD. PINK	4250
CALEFACTOR SOVER 2000 W. 220 V.	2969
CINTA VIDEO 120	364
CINTA VIDEO 180	392
CINTA VIDEO 240	549
ORGANO CASIO PT-10	3716
CAMARA FOTOGRAFICA ELCO	1021
COMECOCOS	202

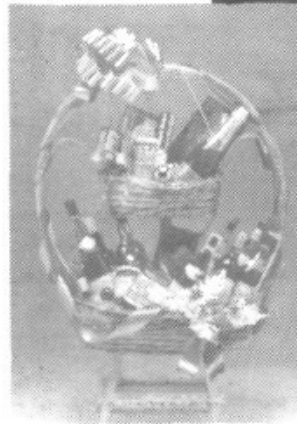

JUGUETES

M ^{ra} CARMEN Y SUS MUÑECOS	4595
NENUCO MINITROUS	1992
NENUCO (Surtidos)	1308
NANCY (Surtidas)	997
NANCY FANTASIA	1718
Estuche ALFANOVA	2466
Estuche CERANOVA	2466
Estuche PLANTANOVA	2466

**OFERTAS
DEL 2 AL 30
DE DICIEMBRE**

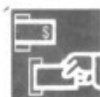
**Y MUCHOS JUGUETES MAS,
DE TODAS CLASES
Y PARA TODAS LAS EDADES**

**REGALAMOS
300 CESTAS
DE NAVIDAD**

Al realizar sus compras en HIPERMANACOR
fíjese bien en su ticket de caja. Si aparece la palabra PREMIO acaba
de ganar una Cesta de Navidad.
(¡Suerte!)

HI PER MANACOR

CAJERO AUTOMATICO
LA CAJA

HORARIO
DE 9:30 a 21 HORAS

CAFETERIA

RESTAURANTE

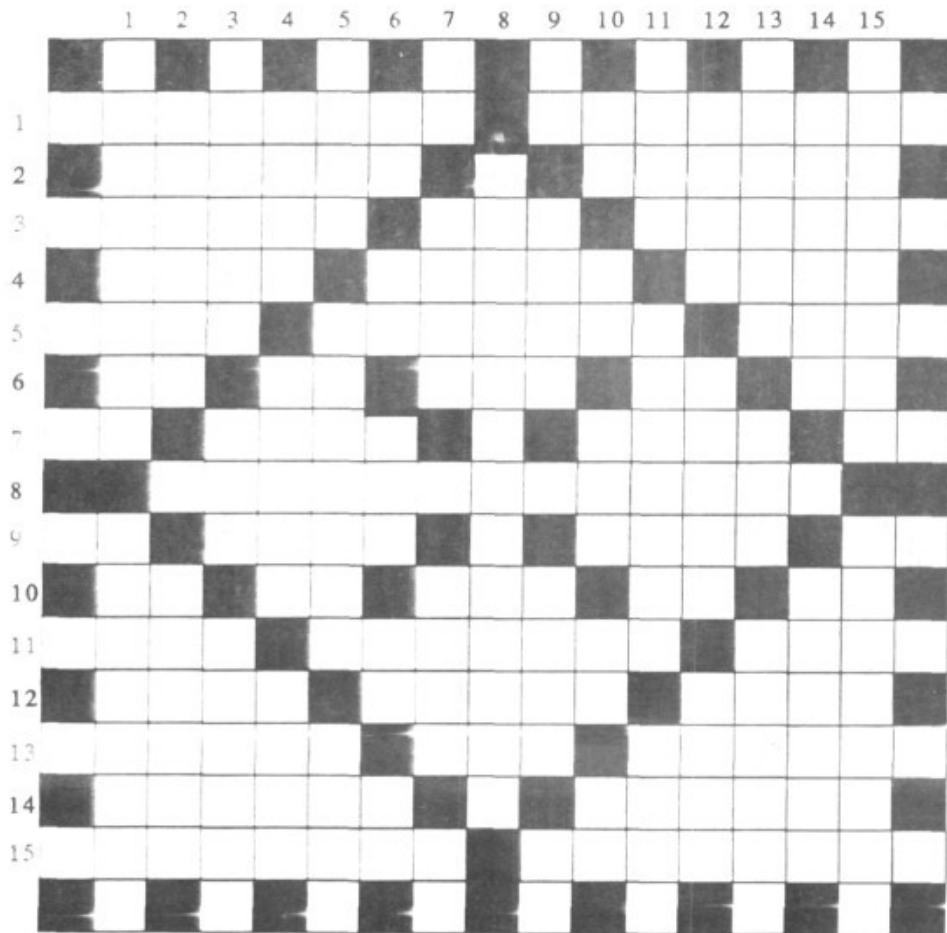
CARRITOS

PARKING GRATUITO

ENCREUATS

HORIZONTALS

1.- Allitades. Trepitjarà el raim per fer vi. 2.- Nascut a Siena. A. Roti. 3.- Una bola no es. Que li manca humitat. Ullada. 4.- Són mil quilos. Relatu a l'or. Dona sense cap problema econòmic. 5.- Déu romà de la guerra, escrit a l'antiga. Vaixell inclinat sobre un costat. Si és de tinta no fugi. 6.- Dóna. Les dues primeres de davant capgirades. Estimi. Comencen el rinoceront. Nota mimosa. 7.- Serveix per escriure, pintar, tocar-se el nas... Tres sonadors, per exemple, o tres cartes d'igual valor. O. Element químic, el vapor del qual es de color violeta. Contracció. 8.- Que es pot aprendre sense més ajuda. 9.- Gos. Serveix per embenar. E. Poetessa grega que vivia a l'illa de Lesbos. 10.- Desodorant salvatge. Comencen el rot. Serveix per untar el pa (si teneu dubtes, mirau un número enrera). Es té sense haver fet res per adquirir-lo. Nota musical, més famosa que les altres perquè va guanyar un festival d'Eurovisió. 11.- Es pot fer de lli, cànem... Allò que diuen que ha de tenir un bon polític. Serveix per fer el bullit. 12.- A més de diners, no pot ser en virtuds, la dona sense cap problema econòmic. Sarau. Diuen que s'encén un llumet quan en tens una. 13.- Que viu, i bé, dels bons serveis prestats. Estima. Hi ha moixos que en venen, a aquesta ciutat altrament dita Ankara, per cert que va capgirat. 14.- ... i vingudes. E. La mateixa paraula ens diu que va capgirada. 15.- Allò que queda quan el moix d'Angora s'esmola les ungies al nostre sofà. Té sis cordes, o dotze.

De vegades no s'encén el llum, encara que en teneu una. Capgirat, sòlid format per la revolució d'una secció cònica al voltant del seu eix. Avoriment fastigós. 6.- Article salat masculí. Hi ha gent que el guarda a la mànega. Composició poètica. Capgirada, nota salvatge. Forma que adquireix el pronom reflexiu de tercera persona darrere el verb. 7.- N'hi ha a les cartes (dins o fora de la mànega), a l'aviació, als esports... Exprimeix una taronja. I. Prefix que té a veure amb les altures, capgirat. Afirmació irrecusable. 8.- L'art de fer volar avionets de fusta, metall... 9.- Sigles del Codi Postal. En solen posar a la Verge o als sants i santes. A. Quatre lletres amb les quals solen acabar moltes paraules que denoten ofici. Nom de lletra puntual i vaginal. 10.- Nota musical. ... home!, no n'hi ha per tant. Nom de lletra incògnita. Extremitat humana per excel·lència. Símbol de l'or. 11.- Fort. Allò que fa el cavall quan va al trot. Mesura capgirada. 12.- Antiga primera persona del present d'indicatiu del verb morir. Pertanyent a l'ordre dels rèptils, capgirat. Encès d'ira. 13.- Full que l'han omplert de lletres. Repetició afeblida d'un so. Ensumada. 14.- Escometem. A. Desxifrar un text. 15.- Individu de la família de les Liliàcies que comprèn els gladiols, el safrà i alguns lliris. Manera de pescar amb una corda de la qual pengen moltes cordetes amb l'ham corresponent.

VERTICALS

1.- Dona que ha estat flagel·lada. Farà ferm. 2.- Que escolta, femení. A. Cosa d'altri. 3.- A l'Àfrica encara en queden, d'aquests mamífers de llarga cabellera. Cilindre buit. Anarquista. 4.- Aina al Principat. Atrèvit. Ajuda. 5.-

AUTODEFINIT

Núm. 100 de ... Atribada	Per vestir Talaia	Nota Donar		Detestat Veloç	Casino	Degustes Sense roba	
Joc d'atzar Guaitar		Nom de dona Nòmada			De corbata Conclou		
Senyor Romandre		Mata rates El sisè dia	Menjada En aquest moment			Provoc l'explosió	
				De Dinamarca Faci tomar sa			
Jesús	Inconclòs Esperança						Situaries
			Alternatives			Stop Mesclada	
Article C trencada		Prega Nota			Partit polític basc		
	Llanterna Oratori					Gas d'oxigen	
Del cub Acció de tastar				Dipòsit d'ossos	Terminació verbal Tronc		
			Creacions Estira				
Devot Gas inert					Obstacle De barber Coure treballat		
		Malsà Onada				Tractament	De cabells daurats
Sense rost	Miraré Crit militar						
			Motiu			Peça de l'esquelet	
Altar			Faraó				

SOPA DE LLETRES

A L L O T A L A F A R V O L S Q
 T U G E F A C E X M L O Q U E A
 N F E I R E M A S T A L T R E X
 A V E S O P T R E G U A L J U T
 C A L D E R E R S N T L A R E U
 I M P E O L E N T R E A U P E R
 L L I H A M A G J A A D R G E R
 A L G O R F E S U D M I L U U A
 C A R E S T A W N P E T R A L C
 H O R T E L L A Y A G S A L R R
 I G A A W C L R E I B A X E P E
 R L B A V O L E C R A B I T L M
 A C A A S N T A O F A R E M E E
 N A S R E S C N U L A Q U A L I
 Q U S E B E D R G O S S A L B A
 G A A N T O X I R U B A W X Y Z

Cercar el nom de 20 possessions i noms de lloc del terme de Sant Joan (no es tenen en compte els articles ni les contraccions Can i Son).

Amb les lletres restants podreu confegir dues endevinalles que admeten, cada una d'elles, dues solucions: una per als menors de catorze anys i una altra per als majors, aquesta darrera francament eròtica.

La lletra W separa les dues endevinalles o bé dues paraules. Les lletres X, Y i Z només serveixen per acabar la darrera fila de lletres (a no ser que estiguin incloses dins una paraula).

BOT DE CAVALL

BEU	A	CA	RE	
I	JEU	MÓN:	EN	GAR
QUEST	RE	TRES	NA,	EN
PLA	DELL	TA	EN	SÓN
EN	PRAT	ERS	BOR	VER

Si resoleu aquests dos encreuats, podreu llegir dues sentències d'Anselm Turmeda

BOT DE REI

TRES	CARN	CAR	CA
PLA	ERS	I	VAL
JAR	JEU	SÓN:	CARN,
CARN,	MEN	RE	AMB

TALLER SEBASTIÀ ANTICH

Carretera de Vilafranca, 11

SANT JOAN

COMESTIBLES CAN PERE MAYOL

Carrer Palma, 18

SANT JOAN

CENT PREGUNTES PER AL NÚMERO CENT

Coneixeu el vostre enginy en pensar

- 1.- Què és allò que es troba una vegada en un minut, dues en un moment i cap en un segle?
- 2.- Com pot un home bo i sa viure molt de temps enterrat?
- 3.- Què és allò que ho posen damunt la taula, ho mesclen, s'ho parteixen i no s'ho mengem?
- 4.- Qui és que va de Palma a Sant Joan i hi torna sense moure's del mateix lloc?
- 5.- En què s'assemblen els municipals i els elefants?
- 6.- En què s'assemblen la mar i un barber?
- 7.- Com s'han de posar les dones *guapes* i lletges per semblar totes iguals?
- 8.- Quins són aquells sants que són al calendari i no són al cel?
- 9.- Qui és que pot aguantar 500 kg de palla i no pot aguantar mig kg de ferro?
- 10.- I qui és aquell home que xerra fent feina i sempre té raó?
- 11.- Quines tres condicions ha de complir una figa per ser bona?
- 12.- Com podem aconseguir que les dones ens vagin sempre darrere?
- 13.- En què s'assemblen un diccionari i un porc gras?
- 14.- I home un vell i una taula rodona?
- 15.- Quin home és aquell que es deixaria tallar un dit de la mà per poder llegir el *Mel i Sucre*?
- 16.- A qui han llevat més feina les màquines de cosir?
- 17.- De quina casta de pedres n'hi ha més dins la mar?
- 18.- Què ha de fer un home perquè anant per enmig durant el dia ningú no el pugui veure?
- 19.- Què fa una al.lota quan ja ha complit els quinze anys?
- 20.- Què és allò que en un mateix temps i pel mateix motiu s'escurça i s'allarga?
- 21.- En què s'assemblen un tren i un que abeurava una bèstia?
- 22.- Tu que ets un home entès i de llest passes de mida, quin animal és que crida quan té la carn consumida, i quan és viu no diu res?
- 23.- Què és això? Els pobres ho tiren i els rics ho estogen?
- 24.- Qui és aquell jornalier que l'amo per a qui fa la feina no el paga mai?
- 25.- Què és allò que el foc no pot encalenticar?
- 26.- Quina és l'herba que un cec la coneix?
- 27.- En què s'assemblen els escarabats i els cuiners?
- 28.- I els crancs i els homes?
- 29.- Per què el dimoni està a l'infern?
- 30.- Què és allò que onsevulla entra encara que estigui tancat?
- 31.- Com podem matar i no fer mal a ningú?
- 32.- En què s'assemblen un ou nial i un militar retirat?
- 33.- I Anglaterra i un pi?
- 34.- Quins homes hi ha que tenen quatre peus?
- 35.- Com pot ser que 2 siguin 3, tres siguin 4 i quatre siguin 6?
- 36.- Quina és que no està contenta fins que la maten?
- 37.- En què s'assemblen l'aire i un caramull de pedres?
- 38.- I un caragol i un cabridet?
- 39.- Què hi ha just enmig del món?
- 40.- Què hauríem de fer perquè ningú no es morís?
- 41.- Què es necessita per fer un bon matrimoni?
- 42.- Quan és que du més mala sort que 13 persones s'asseguin a una taula?

- 43.- Què és el que no veu mai Déu, poques vegades els Reis i nosaltres per tot arreu?
- 44.- Què és el que tothom té, fins i tot les pedres del carrer?
- 45.- En què s'assemblen un mul i un canó?
- 46.- I el sol i un fredolec?
- 47.- Com pot un home treure una poesia sense ser poeta?
- 48.- Què és el que cou i no és coent?
- 49.- Què és el que espolsam sense que tengui pols?
- 50.- Quina fruita hi ha que tothom diu que és d'un altre, baldament sia seva?
- 51.- Quin sant és que sempre està en terra, no és al Pronòstic, no és al Cel ni pot dur corona?
- 52.- En què s'assemblen un porcell i alguna sogra?
- 53.- I un torrent i un galliner?
- 54.- Aquí en tens una de bona:
qui és que d'home torna al.lot,
i puja i creix a poc a poc
fins que arriba a fer-se dona?
- 55.- Els homes fan de botxins i les dones fan de lladres, no són casats i ho semblen i n'hi ha dins totes les cases?
- 56.- Quin és l'animal més semblant a un ase?
- 57.- Qui és avui en dia el millor retratista del món?
- 58.- Què és allò que per saber bé el seu valor no ho han de posseir?
- 59.- En què s'assemblen un que neda i un infant que no mor?
- 60.- I un mestre d'escola i un ase carregat?
- 61.- Què és el primer que fa l'aigua quan cau?
- 62.- Què és allò que és fresc i calent al mateix temps?
- 63.- Quina cosa és que és molt més coenta que un pebre de cirereta?
- 64.- Quin és aquell ofici que no es pot morir mai de fam?
- 65.- Quin és aquell ofici que és més que lleter?
- 66.- Quin és l'ofici més trist de tots?
- 67.- Quina herba sol fer primer el fruit que la flor, i quan aquesta es mor altra fruita ja li ve?
- 68.- En què s'assemblen un carnisser i el plom?
- 69.- I una peça de formatge i un que fa un clot?
- 70.- Si pretén que tot ho sap,
no em diria en Climent,
quin és aquell ser vivent
que té la coa al cap?
- 71.- L'ajeuen, el banyen, l'embruten, l'apleguen, el cusen, el tallen, i el venen.
- 72.- Què és el més oposat a *gallego*?
- 73.- Com podem fer caber el puig de Sant Salvador dins una senalla?
- 74.- Com és que hi ha nacions que poden fer rei un príncep de 14 anys, però no es pot casar fins als 18?
- 75.- Què és allò que passa per davall el sol sense fer ombra?
- 76.- En què s'assemblen un nin de dos anys i un moro?
- 77.- I una sabata i un forn?
- 78.- Quina cosa és que no la podem anomenar sense rompre-la?
- 79.- Com pot ser que dos viatgers anglesos que caminaren cinc mesos seguits, un s'espanyà les botes i l'altre no?
- 80.- Què és el més mal de trobar d'aquest món?
- 81.- En què s'assemblen un ajuntament i unes portes?
- 82.- I els reis i els arbres?
- 83.- Com pot ser que una escopeta buida faci més por que carregada?
- 84.- En què pensa un al.lot quan s'aixeca?
- 85.- Quin germà d'un tio és que no és tio?
- 86.- Què fan les al.lotes *guapes* el vespre quan han apagat el llum?
- 87.- Quins són aquells que troben l'alegria en el pesar?
- 88.- Qui va ser l'home vivent
que nasqué abans que son pare,
mamà abans que sa mare
i matà, a la clara,
la quarta part de la gent?

89.- En què s'assemblen una lletuga i unes xeremies?

90.- I una figa-flor i una casa que amenaça ruïna?

91.- Quan és que els homes són més devots?

92.- Què és el primer que fa un bou quan pastura i surt el sol?

93.- Quina és la cosa més bona de fer si tenim oli?

94.- En què s'assemblen una dona i la Santíssima Trinitat?

95.- Em fan néixer dins la mà,
i a més a més molt aviat;
i tot d'una que som nat,
ja proven si sé nedar.

96.- En què s'assembla un carrer de Sant Joan quan plou i una banya de boc?

97.- I la meva ràbia i una fruita verda?

98.- A mi, l'aigua em dóna el ser, nesc a força de punyades, cresc dins les flamarades i mor a ganivetades.

99.- En què s'assemblen les dones a les lletugues?

100.-

Si sou capaços de contestar correctament i en poc temps totes les qüestions anteriors l'equip de redacció del Mel i Sucre us farà entrega pública del títol de Doctor de la Nostra Causa i premi en metàl·lic.

Nota de la redacció: El 99% de les preguntes anteriors han estat copiades de la revista L'Ignorància, publicada a Palma (Mallorca) entre els anys 1879 i 1885.

PER AL CUM LAUDE, AQUESTES ALTRES 10

1.- M'agrada guaitar al carrer,
i escopir-hi si estic plena,
el jeure sempre d'esquena
o de panxa és mon quefer.

2.- En què s'assemblen una capital i un porc?

3.- I moltes parelles i les figues?

4.- No som moix i rapiny molt fort,
el temps que em dura la vida,
però si rapiny fora mida
és quan fa temps que som mort.

5.- En què s'assemblen un ase i un refresc?

6.- I un que fa nosa i un que ha de venir i no ve?

7.- Vols dir quin plat hi ha
que tothom menja a voler,
i el se'n tornen dur tan ple
com abans de començar?

8.- En què s'assemblen els albercocs i les dones?

9.- I les ametlles i les nines?

10.- Som de foc i m'he casat amb la qui amb mata prest,
i d'aquest bon matrimoni n'és sortit un fill calent.

VOCABULARI DELS INFANTS DE UE

Am-am	Menjar, badar la boca	Nyény-nyény	El porc
Aaaaaai	Un joquet, una moixonía	Oh-oh	El polít
A-ai!	Amenaça	Oi-òi	Mal o dolor
Bab-bab	Son pare	Pap-pap	Son pare
Bê	Una besada, beure	Pè-pèna	Brutor
Bèeeee	Un xotet	Pum	Suc o caiguda
Bò-bò	Una llepolia	Pum-pum	L'escopeta
Bub-bu	Un canet	Piu-piu	Un gorrió
Co-còu	La cuina	Qui-qui	El gall
Dins-dins	Doblers	Tac-tac	Pegar
El-ê	Proveir-se	Tas-ta	Aguantar-se dret
Gug-gu	Moixonía	Ta-ta	Una bèstia
Hi-hiii	La porcelleta	Taaat	Guaitar
Lu-lu-lu	L'indiot	Tai-tai	El ganivet
Ma	Germà	Té-téi	Al.lota
Mam-mam	Mamà	Ti-tit	Ocell
Ma-mau	La por	Ti-tita	Carn
Ma-mai	La mare	Xim-xim	La música
Mê	Aigua		
Mèeee	Anyell		
Muuuuu	El bou		
Nó-nó	Dormir		
Nòu-nòu	El vestit		
Mèu	El moix		
Ni-ni	Un infant		
Nyêma-nyêma	Menjar		

Un Viudo amb sis infants

L'Ignorància, núm. 22. 15 de novembre de 1879

(ê representa el so de e neutra, com a la paraula vèure)

INST. ELÈCTRIQUES,

XARXES DE BAIXA TENSÍÓ

SUMINISTRES ELÈCTRICS

PEP DES SAIG

C./ CONSISTORI, 8 TEL. 52 63 23

INST. SANITÀRIES,

CALEFACCIONS

FERRERIA

JOAN COMPANY

* * *

C./ CONSOLACÍÓ, 14 TEL. 52 62 77

UNA ESCOLETA PER ALS MÉS PETITS

Fins no fa gaire temps es pensava que l'escola començava als sis anys, que era quan els nins havien d'aprendre, sobretot, a llegir, a escriure i a fer comptes. Però des de fa uns anys, i de cada vegada més, es dona més importància a l'edat d'abans dels sis anys, des del naixement fins als sis anys, al "pre-escolar".

Les vivències que el nin té en aquesta edat marcaran profundament totes les etapes posteriors. Són els anys en què el desenvolupament serà més ràpid: els sentits es van despertant (i també la capacitat de percebre el món que l'envolta) i li permeten conèixer i relacionar-se cada vegada més. Aquest contacte amb el seu petit món és el que li permetrà un desenvolupament intel·lectual cada vegada més complex. Vol conèixer, vol saber-ho tot: per què...? d'on...? per a què...? són preguntes molt habituals.

També, a partir dels tres i quatre anys, el nin comença un procés de socialització. Coneix altres nins, comencen els jocs amb normes, ha de confrontar el seu punt de vista amb el dels companys... Li agrada fer coses tot sol. Veu que ja pot

fer i desfer, que és capaç de realitzar accions sense ajuda dels majors...

L'aprenentatge de la llengua és un dels més espectaculars en aquest període; el nin arriba a entendre perfectament, s'expressa, amplia el vocabulari, es relaciona amb els altres...

També és el moment de l'adquisició d'hàbits. Ha d'aprendre a ordenar les seves coses, a acabar el que comença, a escoltar els altres, etc...

Una escola infantil, per tant, s'ha de fer càrrec de la transcendència d'aquests anys de la vida del nin. Ha de comptar amb el personal especialitzat, que conegui quins són els objectius prioritaris; no basta tenir sentit comú i bona voluntat per realitzar aquesta tasca.

Hi ha d'haver també suport institucional. Si l'educació és un dret reconegut, hem d'exigir que l'administració se'n faci càrrec a l'edat en què és més necessària i no quan han viscut els sis primers anys.

Francesc Xavier Moratinos

ELS ANYS HO OBLIDEN TOT

Escolta-ho bé ...

És el vent que passa lentament,
acaricia les fulles i els ocells
i en cauen algunes, les més velles;
omplen els carrers
i les avingudes plenes de paper.

No estiguis aturat ...

Que el temps passa aviat,
trasmuda paraules i sentiments
i canvia il·lusions de la gent,
esperances de tants d'anys
i esborra records del passat.

Crida molt fort ...

Que te sentin per tots llocs,
arribi el teu crit a les foranes,
als racons més oblidats,
traspassi muntanyes
i per tot sigui escoltat.

Crida molt fort,

no estiguis aturat
que el vent passa lentament,
però el temps passa aviat
i cauen les fulles
com si fossen records del passat.

Maria Teresa Munar

UN VESPRE ABANS, VAIG SOMNIAR LA PAU

I això que en tenc ganes! Però no tenc la menor idea del que puc contar en aquest article.

Pensant i fent dibuixets damunt un paper s'han fet les dotze del vespre. Millor deixar-ho anar. Apag el llum i me'n vaig a colgar.

L'home, aqueix animal que mira les estrelles

(Carlos B. de Ory)

(Col.leccionaria maquetes de vaixells, sí.

Però només els qui de veritat han navegat, aquells que han vist la mort pujar per la borda. Tendria algun d'aquests vaixells prop d'una finestra; perquè els negres horabaixes de l'hivern, de forta pluja, també ells es fessin la il·lusió de subjectar una galerna.

Quan he tengut ocasió de veure'n algun d'ennegrit pel temps i l'oblit, a pocs metres d'aquestes ermites o esglésies dels ports de mar, m'han fet sempre una forta impressió. Pens en l'hora en què el naufragi imminent arrabassà d'algun cor aquella promesa (?).

Perquè les promeses de veritat les formula el cor, mai els llavis.

M'imagín el terror d'uns ulls que devien contemplar la mort a menys de tres brases i una forta impressió m'ha sacsejat.

Dos metres -més o menys- sota els meus peus, hi reposarien els esperits d'algun vi que hauria comprat un dia; i amb ell, algun cava que supòs -malament- algú s'hauria atrevit a regalar-me.

Una de les habitacions de ca meva, ni la més gran ni la més assolellada, estaria reservada, segurament, a aquests tipus de capritxos, meitat infantils meitat il·lustrats.

Li diria, jo, el museu de ciències naturals.

Dins vitrines, de Déu sap quina fusta, guardaria, amb les seves lletres de bona cal·ligrafia, nius d'ocells rars, pedres de formes estranyes, roses del desert, etc. Una habitació on jo tendria un microscopi i un telescopi, una bolla del món, un herbolari i una balança de precisió.

Viatjaria molt.

Quasi sempre als mateixos llocs.

Deixaria Orient per als orientals, i Amèrica per als americans -tal i com va dir Monroe, segons el Trivial-.

El món és una cosa petita i Europa és molt gran. No crec que en tota una vida de setanta anys, que deman a Déu, arribi a conèixer-lo de tot. Noms com Xicago, Tailàndia o Pequín, em deixen perfectament fred. Altres, en canvi, com Viena, Porto o Atenes, s'adiuen amb els meus desitjos. Ni cal dir que Austràlia és Europa.

Cada horabaixa tendria cura del meu jardí.

Un petit roserar, unes bardisses de murtra, clavells i un salze. Una font i tarongers. Quasi res, diríeu vosaltres... jo també ho trob.

Per recordar la maledicció bíblica de guanyar-nos el pa amb la suor del nostre front, compliria -quin remei!- amb la jornada laboral que, segons conveni, ja haurien dictat els "amos de la macro-economia". Quina paraula més lletja.

M'envoltaria d'unes poques obres d'art, d'uns pocs llibres -entre aquests "La derrota del pensament", d'A. Finkelkraüt, quina llàstima no poder-lo tornar llegir per primera vegada!- i no tancaria les portes a uns pocs amics.)

"Ringgg!!" El repicador ja ha sonat. Les set i un quart del matí, un matí més ha tornat a sortir el sol. Tres ratlles més amunt ha acabat el meu somni, i ara que encert a recordar vagament algun dels detalls... em deman:

- Però a qui pot interessar un món de vaixells adormits damunt alcohol, una Europa moribunda i tanta poca cosa més?

I és que les afeccions són ben semblants a un perfum.

Esvaïda la vida, s'esvaeix amb ella el món, i aquest perfum deixa en la memòria poc menys que l'ombra d'un somni. Per això, mentre encara viu, un home que somnia és algú que ho ha perdut tot.

Amador Bauzà

La primera paraula que pronunciarà aquest nin serà en mallorquí.

Els infants que ara neixen a la nostra illa són ciutadans del món per dret propi. La paulatina desaparició de les fronteres, l'expansió dels mitjans de comunicació i l'agilització dels transports, posaran a l'abast de tots aquests infants la possibilitat de visitar o de fixar la residència a qualsevol lloc del món. Per tot això no hi ha res tan important com

oferir-los, des de molt petits, la possibilitat que siguin vertaderament conscients de la seva pròpia identitat i que puguin sentir-se dignes hereus de tota la riquesa de la nostra cultura. La normalització de la nostra llengua i el coneixement de la nostra cultura és l'únic camí perquè puguin aconseguir-ho. La nostra obligació, evidentment, és facilitar-los-ho al màxim.

Ja treballam a la

Mallorca del segle XXI.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

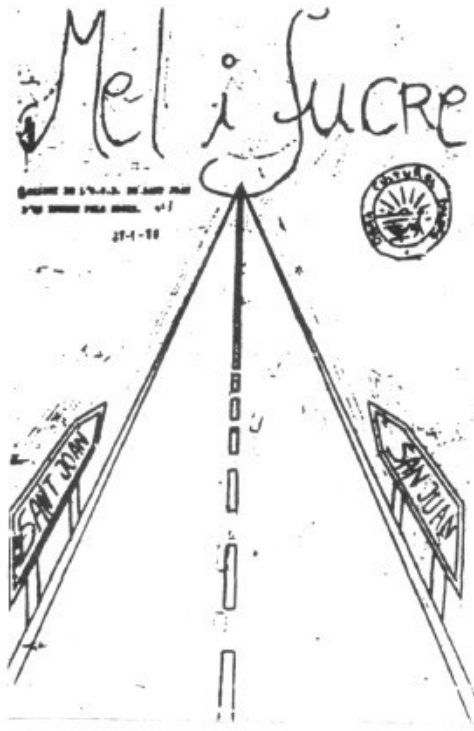
El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,
els més petits són els
més grans.**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

75 Anys

---

a Balears

Agència Sant Joan

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS